

Kupittaaan siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelma

Turun kaupunki

Sisällys

1 TAUSTAA	4
1.1. Suunnitelman valmistelun tausta ja vaiheet	4
1.2. Yleistä siirtolapuutarhoista	4
1.3. Kehittämissuunnitelman kohdealue	5
1.4. Työryhmä	7
2 KEHITTÄMISEN TAVOITTEET	8
2.1. Tavoitteiden perusteet	8
2.2. Tavoitekuvat	9
3 OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ	11
3.1. Ideapaja	11
3.2. Kupittaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely	12
3.3. Yhteistyö Kupittaan ryhmäpuutarhayhdistyksen kanssa	13
3.4. Yhteistyö Turun yliopiston kanssa	13
4 KUPITTAAN SIIRTOLAPUUTARHAN ARVOT	15
4.1. Yhteenveto	15
4.2. Kupittaan siirtolapuutarhan historia	17
4.3. Kupittaan siirtolapuutarhan kasvillisuuden arvot	33
4.4. Siirtolapuutarha muuttuvassa kaupungissa	36
4.5. Mahdollisuuksien siirtolapuutarha	46
5 KEHITTÄMISEHDOTUKSET	51
5.1. Tärkeimmät kehittämissuunnitelmat	52
5.2. Virkistyskäyttö ja toiminnallisuus	54
5.3. Avoimuus ja kutsuvuus	62
5.4. Arvojen turvaaminen	74
5.5. Toimenpiteet ja vastuutahot	76
6 RAKENTAMISEN JA PALSTOJEN KÄYTÖN OHJAAMINEN	79
6.1. Puutarhamökkit	79
6.2. Keskusmaja	83
6.3. Rakentamis- ja palstanhoito-ohjeet	85

7 PERIAATTEET MAANVUOKRASOPIMUKSEN VALMISTELUUN ..86

7.1. Vuokrausmalli ja vuokra-alue.....	86
7.2. Palstojen ja mökkien hallinta ja käyttö	89
7.3. Siirtolapuutarhan aukioloaika	91
7.4. Viljelypalstojen ulkopuoliset alueet	92
7.5. Keskusaukio	93
7.6. Yhteiskäyttörakennukset	94
7.7. Pensasaita	96
7.8. Arvojen vaaliminen	98
7.9. Viihtyisyys ja turvallisuus	98
LIITE 1 KUPITTAAN SIIRTOLAPUUTARHAN TULEVAISUUS -KYSelyn TULOksIA..	100
LIITE 2 KUPITTAAN SIIRTOLAPUUTARHAN VANHAT KASVIT	112
LIITE 3 SISÄÄNKÄYNTIVAIHTOEHTOJEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	116

Kupittaaan siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelma

Raportin tuottaja: Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Taitto: Turun kaupunki, Tuuli Vesanto

Kansikuvat: Samuli Saarinen (vasen) ja Tuuli Vesanto

Julkaistu: maaliskuu 2025

1 TAUSTAA

1.1. Suunnitelman valmistelun tausta ja vaiheet

Kupittaaan siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelman valmistelu käynnistettiin keväällä 2023 Turun kaupunginvaltuuston hyväksyttyä Yleiskaava 2029:n ehdotuksen 13.2.2023. Yleiskaava tuli voimaan 10.8.2024. Siinä puutarha on osoitettu siirtolapuutarha- ja virkistysalueeksi merkinnällä RP/V. Kehittämissuunnitelmaa on valmisteltu yleiskaavamerkinnän pohjalta. Lähtökohtana on ollut lisätä alueen toiminnallisuutta, avoimuutta ja yleistä virkistyskäyttöä samalla turvaten siirtolapuutarhatoiminnan jatkumisen edellytykset.

Kehittämistarpeen taustalla oli myös lähestyvä alueen maanvuokrasopimusten päättymisen. Siirtolapuutarhan viljelypalstojen maanvuokrasopimukset umpeutuvat vuoden 2025 lopussa, ja uuden alueesta tehtävän maanvuokrasopimuksen yksityiskohdat on ratkaistava. Uuden sopimuksen laatiminen tarjoaa mahdollisuuden edistää alueen virkistyskäyttöä.

Tähän saakka kaupunki on vuokrannut kunkin palstan suoraan viljelijälle. Tulevaisuudessa siirtolapuutarhakäytössä oleva alue vuokrataan yhtenä kokonaisuutena siirtolapuutarhatoiminnasta vastaavalle taholle. Kaupunki on aloittanut neuvottelut Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry:n kanssa. Tässä kehittämissuunnitelmassa vuokraajaan viitataan tästedes termillä *yhdistys*.

Vuoden 2023 aikana kaupunkilaisilta kerättiin osallistamisen avulla siirtolapuutarhaa koskevia näkemyksiä ja kehittämissideoita. Tietoa tarvittiin kehittämissuunnitelman tavoitteiden asettamisen, päätöksenteon ja suunnitelman valmistelun tueksi.

Vuoden 2024 alussa valmisteltiin Kupittaaan siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelman tavoitteet kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Tavoitteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 22.4.2024 § 134. Kaupunginhallituksen hyväksymät tavoitteet ovat ohjanneet kehittämissuunnitelman valmistelua. Niihin perustuvat myös samaan aikaan laaditut Kupittaaan siirtolapuutarhan rakentamis- ja palstanhoito-ohjeet. Kehittämissuunnitelma viimeisteltiin vuoden 2025 maaliskuun alussa.

Vuoden 2025 aikana valmistellaan maanvuokrasopimus, määritetään vuokrataso ja käydään sopimusneuvottelut.

1.2. Yleistä siirtolapuutarhoista

Siirtolapuutarhat ovat puutarhaviljelyyn varattuja, palstoihin jaettuja alueita, joiden palstoilla on pienet mökit. Puutarhamökit erottavat siirtolapuutarhat monivuotisista viljelypalstoista, joilla voi kasvat-
taa monivuotisia kasveja, kuten marjapensaita, mutta joille saa rakentaa korkeintaan varastokopin.

Siirtolapuutarhapalstojen koko on tavallisesti 250–500 m². Palstat on tavallisesti ryhmitelty ruutu-
kaavan muotoon. Siirtolapuutarhat sijaitsevat useimmiten taajamassa tai sen liepeillä.

Siirtolapuutarha-aate levisi Suomeen 1910-luvulla. Useimmat siirtolapuutarhat perustettiin kaupunkien tuntumaan. Puutarhojen tavoite oli tarjota vähävaraiselle, maalta muuttaneelle työväestölle terveellistä toimintaa ja mahdollisuus ruuan viljelyyn. Alkuun myös mökittämiä palstoja nimitettiin siirtolapuutarhoiksi.

Siirtolapuutarhat sijaitsevat tavallisesti kunnalta vuokratulla alueella. Aluetta hallinnoi yleensä siirtolapuutarhayhdistys, jonka kanssa kunta solmii maanvuokrasopimuksen. Yhdistys puolestaan solmii vuokrasopimuksen palstasta mökin omistajan kanssa. Mökit ovat palstanvuokraajien omaisuutta. Mökin myynnin yhteydessä yhdistys siirtää palstan vuokraoikeuden ostajalle, jonka yhdistys hyväksyy jäsenekseen.

Vanhimpien siirtolapuutarhojen mökit ovat pieniä päivämajoja, joita ei tarkoitettu yöpymiseen. Myöhemmin perustetuissa puutarhoissa mökit ovat isompia ja paremmin varusteltuja. Yleensä mökkien kokoa, muotoa ja värytystä kuitenkin säädellään. Monissa siirtolapuutarhoissa rakentamisen tulee noudattaa tyyppiirustuksia. Mökkien persoonallisuus saa kuitenkin näkyä yksityiskohdissa.

Myös palstojen käyttöä on tapana ohjata. Lähtökohtana on, että siirtolapuutarhassa harrastetaan puutarhaviljelyä ja palstan tulee olla pääosin viljeltyä tai istutettua. Palstat rajataan esimerkiksi pensasaidoilla, ja hedelmäpuut pidetään tietyn korkuisina.

Siirtolapuutarhoihin kuuluu perinteisesti kerhotalo, joka on tavallisesti talkoovoimin rakennettu. Kerhotalo toimii siirtolapuutarhayhdistyksen yhteisten juhlien ja tapahtumien paikkana. Yhdistykset hoitavat kerhotaloa ja siirtolapuutarhojen yhteiskäyttöalueita pääosin talkoilla. Yhteisillä alueilla voi olla myös muita puutarhan toimintaan liittyviä rakennuksia.

Siirtolapuutarhoilla on maisemallista ja usein myös kulttuurihistoriallista arvoa. Vehreinä ympäristöinä ne ovat osa kaupunkien viherverkostoa. Käytävät ja yhteiskäyttöalueet ovat kaikille vierailijoille avoimia, mutta palstat ovat yksityisaluetta. Jotkut siirtolapuutarhoista suljetaan talveksi, mutta toiset ovat avoinna ympäri vuoden.

1.3. Kehittämissuunnitelman kohdealue

Kupittaaan siirtolapuutarha on Turun siirtolapuutarhoista vanhin. Se perustettiin vuonna 1934, ja seuraavana vuonna viljelijät perustivat Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistyksen.

Puutarha sijaitsee nykyisin kaupunkirakenteen sisällä tiiviisti rakennetun keskustan tuntumassa. Sitä rajaa pohjoisessa Kunnallissairaalantie, jonka toisella puolella on ruotsalaistaloalueen pientaloasutusta. Idässä siirtolapuutarha rajautuu Uudenmaantiehen, jonka takana ovat Kupittaaanpuisto ja Kupittaaan liikuntakeskus. Puutarhan eteläpuolella on K-Citymarket ja länsipuolella sen pysäköintialue.

Siirtolapuutarha-alue suunniteltiin Turun kaupungin rakennuskonttorin asemakaavaosastolla, ja mökit rakennettiin tyyppiirustusten mukaan. Yleisin mökkityyppi (päivämajatyypin A2) oli kooltaan 5 m², ja sen edessä oli avokuisti. Myöhemmin useimmat kuistit on muutettu sisätalaksi. Mökit ovat

Suomen muiden siirtolapuutarhojen mökkeihin verrattuna pieniä, ja miljööön pienipiirteisyys on säilynyt nykypäiviin saakka.

Alun perin siirtolapuutarhassa oli 66 viljelypalstaa. Nykyisin viljelykäyttöön vuokrattuja palstoja on 56. Palstat ovat kooltaan 246–294 m².

Kaupunki hankki Uudenmaantien puoleiset palstat hallintaansa vuosina 2010–2014. Ajatuksena oli, että alueesta muodostuu suoja-alue muille palstoille. Mökit on purettu, ja muodostunut puistopuutarha on kaikkien käytettävissä. Lisäksi puutarhan keskellä on yksi kaupungin hallinnassa oleva mökitön palsta. Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry huolehtii yhteiskäyttöalueiden hoidosta.

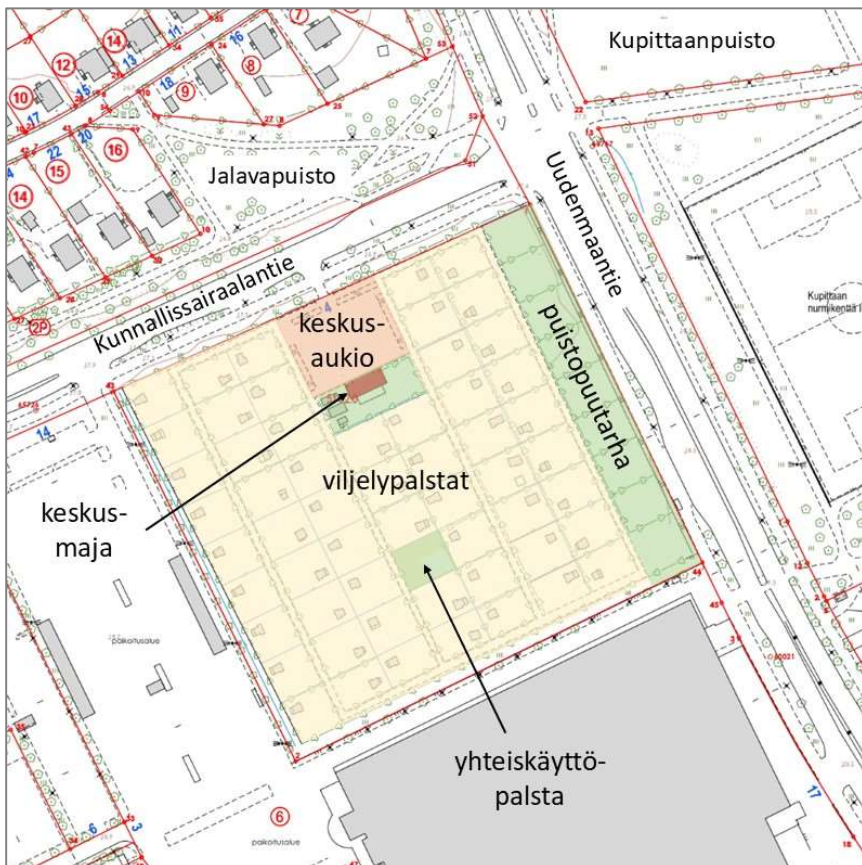
Puutarhan sisäänkäynti sijaitsee Kunnallissairaalantien puolella. Sisäänkäynnin tuntumassa on keskusaukio, jota käytetään pysäköintiin ja tapahtumiin.

Siirtolapuutarhan yhteiskäyttörakennuksia ovat keskusmaja, kesäkäytössä oleva WC-kontti sekä kaksi kevytrakenteista vajaa. Kaupunki on vuokrannut rakennukset Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistykselle. Keskusmaja on entinen kalustovaja, jonka ryhmäpuutarhayhdistys muutti talkootyöllä yhteismajaksi. Rakennus on kooltaan noin 75 m², ja se soveltuu lähinnä kesäkäyttöön.

Vielä pitkään sotien jälkeen siirtolapuutarhaa käytettiin ennen kaikkea hyötykasvien viljelyyn. Elin-tason noustessa palstoilla alettiin kasvattaa entistä enemmän koristekasveja, ja nykyään alueen käytössä painottuvat puutarhaharrastus sekä kesänvietto.

Kupittaaan siirtolapuutarhan rikas kasvilajisto on muotoutunut 90 vuotta jatkuneen viljelyn myötä. Luonnonvarakeskus (Luke) on tutkinut alueen vanhoja kasvikantoja.

Ryhmäpuutarhayhdistys on edistänyt alueen käyttöä avoimena toimintaympäristönä yhteistyössä esimerkiksi päiväkotien, koulujen ja 4H-yhdistyksen kanssa.

Kupittaaan siirtolapuutarhan sijainti ja osa-alueet. Karttapohja © Turun kaupunki.

1.4. Työryhmä

Kehittämissuunnitelmaa on valmisteltu asiantuntijoiden yhteistyönä teemakohtaisissa palavereissa. Hankkeen vetäjänä on toiminut maisema-arkkitehti Tuuli Vesanto kaavoituksesta. Työryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Mari Helin	viheraluepäällikkö, viherympäristö
Harry Jaakkola	liikennesuunnitteluinsinööri, liikennesuunnittelu
Essi Korpela	tonttipäällikkö, tonttipalvelut
Sanna Kupila	tutkija, Turun kaupunginmuseo
Viivi Larri	arkkitehtiharjoittelija, kaavoitus
Leevi Luoto	tilapalvelujohtaja, tilapalvelut
Eemeli Myllärinen	vuokrauspäällikkö, tilapalvelut
Sami Männistö	kiinteistön ylläpitoinsinööri, tilapalvelut
Saila Nieminen	vastaava rakennuttaja, viherympäristö
Anu Nuora	vastaava rakennuttaja, viherympäristö
Marie Nyman	maisema-arkkitehti, kaavoitus
Aaja Peura	museopuutarhuri, Turun kaupunginmuseo
Samuli Saarinen	suunnittelija, kaavoitus
Aija Siponen	maanmittausinsinööri, tonttipalvelut
Fanni Tuomaala	kaavoitusarkkitehti, kaavoitus

Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyn toteutuksessa ja tulosten analysoinnissa ovat auttaneet yleiskaavasunnittelijat Matilda Laukkanen ja Suvi Niskanen.

Kehittämissuunnitelman valmistelun aikana saatu näkemyksiä ja tietoa myös mm. seuraavilta henkilöiltä: rakennusvalvontapäällikkö Annika Alppi, kulttuurikoordinaattori Arttu Eteläpelto, katuinsinööri Heidi Jokinen, kaavoituspäällikkö Paula Keskikastari, luonnonsuojelutarkastaja Emma Kosonen, ympäristöjuristi Nina Mattila, valvontajuristi Esa Mettälä, ympäristönsuojelusuunnittelija Antti Mäkelä, liikenneinsinööri Jaana Mäkinen, maankäyttöinsinööri Sara Peltonen, kiinteistöturvallisuusasiantuntija Matias Saari, valvontajohtaja Leena Salmelainen, liikennesuunnitteluinsinööri Taneli Satomaa, lupa-arkkitehti Evi Suominen, kaupungingeodeetti Laura Suurjärvi, kaupunkikuva-arkkitehti Nea Tuominen ja ylläpitopäällikkö Soile Viiri.

2 KEHITTÄMISEN TAVOITTEET

Tässä luvussa esitettävät tavoitteet luovat raamit Kupittaaan siirtolapuutarhan kehittämiseksi. Ne ohjaavat laadittavan maanvuokrasopimuksen sisältöä sekä mahdollisia tulevaisuuden hankkeita. Tavoitteet pohjautuvat yleiskaavaan sekä Turun kaupunkistrategian kirjauksiin yhteisöllisyydestä sekä rikkaasta kaupunki- ja lähiluonnosta.

2.1. Tavoitteiden perusteet

Yleiskaava 2029

Kupittaaan siirtolapuutarhan kehittämisen lähtökohta on Yleiskaava 2029. Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavaehdotuksen 13.2.2023 § 27, ja kaava tuli voimaan 10.8.2024. Kupittaaan siirtolapuutarhan yleiskaavamerkintänä on RP/V *Siirtolapuutarha-alue / Virkistysalue*. Merkintään liittyy kaavamääräys, joka ohjaa suunnittelua aluetta koskevien hankkeiden yhteydessä:

Siirtolapuutarha-alue / Virkistysalue

Alue on varattu siirtolapuutarha- ja virkistyskäyttöön. Alueelle voidaan yksityiskohtaisemman suunnitelman pohjalta toteuttaa siirtolapuutarhatoimintaa tai virkistystä palvelevia rakenteita ja rakennuksia.

Aluetta koskevien hankkeiden yhteydessä on siirtolapuutarhatoiminnan jatkumisen edellytykset turvaten pyrittävä lisäämään alueen toiminnallisuutta, avoimuutta sekä yleistä virkistyskäyttöä. Alueen suunnittelussa ja käytössä tulee ottaa erityisesti huomioon siirtolapuutarhan kulttuurihistorialliset, maisemalliset ja puutarhataiteelliset arvot.

Turun kaupunkistrategia

Siirtolapuutarhan kehittämistä ohjaa myös Turun kaupunkistrategia *Turku 2030-luvulla*. Siirtolapuutarha tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia rakentaa yhteisöllisyyttä kohtaamisten ja yhdessä tekemisen kautta ja toteuttaa siten strategian tavoitetta hyvinvoivista asukkaista. Aluetta kehittämällä voidaan tehdä osallistamisen avulla kerättyjä kaupunkilaisten toiveita näkyviksi.

Kehittäminen toteuttaa myös strategian tavoitetta luontokaupunki Turusta. Siirtolapuutarha on esimerkki rikkaasta kaupunki- ja lähiluonnosta, joka auttaa tasaamaan voimistuneiden sääilmiöiden vaikutuksia. Kehittämistoimet voivat edistää yhtä aikaa luonnon hyvinvointia ja asukkaiden elämänlaatua. Kehittämisen kytkeytymisestä kaupunkistrategiaan kerrotaan enemmän kohdassa 4.5 Mahdollisuuksien siirtolapuutarha.

Kaupunginhallituksen hyväksymät tavoitteet

Siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelman tavoitteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 22.4.2024 § 134. Ne oli jaoteltu kolmeen ryhmään: yleiset tavoitteet, maanvuokrasopimuksen tavoitteet ja muut tavoitteet.

Kaupunginhallituksen hyväksymät yleiset tavoitteet olivat seuraavat:

1. Lisätään siirtolapuutarhan toiminnallisuutta, avoimuutta ja yleistä virkistyskäyttöä.
2. Turvataan siirtolapuutarhatoiminnan jatkumisen edellytykset.
3. Huomioidaan siirtolapuutarhan kulttuurihistorialliset, maisemalliset ja puutarhataiteelliset arvot.
4. Siirtolapuutarha on luonnon ja asukkaiden hyvinvointia edistävä viherympäristö.
5. Edistetään osallisuutta ja yhteistyötä alueen kehittämisessä.

Maanvuokrasopimuksen tavoitteet ja muut tavoitteet perustuivat edellä mainittuihin yleisiin tavoitteisiin.

2.2. Tavoitekuvat

Seuraavat viisi siirtolapuutarhan kehittämisen tavoitekuvaa on muotoiltu kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden pohjalta kehittämissuunnitelman valmistelun aikana. Keinoista, joilla näitä tavoitteita voidaan edistää, kerrotaan luvussa 5 Kehittämisehdotukset.

Kaikkien yhteinen siirtolapuutarha

Kupittaa siirtolapuutarha on kaikille avoin, kutsuva viherympäristö, jonka kaupunkilaiset tuntevat ja johon jokainen on tervetullut.

Puistopuutarha, yhteiskäyttöpalsta, keskusaukio ja keskusmaja tarjoavat mahdollisuuksia monenlaisiin tapahtumiin, virkistäytymiseen ja oppimiseen.

Siirtolapuutarhapalstat ovat vuokraajiansa käytössä. He ylläpitävät palstoillaan monimuotoista puutarhaympäristöä, josta muutkin saavat nauttia kuljeskelemalla puutarhan käytävillä.

Elävän siirtolapuutarhatoiminnan ja kaupunkiviljelyn keidas

Elävä siirtolapuutarhatoiminta jatkuu Turun vanhimmassa siirtolapuutarhassa. Kupittaaalla ylläpidetään siirtolapuutarhatoiminnan perinteitä, joihin kuuluvat erilaiset tapahtumat, talkoot ja yhteisöllisyys.

Puutarhassa on tilaa myös laatikkoviljelylle. Kaikenikäisillä on mahdollisuus osallistua viljelyyn.

Kiinnostuneet pääsevät kokeilemaan siirtolapuutarhatoimintaa myös lyhytaikaisesti, mikä tuo uusia viljelijöitä pitkäaikaisen siirtolapuutarhaharrastuksen piiriin.

Perinteikäs ja omaleimainen siirtolapuutarha

Kupittaa siirtolapuutarhan arvot tunnetaan ja niistä ollaan ylpeitä.

Pitkäjänteinen viljely tukee kasviperinnön säilymistä. Alueen vanhojen koriste- ja hyötykasvilajikkeiden arvo ymmärretään ja huomioidaan alueen hoidossa ja kehittämisessä.

Rakentamis- ja korjaustöissä sekä palstanhoidossa vaalitaan alueen ominaisluonnetta, kuten mökkien pienipiirteisyyttä ja palstojen vehreyttä. Alkuperäisessä asussaan säilyneet mökit ovat alueen helmiä.

Luonnon ja asukkaiden hyvinvointia edistävä viherympäristö

Kupittaa siirtolapuutarha on ekologisesti ja toiminnallisesti osa Turun viherverkostoa niin ekologisesti kuin toiminnallisestikin.

Alue toimii kaupunkilaisten hyvinvointia edistävänä viherympäristönä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Se tarjoaa kaikenikäisille mahdollisuuksia luontoelämyksiin, oppimiseen sekä vuodenvaihtamisen ja kasvun seuraamiseen. Puutarhaympäristön elvyttävyyden voi auttaa myös vaikeissa elämäntilanteissa olevia.

Luonnon monimuotoisuutta edistetään sekä viljelypalstojen että puistopuutarhan hoidossa. Luonnonvaraisillekin kasvilajeille annetaan tilaa, ja monimuotoinen, runsas ja kukkiva kasvillisuus tarjoaa elinympäristöjä hyönteisille ja muulle eläimistölle.

Siirtolapuutarha toimii luontoa huomioivan puutarhanhoidon esimerkkikohteena ja innoittajana myös pihojen kehittämisestä kiinnostuneille kaupunkilaisille.

Yhdessä tekemisen paikka

Siirtolapuutarhan kehittämisessä kuunnellaan alueen nykyisiä ja tulevia käyttäjiä sekä hyödynnetään jo kerättyä tietoa siitä, mitä kaupunkilaiset toivovat tulevaisuuden siirtolapuutarhalta.

Siirtolapuutarhatoiminnasta vastaavalla yhdistyksellä on tärkeä rooli alueen kehittämisessä. Yhteistyö esimerkiksi päiväkotien, koulujen, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa jatkuu ja laajenee. Uudet kumppanit ovat tervetulleita kehittämään aluetta yhteistyössä yhdistyksen kanssa.

Kaikille avoin toimintaympäristö houkuttelee osallistumaan alueen elävöittämiseen ja kehittämiseen. Alueelta löytyy tilaa erilaisten tapahtumien järjestämiseen ja pitkäaikaiseen toimintaan.

3 OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ

Osallistamisen kautta saadut näkemykset ja toiveet olivat keskeinen lähtökohta kehittämissuunnitelman tavoitteiden määrittelylle ja suunnitelman valmistelulle. Osallisten ajatukset näkyvät erityisesti suunnitelman toimenpide-ehdotuksissa. Siirtolapuutarhan arvojen selvittämisessä tärkeäksi yhteistyötahoksi nousi Turun yliopisto.

Osallisia siirtolapuutarhan kehittämisessä ovat kaikki kaupunkilaiset – sekä nykyiset palstalaiset että muut alueesta kiinnostuneet ihmiset – samoin kuin yhteisöt, järjestöt, oppilaitokset ja muut tahot, jotka toimivat tai haluaisivat toimia alueella.

3.1. Ideapaja

6.6.2023 järjestettiin kaikille kiinnostuneille avoin ideapaja Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuudesta. Osallistamisen tavoista ja käytännön järjestämisestä vastasi palvelumuotoilukonsulttina toiminut Sitowise.

Ideapajan alussa kuultiin alustuksia siirtolapuutarhasta ja kaupunkiviljelystä. Kaupungin puheenvuoron jälkeen Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistyksen puheenjohtaja Eija Meriluoto kertoi Anne-Marie Tuikan esityksen pohjalta Kupittaaan siirtolapuutarhasta avoimena toimintaympäristönä. FT Sirkku Pihman kertoi Turun yliopiston Kaupunkiviljelyteko-projektista ja tutkija Maarit Heinonen Luonnonvarakeskuksesta (Luke) viljellyn monimuotoisuuden ja vanhojen kasvikantojen arvosta. Lopuksi tutkija Laura Tuominen Turun yliopistosta esitteli tutkimusta, joka koski laatikkoviljelyä Turussa.

Ideapajassa keskusteltiin siirtolapuutarhan kehittämismahdollisuuksista ilmakuvien äärellä (kuva: Sitowise).

Siirtolapuutarhaa koskevia ajatuksia kerättiin ensin puhelimen kautta käytettävällä Mentimeter-kyseilyllä. Sen jälkeen osallistujat saivat kertoa näkemyksiään ja ideoida vapaasti ryhmissä. Ryhmät keskustelivat eri teemoista puutarhan ilmakuvien ja erilaisia ideoita esittelevien kuvien äärellä.

Tilaisuudessa kerättyjä näkemyksiä ja ideoita työstettiin kaupungin asiantuntijatyöryhmässä konsultin ohjaamana. Niiden pohjalta muodostettiin kaksi visiota: *Siirtolapuutarhan peruskunnostus* ja *Pieni kylä Kupittaalla*.

Ote ideapajan Mentimeter-kyselyn tuloksista (kuva: Sitowise).

3.2. Kupittaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely

Osallistamista täydennettiin internetkyselyllä, joka oli avoinna 4.–31.12.2023. Kysely oli suunnattu kaikille alueesta kiinnostuneille. Sen avulla selvitettiin, miten vastaajat käyttävät Kupittaan siirtolapuutarhaa ja miten he haluaisivat sitä käyttää sekä mitä he haluaisivat puutarhan eri osa-alueille. Kysymyksissä oli valittavana kehittämideoita, jotka olivat nousseet esille ideapajassa. Lisäksi selvitettiin näkemyksiä mm. toisesta sisäänkäynnistä, pysäköinnistä ja mökeistä. Vastaajat saivat myös kertoa ajatuksiaan ideapajan pohjalta muodostetuista visioista.

Kyselyyn vastasi 263 ihmistä. Suuri enemmistö (88 %) vastaajista oli muita kuin palstojen vuokraajia. Kysely onnistui tavoittamaan hyvin niitä, jotka eivät käytä Kupittaan siirtolapuutarhaa säännöllisesti.

Kyselyn vastauksissa nousivat esille mm. seuraavat näkökulmat:

- Suurin osa muista kuin palstojen vuokraajista oli kiinnostuneita virkistäytymään alueella muuten kuin viljelyn merkeissä.
- Nykyistä pysäköintialuetta ja keskusmajan ympäristöä haluttaisiin kehittää, vaikka parkkipaikkojen määrä vähenisi. Torialue, kahvitteluterassitoiminnan laajentaminen ja vuokrattavat tilat keskusmajassa saivat paljon kannatusta.
- Uudenmaantien puoleista yhteiskäytössä olevaa puistopuutarhaa haluttaisiin kehittää luonnon monimuotoisuutta ja perinnekasvillisuutta korostaen. Alueelle kaivattiin myös istuskelupaikkoja.
- Siirtolapuutarhapalstojen alueelle toivottiin varsinkin perinnekasvitarhaa ja istuskelupaikkaa yhteiskäyttöpalstalle sekä palstoja koulujen tai päiväkotien käyttöön.

- Siirtolapuutarhaa suojaava pensasaita haluttiin säilyttää.
- Vastaajilta kysyttiin siirtolapuutarhan kaakkoiskulmaan ehdotetusta uudesta sisäänkäynnistä. Suunnilleen puolet vastaajista ei kannattanut uutta sisäänkäyntiä, toinen puoli kannatti.
- Mökkien alkuperäisen ilmeen säilyttäminen sai paljon kannatusta, mutta myös mahdollisuutta mökkien modernisointiin toivottiin.
- Mahdollisuus puutarhamökin vuokraamiseen kiinnosti vastaajia.

Kyselyn tuloksista kerrotaan enemmän liitteessä 1.

3.3. Yhteistyö Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistyksen kanssa

Siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelmaa valmistellut työryhmä on käynyt keskustelua Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry:n kanssa työn kaikissa vaiheissa. Yhteyshenkilönä on toiminut yhdistyksen puheenjohtaja Eija Meriluoto.

6.6.2023 pidetyn ideapajan yhteydessä Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry järjesti kiertokävelyn siirtolapuutarhassa kaikille kiinnostuneille. Kaupungin edustajia osallistui kävelylle ja tutustui siirtolapuutarhan toimintaan.

13.2.2024 järjestettiin tapaaminen Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry:n edustajien kanssa. Tapaamisessa keskusteltiin siirtolapuutarhan kehittämisestä. Yhdistykseltä pyydettiin lausuntoa kehittämissuunnitelman alustavista tavoitteista ennen tavoitteiden tuomista kaupunginhallituksen käsittelyyn. Lausunnon jättämisen jälkeen ryhmäpuutarhayhdistys toimitti lisäyksenä lausuntoon esityksen *Kupittaaan siirtolapuutarha avoimena toimintaympäristönä*.

24.9.2024 Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry järjesti info- ja keskustelutilaisuuden palstalaisille. Tilaisuuteen kutsuttiin kaupungin edustajia kertomaan siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelma-luonnoksen keskeisestä sisällöstä, tulevasta maanvuokrasopimuksesta ja yhteiskäyttörakennuksista. Lisäksi tilaisuudessa kerrottiin alueelle laadittavista rakentamis- ja palstanhoito-ohjeista.

Syksyllä 2024 kaupunki järjesti palavereja, joissa ryhmäpuutarhayhdistyksen hallituksen jäsenet ja kaupungin edustajat pohtivat yhdessä ratkaisuja eniten keskustelua herättäneisiin kehittämissuunnitelman yksityiskohtiin. Näitä olivat yhteiskäytössä olevien alueiden kunnossapitovastuut, puutarhaa ympäröivä pensasaita, keskusmajan tulevaisuus ja kysymys uusista sisäänkäynneistä. Yhdessä palaverissa keskusteltiin valmisteilla olleiden rakentamis- ja palstanhoito-ohjeiden sisällöstä. Käydyt keskustelut vaikuttivat kehittämissuunnitelman lopulliseen sisältöön.

3.4. Yhteistyö Turun yliopiston kanssa

Kehittämissuunnitelman valmistelun aikana on tehty yhteistyötä Turun yliopiston kanssa. Museologian oppiaine on järjestänyt kymmenen vuoden aikana kursseja, joiden tutkimuskohteena on ollut Kupittaaan siirtolapuutarha. Kurssit ovat tuottaneet merkittävän määrän tietoa alueesta.

Museologian oppiaineen **puutarhakursseja** on järjestetty puutarhalla useina vuosina vuodesta 2015 alkaen. Mukana vetämässä puutarhakursseja on ollut museopuutarhuri Aaja Peura, joka on myös kuulunut siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelmaa valmistelleeseen työryhmään Turun kaupunginmuseon edustajana.

Petri Pulli teki vuonna 2016 puutarhakurssiin liittyneen kuukauden työharjoittelun kevätkukkijoiden inventoinnin parissa puutarhalla. Tätä inventointitietoa arvokkaasta kasvillisuudesta on hyödynnetty siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelman valmistelussa.

Vuonna 2023 puutarhakurssi pohjautui Kupittaan siirtolapuutarhan historiaan. Kurssi oli nimeltään ”Kupittaa 1944”, ja se keskittyi sota- ja pula-ajan tapakulttuuriin ja viljelyksiin. Alkukevään luentojen jälkeen kurssin konkreettisena toimintana perustettiin pienimuotoinen sota-ajan kasvitarha Kupittaan palstalle no 4 ajanmukaisine viljelykasveineen sekä järjestettiin ”Pula-ajan päivä” -tapahtuma helatorstaina 2023. Yhteistyökumppaneina toimivat Luonnonvarakeskus (Luke), ammattiopisto Livia, Kupittaan ryhmäpuutarhayhdistys sekä Turun 4H-yhdistys. Samaa teemaa jatkettiin vuonna 2024. ”Pula-ajan päivä” järjestettiin jälleen helatorstaina. Molempien vuosien tapahtumiin osallistui noin 300 kävijää.

Vuoden 2025 puutarhakurssin teemana on ”Perinneperennapankki”. Kurssin aikana on tarkoitus tehdä perustamistyöt siirtolapuutarhan perinnekasvitarhalle, jonne voidaan koota puutarhan arvokaimmat kasvilajit ja -lajikkeet talteen ”perinneperennapankkiin”. Ajatus lähti liikkeelle Kupittaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselystä, jossa perinnekasvitarha oli yksi eniten kannatusta saaneista kehittämisideoista. Opiskelijat osallistuvat mm. tiedon keräämiseen ja jakamiseen sekä perennapankkien perustamiseen. Apuna työssä on lista Kupittaan siirtolapuutarhan vanhoista kasveista. Tämä kooste on tehty kehittämissuunnitelman valmistelun aikana ja esitetty suunnitelman liitteenä 2. Perennapankkihankkeesta kerrotaan myös Kehittämisehdotukset-luvun kohdassa 5.4 Arvojen turvaaminen.

Siirtolapuutarhan rakennettua ympäristöä on tutkittu ja inventoitu vuosien mittaan. Myös keväällä 2024 järjestettiin museologian oppiaineen **Rakennettu kulttuuriympäristö** -kurssi, jonka tutkimuskohteena oli Kupittaan siirtolapuutarha. Kurssin sisällön määrittelyssä yliopisto teki yhteistyötä Turun kaupungin kanssa, jotta kurssin tuottama tieto auttaisi mahdollisimman hyvin alueen arvojen määrittelyssä ja sen myötä siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelman ja rakentamisohjeiden laatimisessa.

Opiskelijat toteuttivat rakennusinventoinnin, jonka aikana käytiin läpi kaikki puutarhamökit ja muut rakennukset. Inventoinnin sisältö oli suunniteltu kaupungin ja yliopisto-opettaja Jaana Saarikosken yhteistyönä. Inventointiin kuului kunkin mökin ominaispiirteiden sekä palstan muiden rakenteiden kirjaaminen lomakkeelle sekä mökin dokumentointi valokuvaamalla. Tiedot tallennettiin Turun kaupunginmuseon tietojärjestelmään. Lisäksi opiskelijat tekivät mökeistä mittauspiirustuksia.

Rakennettu kulttuuriympäristö -kurssin yhteydessä FT Sirkku Pihlman järjesti kierroksen siirtolapuutarhassa. Opastetulle kierrokselle osallistui siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelman valmistelijoita. Puutarhasta kertomassa oli myös Maritta Danielsson Kupittaan ryhmäpuutarhayhdistyksestä.

4 KUPITTAAN SIIRTOLAPUUTARHAN ARVOT

Tässä luvussa luodaan katsaus Kupittaaan siirtolapuutarhan menneisyyteen, nykyisyyteen ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Alueen arvot liittyvät pitkään historiaan ja siirtolapuutarhaviljelyn jatkuvuuteen sekä lähiluonnon merkityksen vahvistumiseen tämän ajan haasteiden keskellä. Tieto alueen ominaispiirteistä ja potentiaalista on ohjannut siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelmia sekä rakentamis- ja palstanhoito-ohjeiden valmistelua.

Arvojen selvittämisestä vastasivat eri alojen asiantuntijat Turun kaupungin kaavoituksesta ja kaupunginmuseosta. Yhteistyöstä Turun yliopiston museologian oppiaineen kanssa on kerrottu luvussa 3. Kasvillisuuden arvoja koskevan osuuden kirjoittamiseen osallistui FT Sirkku Pihlman.

4.1. Yhteenveto

Kulttuurihistoria

Vuonna 1934 perustetulla Kupittaaan siirtolapuutarhalla on merkittävä kulttuurihistoriallinen arvo Turun ensimmäisenä siirtolapuutarhana. Puutarhan olemassaolo kertoo siitä, miten kasvavan kaupungin työväestön elinoloja pyrittiin parantamaan. Kupittaaan siirtolapuutarhan ominaispiirteisiin kuuluvat kooltaan pienet mökit. Mökkien mittasuhteet ja muut ominaispiirteet ovat säilyneet useilla palstoilla. Puutarhan omaleimainen pienoismaailma muodostaa yhdessä viereisen ruotsalaistaloalueen kanssa kokonaisuuden, joka heijastaa 1900-luvun alun puutarhakaupunki-ihannetta.

Kuva: Turun Sanomat.

Kasviperintö ja monimuotoisuus

Kupittaaan siirtolapuutarhan rikas kasvilajisto on muotoutunut 90 vuotta jatkuneen viljelyn myötä. Kasvillisuuden monimuotoisuus koostuu puutarhalajikkeista sekä luonnonvaraisista lajeista. Alueella kasvaa mm. vanhoja hyötykasvilajikkeita, yrtejä sekä yli 100 erilaista perinneperennaa. Arvokkain osa kasvillisuutta ovat ehkä vanhat mutta hyväkuntoiset omenapuut, joiden joukossa on harvinaisuuksiakin.

Virkistys ja hyvinvointi

Siirtolapuutarha on vehreä ja kukkiva keidas, josta saavat nauttia kaikki. Puutarha tuottaa hyvinvointia ja oppimisen iloa kaupunkilaisille. Se on luonteva paikka kohtaamisille ja yhteisöllisyyttä luovalle toiminnalle. Viljelytoiminta luo yhteyden maahan, kasvuun ja vuodenvaihtoon. Puutarhaharrastukseen liittyvä konkreettinen yhteys luontoon ja maaperän mikrobistoon edistää sekä fyysistä että psyykkistä terveyttä.

Kestävyys

Kupittaaan siirtolapuutarha on tärkeä osa kaupungin viherverkoston ja monimuotoisen kaupunkiluonnon keskittymä tiivistyvän kaupunkirakenteen sisällä. Puutarha on helposti saavutettavissa kestäväillä liikennemuodoilla sen keskeisen sijainnin ansiosta, ja mökkipalstat voivat toimia ekologisesti kestäväenä vaihtoehtona pitkien ajomatkojen päässä sijaitseville kesämökeille. Palstat tarjoavat erityisesti asuntokohtaisia pihatiloja vailla oleville keskusta-asukkaille mahdollisuuden puutarhaharrastukseen ja mökkeilyyn. Siirtolapuutarhaan liittyvän pedagogisen perinteen ja puutarhaneuvonnan valjastamisessa nykypäivän tarpeisiin piilee hyödyntämätöntä potentiaalia ilmastonmuutoksen ja lajikkadon mukanaan tuomien haasteiden kohtaamisessa.

Päiväkodin käytössä oleva palsta Kupittaaan siirtolapuutarhassa (kuva: Tuuli Vesanto).

4.2. Kupittaan siirtolapuutarhan historia

Samuli Saarinen ja Sanna Kupila

Kaupunkiviljelyllä torjuttiin nälkää ja juopottelua

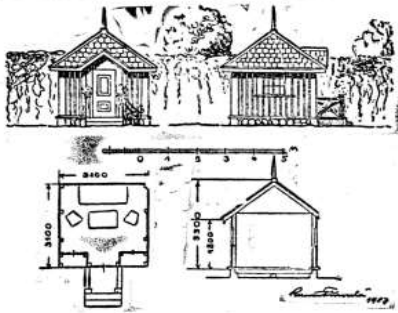
Siirtolapuutarha-ajatuksen pohjana ovat palstaviljelmät, joita alkoi syntyä eri puolille Suomea 1800-luvun lopulta lähtien. Palstaviljelyaatetta edistivät kansakoulut ja monet yhdistykset, ja työväestön keskuudessa olevat viljelypalstat toivat helpotusta perheen talouteen varsinkin pula-aikoina. Elin-tarvikepula teki palstaviljelystä erittäin suosittua, ja vähitellen palstoille haluttiin myös rakentaa pieniä mökkejä Ruotsin ja Tanskan mallin mukaan, jonne tällaisia siirtolapuutarhoja oli syntynyt jo ai-van 1900-luvun alussa.

Suomessa siirtolapuutarha-aate virisi 1900-luvun alussa useassa kaupungissa. Ensimmäiset siirto-lapuutarhat perustettiin Helsinkiin ja Tampereelle 1910-luvulla. Turussakin siirtolapuutarha-aate oli voimakas ja puutarhapalstojen perustamisesta tehtiin suunnitelmia, mutta perustamispäätös tehtiin vasta 1934, jolloin perustettiin Kupittaan siirtolapuutarha, perustettiin vasta 1934. Saman aikakau-den siirtolapuutarhoja Suomessa edustaa Helsingin Vallilan siirtolapuutarha vuodelta 1932, Hertto-niemen siirtolapuutarha vuodelta 1934 ja Talin siirtolapuutarha vuodelta 1936. Kupittaan laajennus oli kaavoitettu vuonna 1941, mutta sitä ei otettu käyttöön. Turkuun perustettiin vuonna 1946 toinen siirtolapuutarha Peltolaan.

Siirtolapuutarhat ovat syntyneet maalta muuttaneen työväestön tarpeeseen. Ruokahuollon lisäksi kaupunkiviljelyn mahdollistamisella on torjuttu sosiaalisia ongelmia. Siirtolapuutarhoja voidaan pi-tää 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alun puutarhakaupunki-ideologian yhtenä ilmenemismuotona. Molemmissa on ollut halu yhdistää kaupungin ja maaseudun hyvät puolet ja halu luoda lähellä kau-punkia oleva maaseutumainen alue, jossa on mahdollisuus terveelliseen ja hyödylliseen vapaa-ajanviettoon ja omavaraistalouteen. Siirtolapuutarhat toivat myös ahtaisiin asuinoloihin kesän ajaksi helpotusta.

Varhaiset siirtolapuutarhat sijoituivat keskustan ulkopuolelle, kuitenkin niin, että ne olivat helposti työläisperheiden saavutettavissa. Kaupunkien laajentuessa ja kasvaessa useat vanhoista siirtola-puutarhoista ovat nykyisten keskustojen läheisyydessä ja ovat muodostaneet monimuotoisia ja vehreitä keitaita kaupunkimaisessa ympäristössä.

Luokkaerojen kaventuessa toiminnasta tuli kaupunkiviljelyn ja mökkeilyn yhdistävä urbaani harras-tus, joka ei enää ole sidoksissa palstalaisen sosiaaliseen asemaan. 1980–1990-luvuilla Suomeen perustettiin jälleen useita uusia siirtolapuutarhoja. Illoisten siirtolapuutarha perustettiin vuonna 1987 Hivensaloon.

Ryhmisseläinen ryhmäpuutarhan huvimaja.

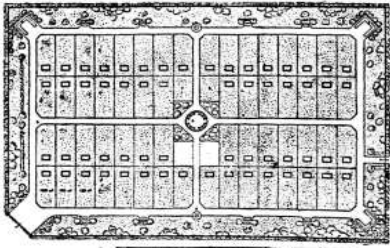
Työntä huvimajallinen vaatimaton majo, jota kutsutaan vain okeistelu-huoneen, johon perhe w ei kelpäällä pitoutua.

Talteen ihmisen ihmistä alu rat-
aus ihanaan luonnon kaifista sinu
k maahenti, josta nytöin niin paljon
uhpuaan. Wailta Taabelin toinin ra-
entamisen mieli tofootain ihmisiä ma-
rudulta kaupanteihin, niin nämemme ai-
sa toijoaite isoen, noarin voimattaan
vrtimijien päässä kaupungista alio
maajubelle, kaada omatteen pienin
maapalanen, jota kaitimez omanaan mil-
källä ja josta kaitimez asfaretia. Tähin
valtaamaan, luonnolliseen, Janonijto
blettiin, taipumukseen perustu jelin
noimafes ja ohi laamama aateluunta,

luonnollisen ihmisi tai on le harjantuu-
nut jossain määrin ryhmäpuutarhaliit-
teen luotuuuoli. Senmuotfi ontin ollen
otamistia jultikin oituisen aloijefii iloi-
ta tervehdittämää, ja laanen o'altani lä-
ien fantasia fortieni oian eiten.
Ryhmäpuutarhaliitteen laamompa ja
naitteellijumpia puolia on juuri ten tar-
kaisu auttaa wöhyäpöittä kaupunkilai-
lia ja taalamäitteen vohotuntain ajat-
faija läitelmään terveisin, onnellijina ja
tyntimäijinä. Wälaat o'umusolot, kolm-
mieemme pienet alain vohomaat, wihon-
taa wailta olemat fatumme ovat niitä

Ryhmäpuutarhoista ja niiden järjestelystä.

Turun Sanomille kirjoittanut johtaja Ossian Gauffin

Ryhmäpuutarhan ajelmafartta.

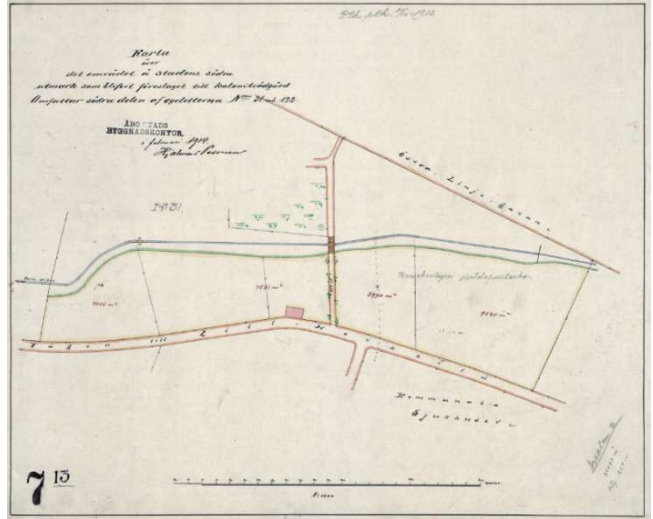
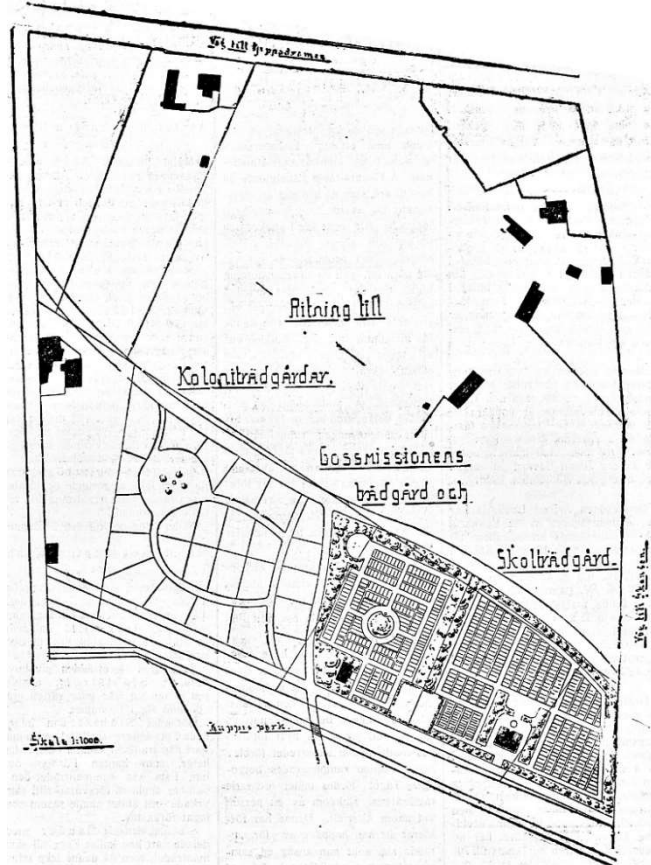
Kamassa näemme palstat pienine huvimajoinen leki keskellä ohiisien leittijönsään. Koko aluetta ympäröi pensasaita.

tefemät läbedellijempää ja perusteellij-
fempoa itästä, emästä main lauten hu-
wäffii moan foto perheen hwyäffii.
Ryhmäpuutarhojen amulla laamot
niisää as'ertelijet fotoa uulio elämää-
naimoja ja heioleä luntay raitfauite fa-
wöelöin, raitfauite luonnon, huomama-
nen filmit näkemään palstatia utfepoa-
lellaitin launnetia, tehitimistöjä ja elä-
imää, jota emät enen wäheret, ja jota
tefe ihmiselämää rittäammasfi.

haja kaitfialla Euroopan kuitioimais-
ia, on niitä tultentia nytöään luhtieki-
leffii enimmän launnetia. Ruokioleja on
ryhmäpuutarhaliite laamomat äffiiä jii-
hen määrin, että jellä on noin 70 tau-
pungin ja kauppa'an luona ja itäwailta
puutarha-aitetta, wäffipä Tuholman
luona on niitä 40 aluetta, jefiä on
wain 20,000 palstat. Eemotaan, että
Tuholman jota öis perje omistaa tät-
leiffii pitfuputarhaan.

on laatu mähemmän eräiden maisjöbis-
tosten, twöhän wotämään, raitfau ja
muot'leppöbiatpöin toimesta puutarhoja.
Oeliffingin kaupunginwotumusto on tui-
tentin nyt lämpö: aliaan kuitfii ja on
jellä pääteffii kaupunginwotouilla jät-
jessä tunnallinen ryhmäpuutarha.
Meillä itäällä Turusja ohi alia eiffii
jo enen fotoa. Tähäiläitä maisjöbis-
tuffiet, wärtat, omat wäitänneet läpö-
etumenüsü. Kaptikoon wäitfepalstat
omat tulotona, mutta ryhmäpuutarhoja
emät nämä palstat wotaa luuri enfi-
tään, että ole mähöbistitään ajatella

Ossian Gauffin: Ryhmäpuutarhoista ja niiden järjestelystä, Turun Sanomat 4.5.1924.

Vasemmalla kaupunginpuutarhuri Söderbergin siirtolapuutarhasuunnitelma 1.11.1912 kansakoululle ja kaupunkilähetyskypöjille. Suunnitelma sisältää myös huvilapalstat. Kartassa pohjoinen on alhaalla. (Kuva Åbo Underrättelser 2.11.1912.)

Oikealla Hjalmar Pesosen helmikuussa 1914 laatima mitauspiirros kansakoululaisille ja poikalähetykselle tarkoitettua siirtolapuutarhaa varten. Alueen keskellä virtaa avoin Sika-oja. (Turun kaupunginarkisto.)

Siirtolapuutarhan sijaintivaihtoehdot

Kupittaaan puutarhakoulun johtaja Ossian (Oscar) Gauffin kirjoitti Turun Sanomiin 4.5.1924 laajan katsauksen siirtolapuutarha-aatteesta ja sen sosiaalisesta ja terveydellisestä tarpeesta. Hän vetosi siirtopuutarhojen perustamisessa yhteiskuntaan aktiiviseen rooliin. Artikkelissa esiteltiin myös siirtolapuutarhan rakenteiden tyyppiinrustuksia.

"Ryhmäpuutarhaliikkeen kauneimpia ja aatteellisimpia puolia on juuri sen tarkoitus auttaa vähäväkisiä kaupunkilaisia ja taajaväkisten yhdyskuntain asukkaita säilymään terveinä, onnellisina ja tyytyväisinä. Ahtaat asumusolot, kasarmiemme pienet asuin pihamaat, vihantaa wailla olewat katumme owat niitä vihollisia, joita vastaan ryhmäpuutarhaliike suuntautuu. Se onkin warmaankin terweydenhoitolautakuntain ja lääkärien parhaita apulaisia. Ja wieläkin suuremmalla syyllä kuin kunnat ja waltio awustawat lasten kesäsiirtoloita, tulisi kuntain, tehdaslaitosten, waltionkin kannattaa ryhmäpuutarhoja."

Ossian Gauffin, TS 4.5.1924

Kaupungin valtuutettu, arkkitehti Alex. Nyström teki valtuustolle aloitteen siirtola- eli perhepuutarhoista Turkuun ensisijaisesti työväestön lasten kesätoiminnan järjestämiseksi. Kaupunginpuutarhuri Harald Söderberg sai kaupungin rahatoimikamarilta tehtäväkseen selvittää asiaa. Hän antoi vuoden 1911 lopussa lausuntonsa, jossa hän ehdotti paikaksi kaupungin omistuksessa olevaa aluetta Uudenmaantien varressa, Kupittaaanpuiston ja Hippoksentien välissä. Kyseessä olivat kaavoittamattoman Eteläisen Takamaan tiluslohkot 9, 10 ja 119. Siirtolapuutarhan yhteyteen Söderberg ehdotti huvilapalstoja, jotta maisema säilyisi arvokkaan näköisenä.

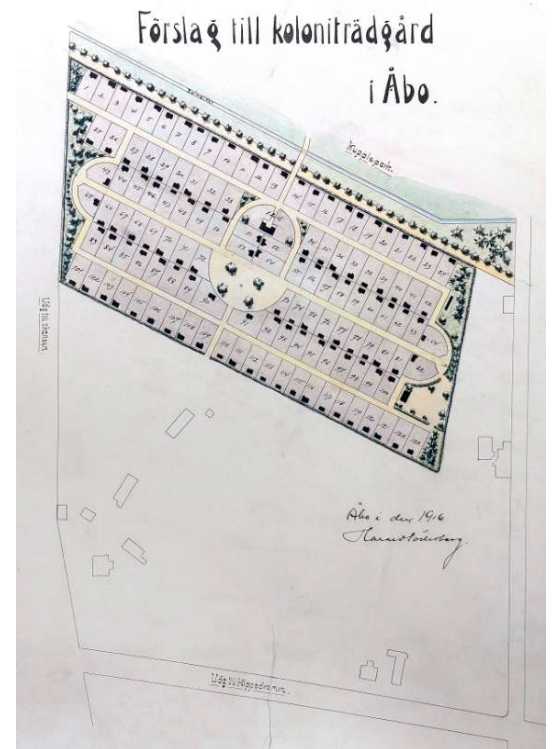
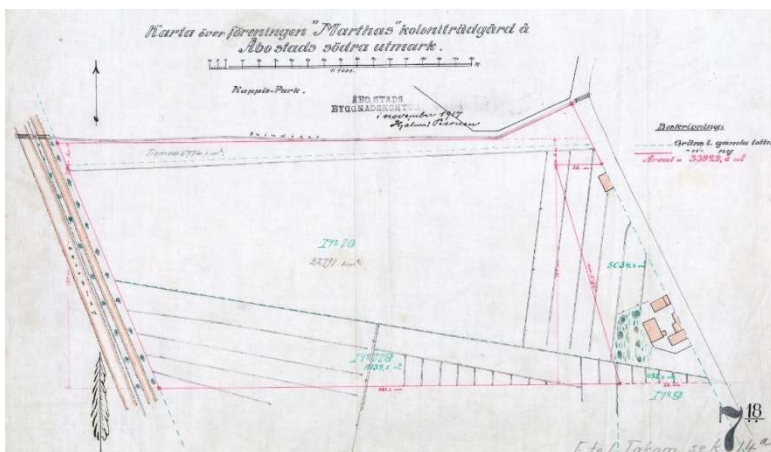
Rahatoimikamari otti kuitenkin kannan, että työväestön siirtolapuutarhoille ei olisi riittävästi tarvetta, sillä Kähäristä oli hiljattain tarjottu vuokralle pieniä viljelyspalstoja heikolla kysynnällä. Lisäksi työväestöllä katsottiin olevan hyvät mahdollisuudet hakeutua maalle, metsään tai saaristoon vapaa-aikaansa viettämään. Toisekseen ehdolla olevat alueet olisivat liian arvokkaita kyseiseen toimintaan, josta lisäksi voisi aiheutua järjestyshäiriöitä.

Söderberg sai kuitenkin valtuustolta toimeksiannon selvittää tarkemmin, voitaisiinko siirtolapuutarhatoiminta käynnistää ensin pienimuotoisesti ja laajentaa myöhemmin. Vuoden 1912 lopuissa valmistuneessa selvityksessä Söderberg esitti edelleen tiluslohkoja 9, 10 ja 119 varattavan Suomalaisen työväenliiton kansakoululaisille ja kaupunkilähetyksen poikaryhmille viljelypalstoiksi tarvittavine rakennuksineen. Sijainti olisi esityksen mukaan hieman pölyinen ja meluisa vilkkaan liikenteen vuoksi, toisaalta se oli lähellä kaupunkia ja viereisen Kupittaaanpuiston ansiosta leikki- ja liikuntapaikkoja ei tarvitsisi rakentaa puutarhaan ja uimalakin oli aivan vieressä. Kansakoulun puutarhan hän mitoitti 400 oppilaalle ja kaupunkilähetyksen puutarhan 200 pojalle. Kansakoulun johtokunta oli valmis ottamaan vastuun puutarhan toiminnasta, mutta esitti kustannusarviossaan mitoitukseksi 150 koululaista.

Rahatoimikamari päätyi Söderbergin esityksestä poiketen tiluslohkoihin 31 ja 122 nykyisen Puropellon koulun ja Sikaojanpuiston alueella. Valtuusto hyväksyi rahatoimikamarin esityksen syksyllä 1913 ja kaupungingeodeetti Hjalmar Pesonen laati siirtolapuutarhaa varten mittauskartan vuonna 1914.

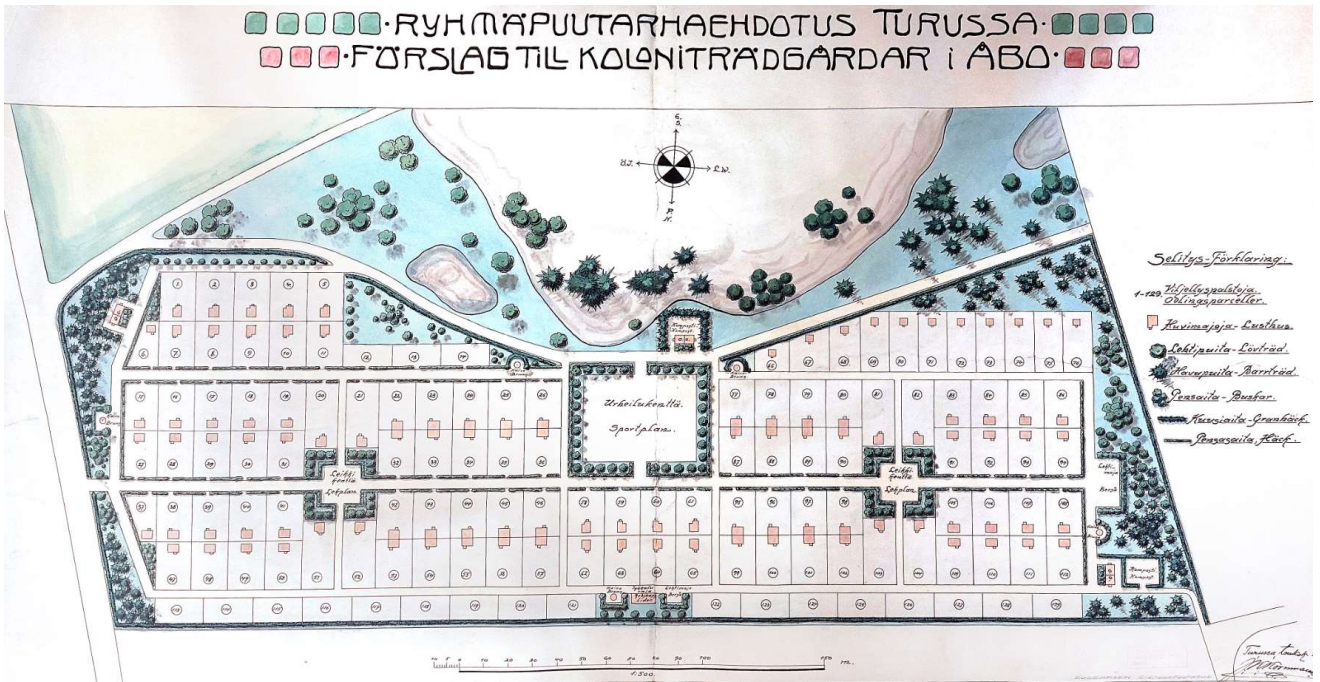
Rahatoimikamari jatkoi "kolonia- eli perhepuutarhojen" perustamisen valmistelua. Söderberg teki vuonna 1916 jälleen aiempaan ehdotukseensa perustuen siirtolapuutarhasuunnitelman Uudenmaantien varteen palstoille 10 ja 119. Palstoja suunnitelmassa oli 123. Hjalmar Pesonen laati seuraavana vuonna mittauskartan, jossa alue nimettiin nyt Marttayhdistyksen siirtolapuutarhaksi. Kaupunki myönsi yhdistykselle avustuksen puutarhan perustamiskuluihin. Turun marttayhdistys oli vuonna 1915 anonut siirtolapuutarhan perustamista Kupittaalle.

Suunnitelma sijoittaa siirtolapuutarha Kupittaanpuiston eteläpuolelle Uudenmaantien varteen. Oikealla Söderbergin suunnitelma 1916 ja alla Pesosen allekirjoittama kartta vuodelta 1917 (Turun kaupunginarkisto).

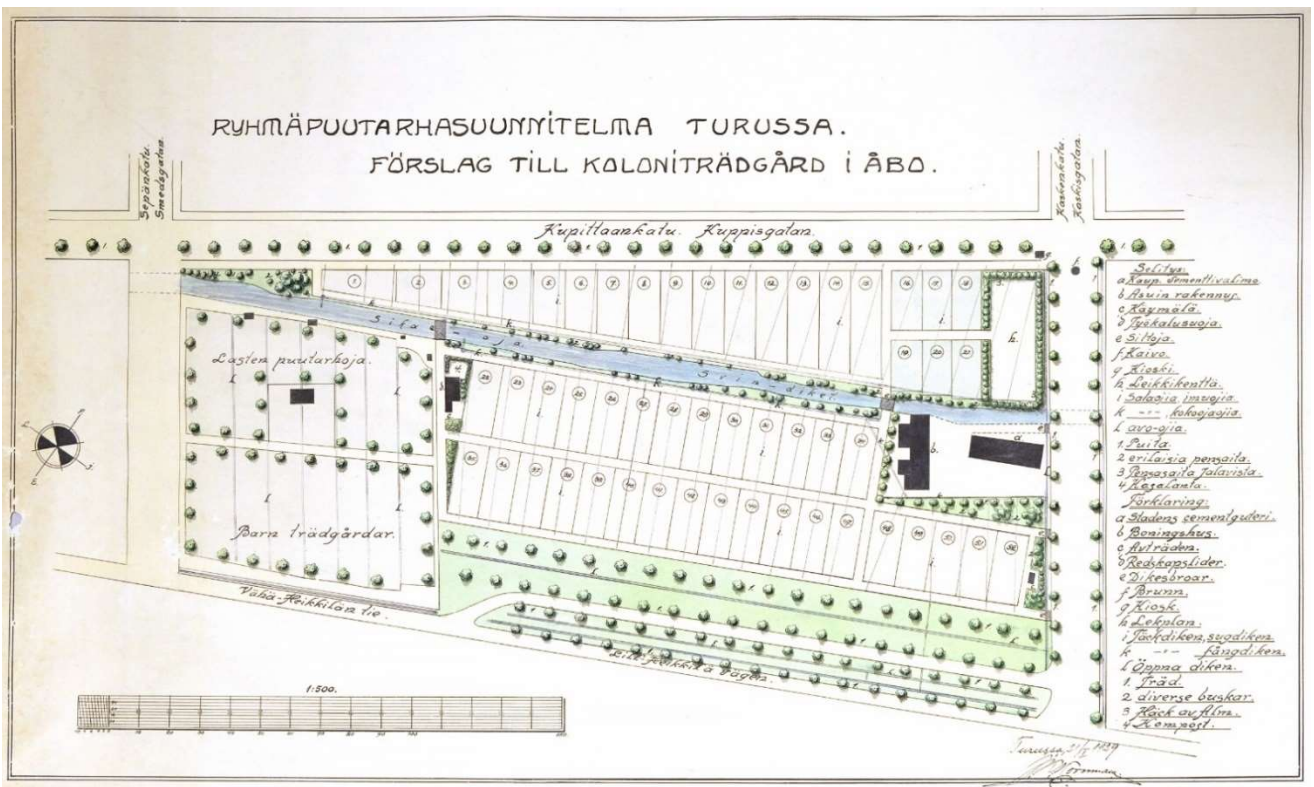

Valtuusto päätti 6.6.1917 antaa vastikkeetta Marttayhdistykselle Eteläisen takamaan tiluslohkon 10 ja osan lohkoa 119 siirtolapuutarhaksi 25 vuodeksi, ellei kaupunki tarvitsi aluetta sinä aikana muuhun käyttöön. Lisäksi kaupunki antoi 8 000 markan avustuksen puutarhan perustamiskustannuksiin. Ehtona oli, että palstoja tulisi vuokrata myös muille kuin yhdistyksen jäsenille. Martoilla, samoin kuin yksittäisillä perheillä, oli tässä vaiheessa maksuttomia perunamaita Kupittaalla ja muualla kaupungin omistamilla alueilla. Kansakoulun ja Kaupunkilähetyksen viljelyala Puropellosa oli käynyt pieneksi, ja valtuusto päätti 18.5.1917 lisätä palstoja vuokraamalla valtion maata Iso-Heikkilästä.

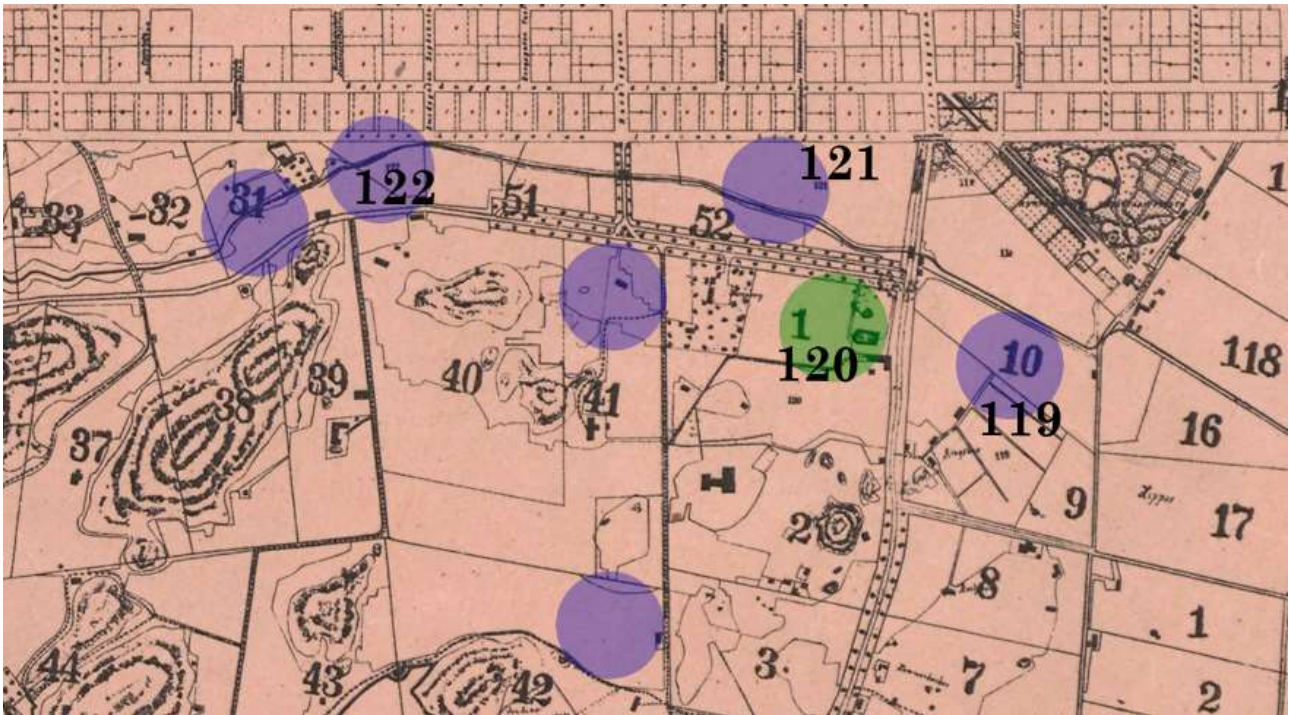
Maaliskuussa 1924 sosiaalilautakunta vetosi kaupunginvaltuustoon siirtolapuutarhan perustamiseksi Kurjenmäkeen Kunnallissairaalantien ja Kaskentien kulmaan Eteläisen takamaan palstalle 41. Eesityksen johdosta kaupunginpuutarhuri Johan Konrad Kornman laati 129 palstaa käsittävän suunnitelman. Sosiaalilautakunta ehdotti tammikuussa 1929 siirtolapuutarhaa palstalle 51 Kaskenkadun ja Sepänkadun väliin. Kornman teki kyseiselle alueelle suunnitelman, jossa palstoja oli vain 52 ja Sikaoja oli jätetty avoimeksi. Niiden lisäksi lapsille oli esitetty oma puutarhansa.

Kommanin ehdotus ryhmäpuutarhaksi tiluslohkolle 41 Kurjenmäkeen vuodelta 1924 (Turun kaupunginarkisto). Kartta on laadittu pohjoinen alhaalla ja etelä ylhäällä.

Kommanin 21.1.1929 laatima suunnitelma siirtolapuutarhaksi tiluslohkolle 51 (Turun kaupunginarkisto).

Vuosien 1913–1934 välillä ehdotettuja sijainteja siirtolapuutarhalle. Kupittaan siirtolapuutarhan paikka merkitty vihreällä, muut sinisellä. Pohjakarttana osa Turun kaupunkialuetta ja sitä ympäröiviä alueita esittävistä kartasta "Åbo stad jämte omgifnar" vuodelta 1911 (Kansallisarkisto). Kartassa esitetyt numerot ovat Eteläisen Takamaan tiluslohkojen numeroita.

Siirtolapuutarhan sijaintivaihtoehtoina tutkittiin palstan 10/119 lisäksi mm. tiluslohkoja 31, 41, 42, 51, 52, 121 ja 122 Eteläisellä Takamaalla sekä Iso-Heikkilää ja Ruissalon veneveistämön ja kansanpuiston alueita. Puutarhalautakunta tutki vaihtoehtoja yhdessä sosiaalilautakunnan kanssa vuonna 1929 ja totesi, että Mäntymäeltä ehdotetut alueet ovat liian lähellä kaupunkia ja siksi rauhattomia, kun taas Kupittaalta ehdotettu tiluslohko 10/119 olisi siirtolapuutarhaksi soveltuva. Sille oli Söderbergin vuonna 1916 laatimat piirustuksetkin jo olemassa. Koska Kupittaa oli kuitenkin sekin lähellä kaupunkia, ei puutarhaan tulisi rakentaa kuin pieniä päivämajoja. Jatkossa erilaisia siirtolapuutarhoja olisi syytä perustaa lisää eri puolille kaupunkia.

Kaupunki järjesti 1.12.1929 viljelijöiden kanssa kokouksen, jossa selvitettiin halukkuutta sitoutua siirtolapuutarhaharrastukseen ja mökkien rakentamiseen. Paikalle saapui noin kolmekymmentä viljelijästä innostunutta, jotka päättivät perustaa Turun siirtolapuutarhayhdistyksen organisoidakseen toiminnan ja toimimaan viljelijöitä edustavana osapuolena asian valmistelussa. Turun siirtolapuutarhayhdistyksen säännöt hyväksyttiin 17.2.1930. Yhdistyksessä kaupunkia edusti kaupunginpuutarhuri Kornmann.

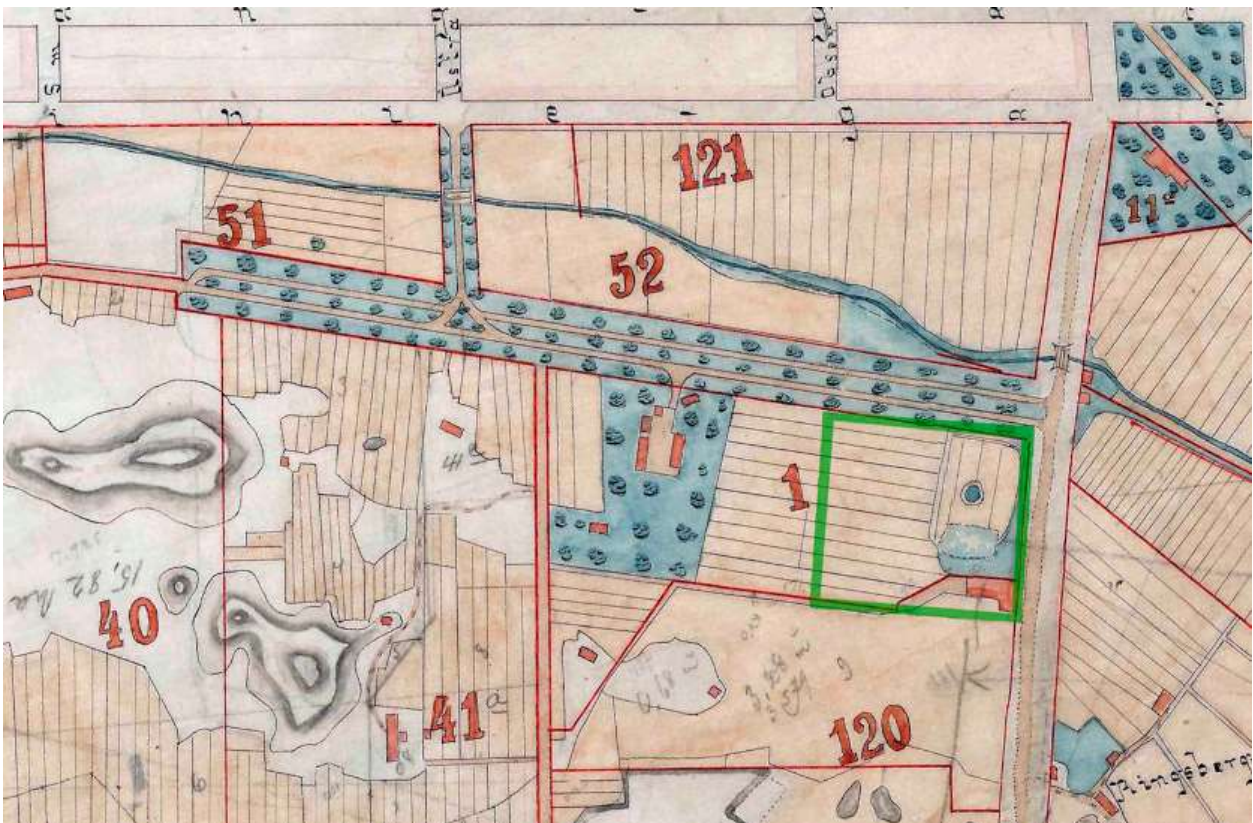
Yhdistys, samoin kuin puutarhalautakunta, piti tiluslohkoa 10/119 tarkoitukseen kaikkein sopivimpana. Alue oli vuokrattuna Suomen Osuusteurastamolle, joka oli valmis luopumaan palstastaan. Yhdistys esitti valtuustolle, että kaupunki tekisi puutarhan perustustyöt ja antaisi kyseisen palstan ensimmäiseksi vuodeksi maksutta viljelijöiden käyttöön. Puutarhalautakunta ja kiinteistölautakunta asettuivat ehdotuksen kannalle. Valtuusto katsoi kuitenkin, että puutarhan perustaminen olisi siirtolapuutarhaviljelyn suosion epävarmuuteen nähden liian kallista, ja että koska palstavuokrat tulisi

pitää maltillisina, ei perustamiskustannuksia voitaisi kattaa vuokratuloilla. Valtuusto päätti 5.6.1930 hylätä anomuksen ja jatkaa siirtolapuutarhan perustamisen selvittämistä kaupungin omana hankkeena.

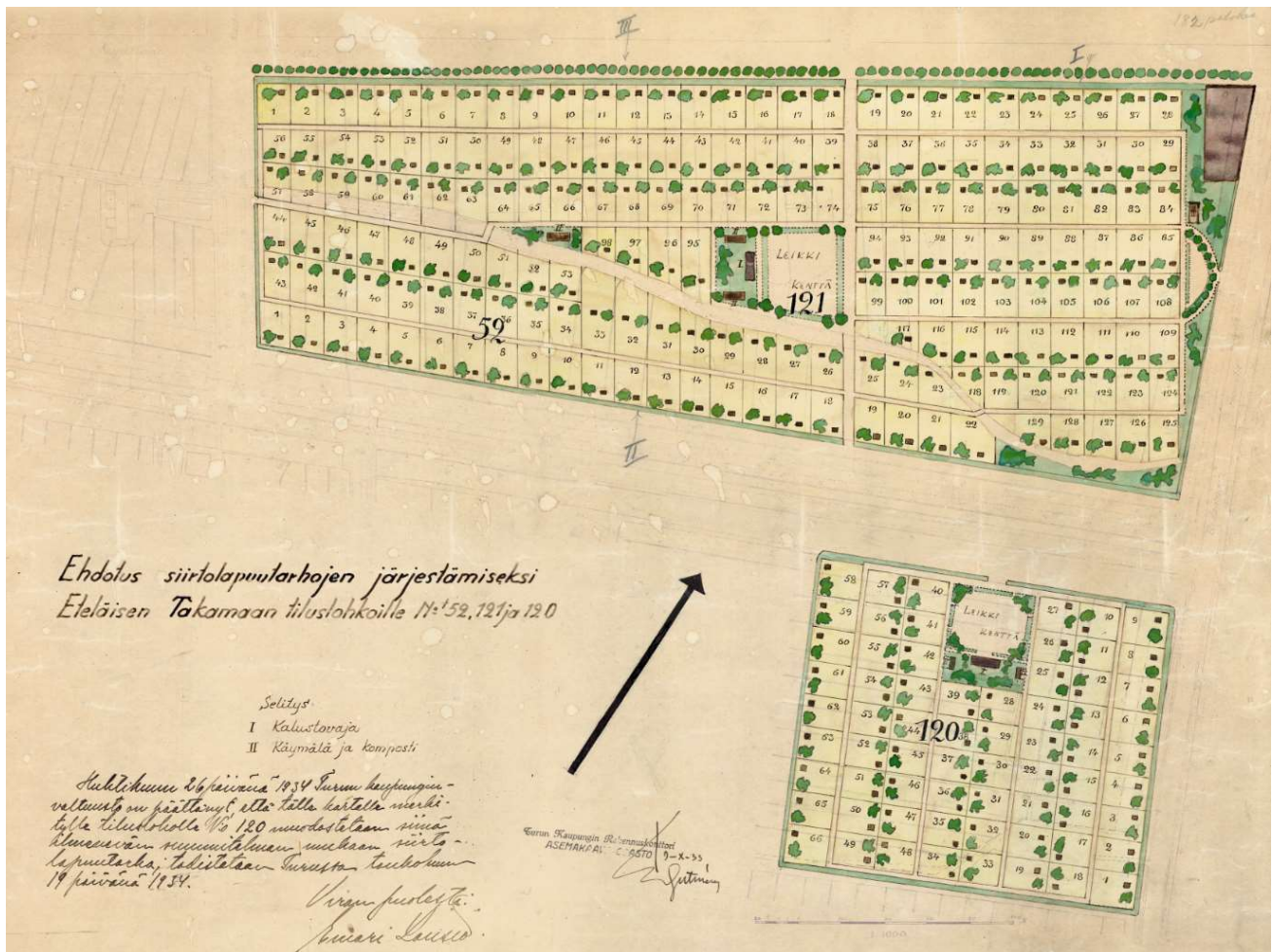
1930-luvun alussa taloudellinen lama ja työttömyys pahensi työväestön ahdinkoa. Köyhäinhuoltolautakunta vuokrasi Turun yliopistolta maata Iso-Heikkilästä ja antoi perheille viljelypalstoja ja siemenperunoita sekä palkkasi puutarhaneuvojan auttamaan kaupunkilaisia keittiökasvien viljelyssä ja toiminnan organisoimisessa. Palstaviljely edellytti talkotoimintaa ja yhteisiin sääntöihin sitoutumista. Maatalousministeriö osallistui palstaviljelyn rahoittamiseen.

Kupittaa siirtolapuutarhan perustaminen ja kaavoittaminen

Kaupunginvaltuusto päätti 26.4.1934 siirtolapuutarhan perustamisesta Kupittaaalle. Kupittaaan siirtolapuutarha muodostettiin puolittamalla Moriabergin kauppapuutarha tiluslohkolla 1 ja liittämällä siihen pala sen eteläpuolella olleesta tiluslohkosta 120. Alue pysyi vielä kaavoittamattomana ja siirtolapuutarhan palstanumeroksi tuli 120. Moriabergin kauppapuutarha jatkoi toimintaansa vielä jäljellä jääneellä osallaan. Kauppapuutarhaa ennen paikalla oli kuuluisa Moriabergin huvila ja puisto, jota isännöi kenraali von Derschaun. Moriabergin oli perustanut ja nimennyt kauppaneuvos Abraham Kingelin. Hänen mukaansa nimetyn Kingelininkadun kerrostalot kaavoitettiin ja rakennettiin 1990-luvun alussa Moriabergin paikalle.

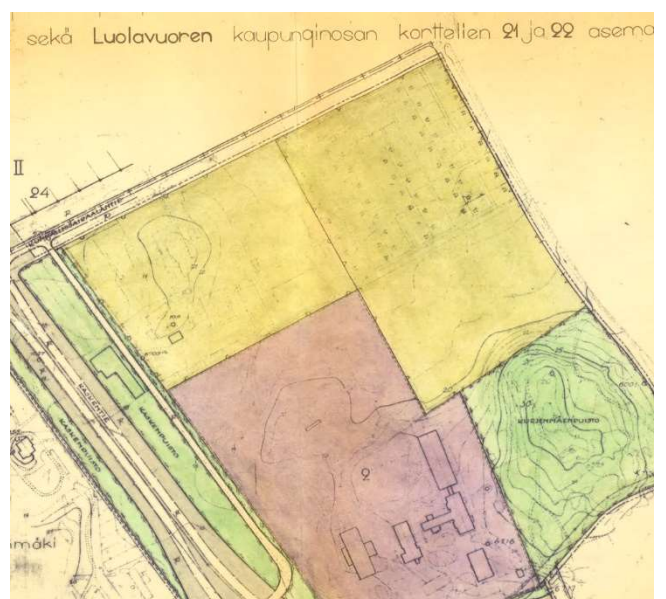

Moriabergin puutarha Eteläisen Takamaan tiluslohkolla 1. Siirtolapuutarhan paikka on merkitty vihreällä ruudulla. Paikalla oli aikoinaan Moriabergin puiston rakenteita, joista tässä olevalla vuoden 1883 kartalla näkyy vielä lampi. Palstalla 120 ollut suurikokoinen vinkkelirakennus jäi myös siirtolapuutarhan alueelle. Åbo stad underlydande bohlagor, J. F. Henelius 1883 (Turun kaupunginarkisto).

Vuoden 1933 suunnitelmaan on merkitty siirtolapuutarhan perustamispäätös (kv 26.4.1934). Sen lisäksi kartalla on esitetty siirtolapuutarha palstoilla 52 ja 121, joille rakennettiin 1940-luvun alussa ns. ruotsalaistalot. Ehdotus siirtolapuutarhojen järjestämiseksi. Turun kaupungin rakennuskonttori, asemakaavaosasto E. I. Sutinen 9.10.1933 (Turun kaupungin-arkisto).

Siirtolapuutarhan maanmuokkaus aloitettiin heti perustamispäätöksen jälkeen salaojittamalla alue. Päätös vesijohdon, yhteisen työkaluvajan ja käymälöiden rakentamisesta sekä siirtolapuutarhan rakennusjärjestyksestä ja päivä- ja yömajojen tyyppiinrakennuksista tehtiin valtuustossa 21.6.1934. Rakennusjärjestykseen kirjattiin muun muassa, että mökin rakentamisessa tulee noudattaa kaupungin rakennuskonttorin ohjeita ja mökki olisi pystytettävä viimeistään toisena viljelyvuotena. Lisäksi annettiin paloturvallisuuteen liittyviä ohjeita tulisijoista.

Asemakaavanmuutos 4/1951.

Puutarhaneuvojalle oli suunnitteilla lämmitettävä huone kalustovajarakennukseen, mutta valtuusto katsoi, että on parempi rakentaa mallimökki, joka palvelisi toiminnan alussa neuvojan toimistona, ja joka voitaisiin myöhemmin luovuttaa palstaviljelijän käyttöön. Puutarhaneuvojaksi palkattiin kaupungin muustakin viljelyneuvonnasta vastannut puutarhuri Emil Aalto. Hänelle varattu mökki valmistui vuonna 1934.

Suurin osa palstoista vuokrattiin jo ensimmäisellä kaudella. Toiminnan organisoimisesta vastaava Turun ryhmäpuutarhayhdistys perustettiin toukokuussa 1935. Kaikille palstoille oli vuokrasopimus kesään 1936 mennessä. Vesipostit saatiin kauden 1936 alussa. Vuokrasopimis edellytti vuokraista rakentamaan mökin valmiiksi viimeistään toisena viljelyvuotena. Yhdistyksen nimi muutettiin Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistykseksi vuonna 1947, kun kaupunkiin perustettiin toinen siirtolapuutarha Peltolaan.

Vuonna 1939 mökkejä oli valmistunut 53 palstalle. Kalustovaja muutettiin palstamökkien valmistutua keskusmajaksi. Muutospiirustuksiin vuodelta 1940 sisältyi suunnitelma avokuistista pääsivun keskelle. Vuonna 1941 laadittiin toteutumaton muutospiirustus majan laajentamiseksi poikkisuunnaisesti. Rakennuslupa käyttötarkoituksen muutokselle saatiin vuonna 1948.

Siirtolapuutarha kaavoitettiin osana Kurjenmäen, Luolavuoren ja Mäntymäen asemakaavoitusta vuonna 1941. Kaavalla (12/1941) varauduttiin siirtolapuutarhan laajenemiseen nykyisen Citymarketin paikalle. Siirtolapuutarhan osalta kaavaan ei sisältynyt muita määräyksiä kuin käyttötarkoitus (siirtolapuutarha-alue). Asemakaava uusittiin vuonna 1951 (4/1951), kun Kaskentielle varattiin lisää tilaa ja Kurjenmäen läpi varattu ajoyhteys poistettiin. Siirtolapuutarhan osalta kaava pysyi vuoden 1941 kaavaa vastaavana. Citymarket rakennettiin poikkeusluvalla vuonna 1972 siirtolapuutarhaksi varatulle alueelle. Tontti kaavoitettiin kaupan suuryksiköksi vasta 1990-luvun lopussa (32/1998).

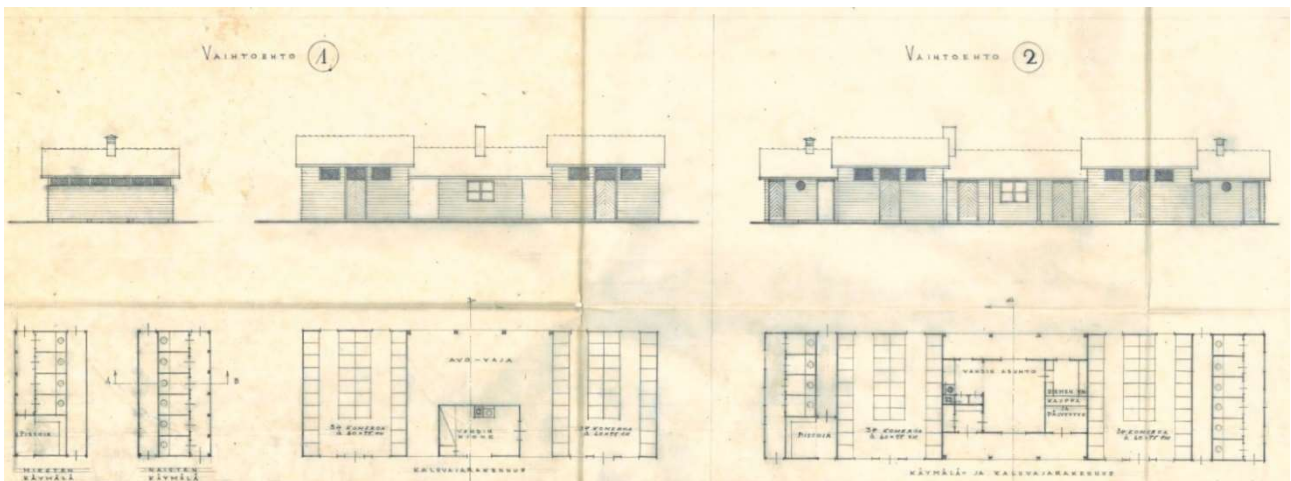
Yleiskaavaa laadittaessa 1950-luvun alussa varauduttiin siihen, että Kupittaaan siirtolapuutarha väistyy itäistä Turkuä palvelevien keskuksmaisten toimintojen tieltä. Yleiskaavassa arvioitiin, että palstaviljelyn tulevaa tarvetta olisi vaikea ennakoida. Kupittaaan korvaamiseen olisi kuitenkin syytä varautua, vaikka uusi siirtolapuutarha oli juuri perustettu Peltolaan.

Yleiskaavassa 1952 siirtolapuutarhan alueelle suunniteltiin koko kaakkois-Turun keskusta julkisine palveluineen ja helikopterikenttineen.

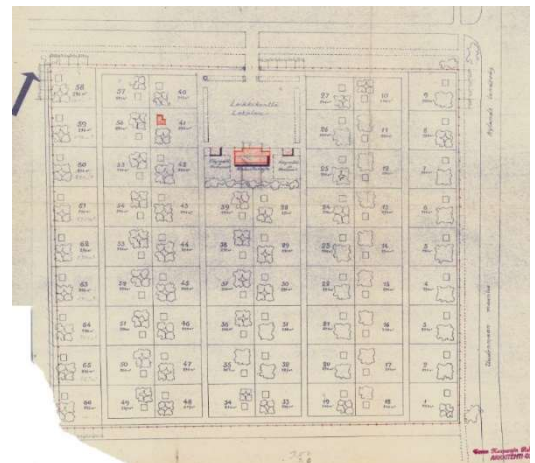
Kalustovajasta keskusmajaksi

Turun kaupungin rakennuskonttori suunnitteli kaikki siirtolapuutarhan rakennukset: kalustovajan, käymälät ja puutarhamökit sekä aidat ja portit. Vajasta laadittiin alkuun kaksi toteutumatonta ehdotusta. Ensimmäiseen vaihtoehtoon sisältyi keskelle avoin yhteisvarasto ja lämmitettävä vahdin huone ja sen molemmin puolin 34 + 34 varastokoppia palstalaisille. Käymälät olivat erillisissä rakennuksissa varastorakennuksen molemmin puolin. Kakkosvaihtoehdossa oli keittokomerollinen asunto ja sen yhteydessä siemenkauppa / päivystyshuone. Varastokomeroita oli samoin 34 + 34, mutta avointa varastoa ei ollut. Käymälät olivat saman rakennuksen päädyissä. Kummassakin vaihtoehdossa räystäslinjan korkeus vaihteli tilan käyttötarkoituksen mukaan.

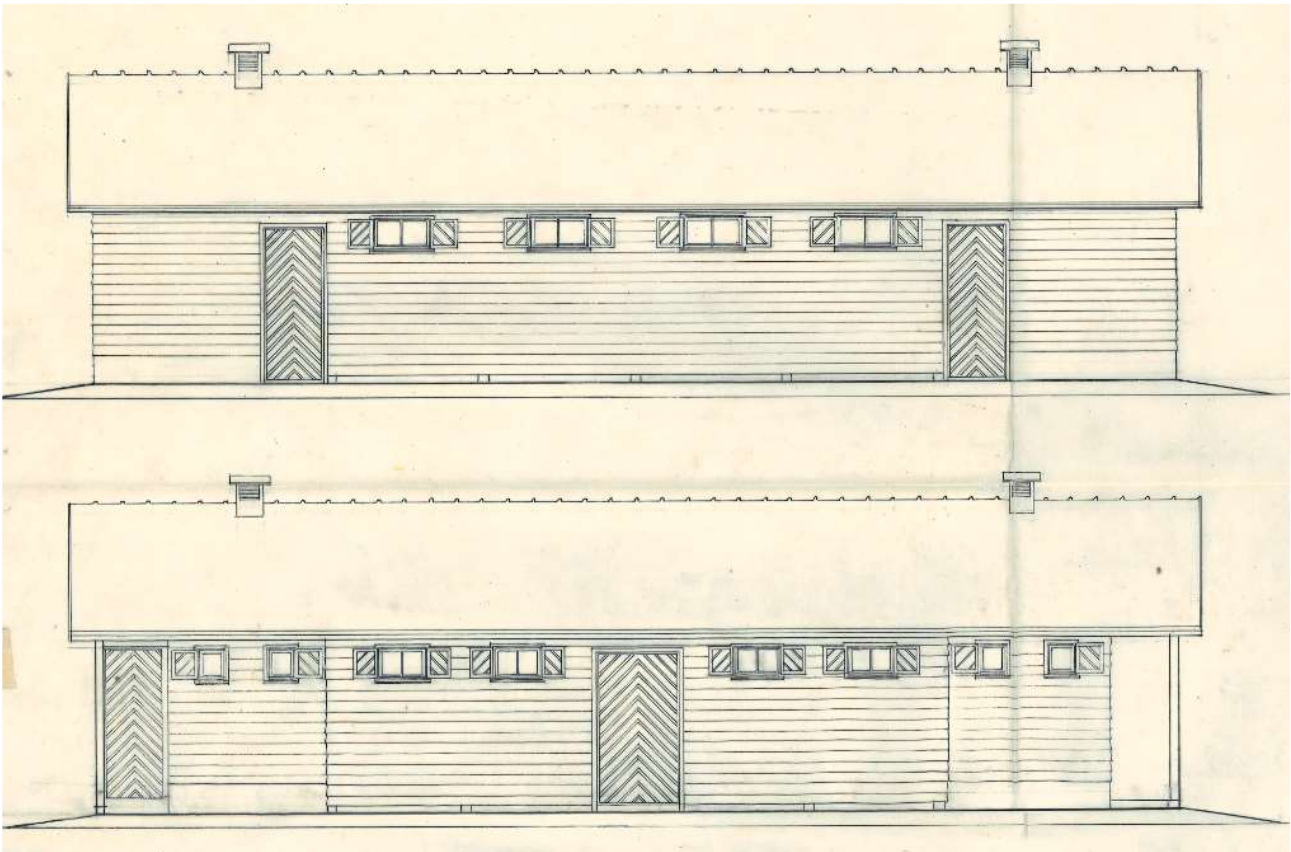
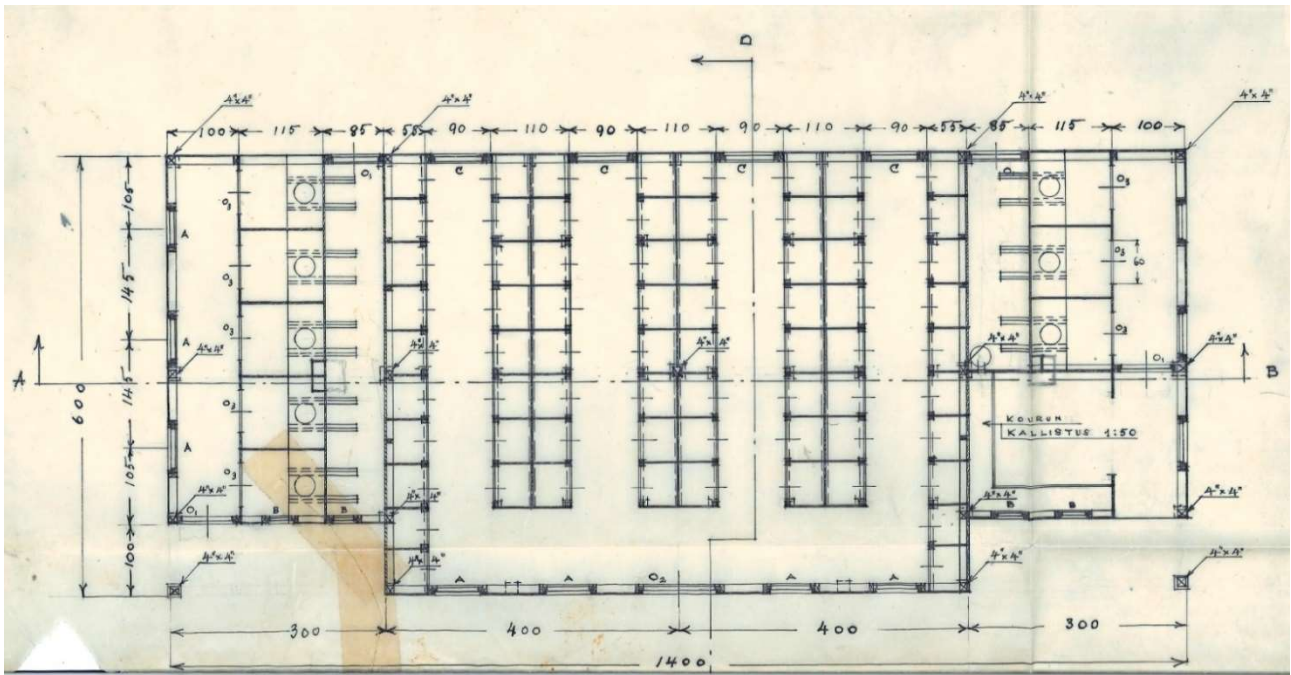

Kalustovaja- ja käymälärakennusten vaihtoehdot 1 ja 2. Päiväämätön piirros, tilapalveluiden arkisto.

Päiväämätön siirtolapuutarhan asemapiirros, tilapalveluiden arkisto. Piirroksen on merkitty punaisella vuoden 1934 urakkasopimukseen kuulunut, aiemmista suunnitelmista muutettu kalustovaja sekä puutarhaneuvojan mökki. Erillisten käymälöiden yli on vedetty ruksit. Pohjana on käytetty kalustovajan aiempaa vaihtoehto 1:n asemapiirrosta.

Elokuussa 1934 Turun rakennuskonttori ja kirvesmies Väinö Jalonen allekirjoittivat urakkasopimuksen, johon kuului varastorakennuksen ja erillisen puutarhaneuvojan mökin rakentaminen urakoitsijan rakennusmateriaaleista seuraavan vuoden lokakuun loppuun mennessä. Urakkasopimuksen suunnitelmassa käytettiin kakkosvaihtoehdon mukaelmaa. Käymälät sijoitettiin varastorakennuksen päätyihin. Tilat toteutettiin yhtä korkeina ja räystäslinja yhtenäisenä. Katolla olevaan tuuliviiriin on merkitty valmistumisvuodeksi 1935.

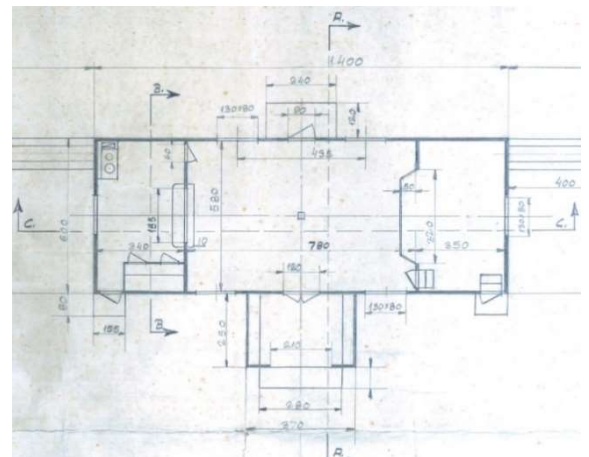
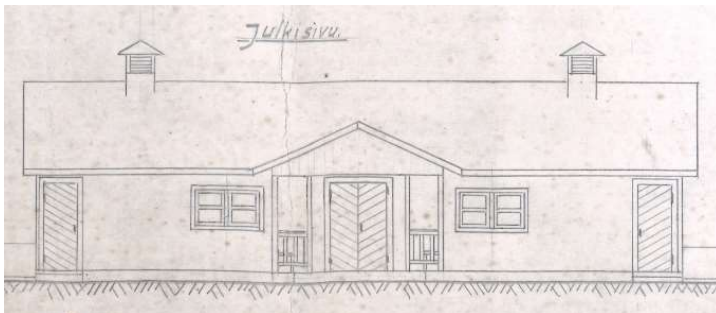
Kalustovajan ja käymälärakennuksen päiväämättömät ja allekirjoittamattomat piirustukset, tilapalveluiden arkisto. Rakennuksen keskellä ollut varasto-osa suunniteltiin maanvaraiseksi. Käymälöiden lattia valettiin betonista. Naisten käymälä sijoittui pohjoispäättyyn ja miesten eteläpäättyyn. Käymälöihin oli ovet molemmilla sivuilla. Käyntiä varten kuljettiin kentän puolelta, ja tyhjentämistä varten oli ovet puutarhan puolella.

Vuoden 1942 Suomen siirtolapuutarhanliiton liittokokous päätettiin järjestää Turussa. Kokouspaikkaa varten siirtolapuutarhayhdistys laati suunnitelman yhteismajan toteuttamiseksi muuttamalla

kalustovaja kerhotilaksi, jota voitaisiin käyttää myös omassa toiminnassa. Yhteiselle varastolle ei ollut enää tarvetta, koska palstalaiset säilyttivät työkalunsa mökeissään eikä alueella ollut tilaa lisärakennukselle. Yhdistys toimitti suunnitelmat kaupunginhallitukselle 30.9.1940 päivätyllä kirjeellä. Kuultuaan asiassa kiinteistö- ja rakennuslautakuntaa kaupunginhallitus hylkäsi yhdistyksen esityksen kokouksessaan 4.2.1941. Lautakunnan kielteinen kanta perustui talorakennustoimiston arviointiin, että muutostyö olisi liian kallis kaupungille. Talorakennustoimisto laati kustannusarvion kokonaan uudesta rakennuksesta. Lautakunta (30.1.1941) otti kannan, että sitä ei tulisi rakentaa kaupungin kustannuksella. Liittokokous pidettiin kaupungintalolla.

Kaupunginhallitus antoi 27.4.1948 ryhmäpuutarhayhdistykselle luvan muuttaa kalustovaja kerhorakennukseksi. Ehtona oli, että tilaa ei saa antaa ulkopuolisten käyttöön. Kalustovajan muuttamiseksi yhteismajaksi laadittiin ainakin kaksi toteutumaton suunnitelmaa. Toteutunut muutos muistuttaa 27.9.1940 päivätyä (allekirjoitus Vuorinen) suunnitelmaa, jossa sali oli piirretty varastokoppien paikalle ja käymälöiden tilalle esitettiin toiseen päätyyn keittiötä ja toiseen esiintymislavaa. Pääsisäänkäynnin yhteyteen olisi tehty avokuisti. Tämä oli luultavasti edellä mainittu yhdistyksen aiemmin esittämä suunnitelma. Toinen vaihtoehto olisi laajentanut rakennuksen poikittaisella lisäosalla yli kaksinkertaiseksi. Käymälät rakennuksen päädyissä olisivat jääneet paikoilleen. Laajennussuunnitelma on päivätty 13.1.1941 ja sen tekijäksi on merkitty "ASS", luultavasti sittemmin kaupunginarkkitehtinä toiminut Abel Sanfrid Sandelin.

Suunnitelma varaston muuttamisesta yhteismajaksi ilman laajennusta 27.9.1940, tilapalveluiden arkisto.

Yhdistys muutti varaston yhteismajaksi ilman laajennusosaa ja kuistia. Talkootyö aloitettiin syksyllä 1948. Lisätilaa saatiin poistamalla käymälät ja rakentamalla erillinen huussi kerhorakennuksen lounaiskulmaan, jossa se edelleenkin on. Piirustukseen on merkitty keittiö nykyiselle paikalleen Uudenmaantien puoleiseen päätyyn. Toiseen päätyyn suunniteltiin toimistoa ja työkaluvarastoa. Tässä päädyssä on nykyisin esiintymislava, kuten vuoden 1940 suunnitelmassakin. Ikkunoita suunniteltiin sivuilla ja päädyissä. Puutarhan puoleiseen sivun molempiin päätyihin lisättiin ikkunat. Kentän puolen pienet sivuikkunat jätettiin lupapiirustuksessa ennalleen. Entisen pisuaarikäymälän kulkuaukkoon lisättiin ovi. Muita ovimuutoksia ei esitetty. Muutostyö katselmoitiin ja hyväksyttiin käyttöön vuonna 1954. Nykyään rakennusta kutsutaan keskusmajaksi.

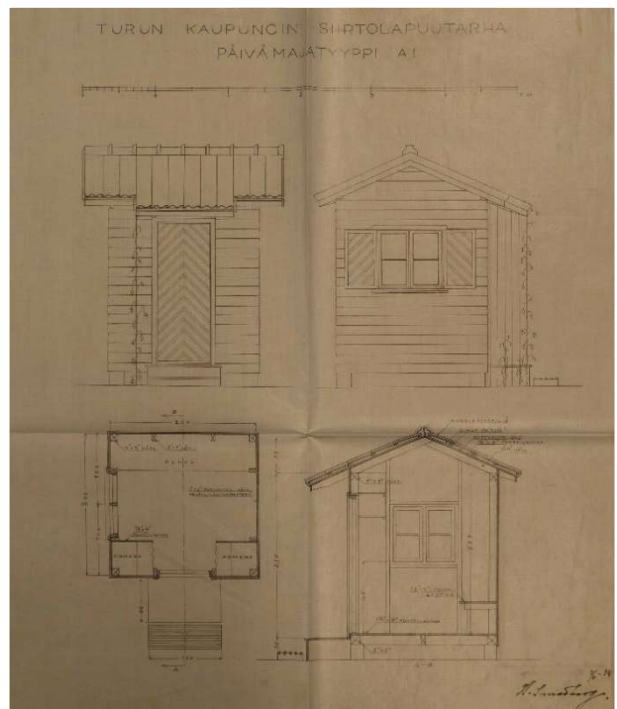
Yhteismaja on kunnostettu vuosien 1994–1995 aikana. Rakennus on nykyisin väritään valkoinen, ovet ja ikkunaluukut ovat vaalean-punaiset, listoitukset ovat valkoiset ja sadevesijärjestelmä on punainen. Vanha pääsisäänkäynti on laitettu umpeen, ovi on kuitenkin säilytetty paikallaan etusivun keskellä. Sisäänkäynti on siirretty oikealla olevaan sisennykseen. Ulko-ovi on mahdollisesti siirretty viereisen varaston oviaukosta. Varaston ovi on vaakapaneloitu poiketen rakennuksen muista ovista. Takasivulla ulko-ovet ovat alkuperäisillä paikoillaan. Takasivulla on pihakiveys, joka on katettu valokatteella (kuvat: Samuli Saarinen).

Puutarhamökit eli päivämajat

Kaupungin rakennuskonttorin arkkitehtiosasto suunnitteli vuonna 1934 Kupittaaan palstoja varten kaksi hieman toisistaan eroavaa puutarhamajaa, tyyppit A1 ja A2. Ne olivat lyhytaikaiseen oleskeluun tarkoitettuja nk. päivämajoja ja kooltaan 4 ja 5 m² (2 x 2 ja 2 x 2,5 m + avokuisti). Suunnitelmat allekirjoitti kaupunginarkkitehti Harald Smedberg. Samana vuonna valtuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti ryhmäpuutarhain Turun kaupungin ryhmäpuutarhain rakennusjärjestyksen.

A1-päivämajatyypin piirustukset vuodelta 1934, tilalavelliden arkisto.

Lisäksi rakennuskonttorissa suunniteltiin puutarhaneuvojan käyttöön hieman suurempi maja, eli yöpymismaja B1, joka oli kooltaan 3,4 x 3,8 metriä mukaan lukien pieni avokuisti. Yöpymismajassa oli kiinteä kerrossänky ja liesi. Yöpymismajoja ei kuitenkaan ollut tarkoitus rakentaa alueelle enempää.

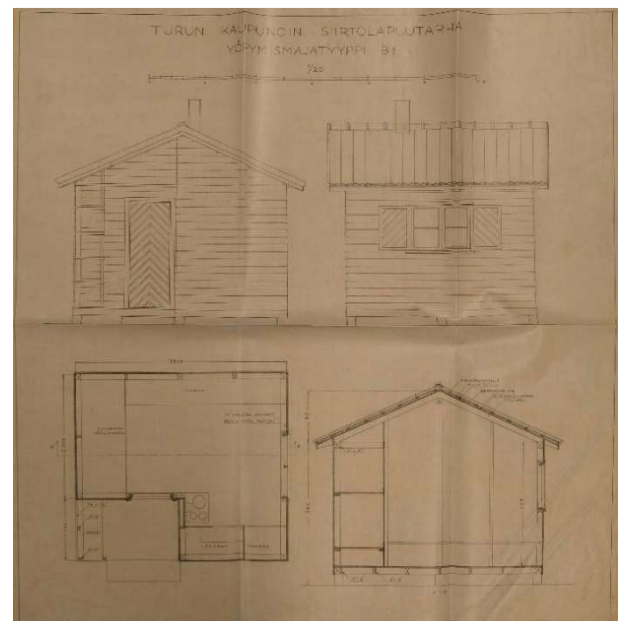
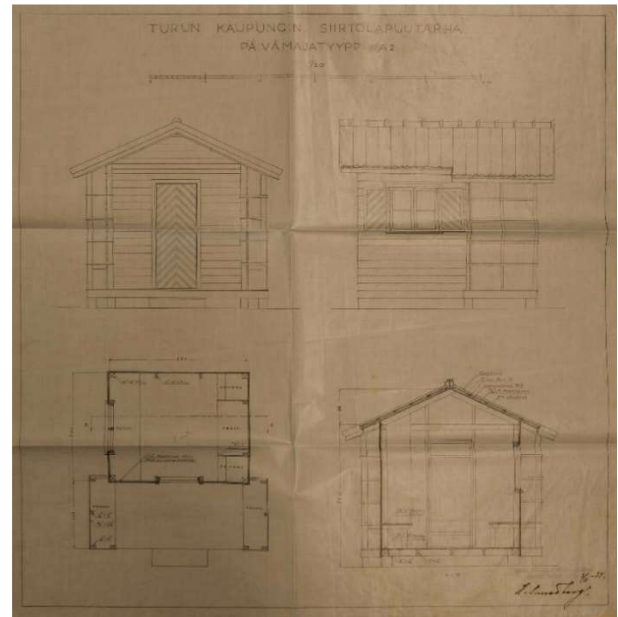
Kaikki majat olivat satulakattoisia, rankorakenteisia ja vaakalautaverhoiltuja yhden huoneen majoja. Piirustuksissa katon katteeksi oli merkitty tiili, mutta alkuvaiheessa monissa mökeissä oli katteena vain huopa. Nykyisin katteina on tiilen ja huovan lisäksi käytetty peltiä.

Päivämajatyypin A1 oli kooltaan hieman pienempi, eikä siinä ollut edessä avonaista kuistia. Päivämajassa A2 oli avokuisti, mutta lisätilan ja sateensuojan vuoksi useimmat kuistit on muutettu myöhemmin sisätilaksi. Pienempää päivämajatyypin A1 edustavia mökkejä on Kupittaalla kolme. Pääosin alueen pienet rakennukset ovat majatyypin A2.

Päivämaja-termi on A1- ja A2-mökkityyppien alkuperäinen nimi. Nimitys ja mökkien pieni koko liittyivät siihen, että alkuun oli tarve ehkäistä puutarhamökkien käyttämistä vakituiseen asumiseen.

Kupittaalla on kaikkiaan 66 palstaa, joille mökit on rakennettu säännöllisiin riveihin. Palstoja halkovat neljä hiekoitettua kulkuväylää. Nykyisin Uudenmaantien varren palstojen 1–9 vanhat puutarhamajat on purettu ja alue on otettu yhteiskäyttöön palstalaisille sekä muille kaupunkilaisille.

Kaupunki rakennutti puutarhaneuvojan mökin palstalle 41. Puutarhaneuvoja toimi alueella noin kaksi vuotta ja opasti muun muassa viljeltävien lajikkeiden käytössä.

A2-päivämajatyypin ja B1-yöpymismajatyypin piirustukset vuodelta 1934, tilapalveluiden arkisto.

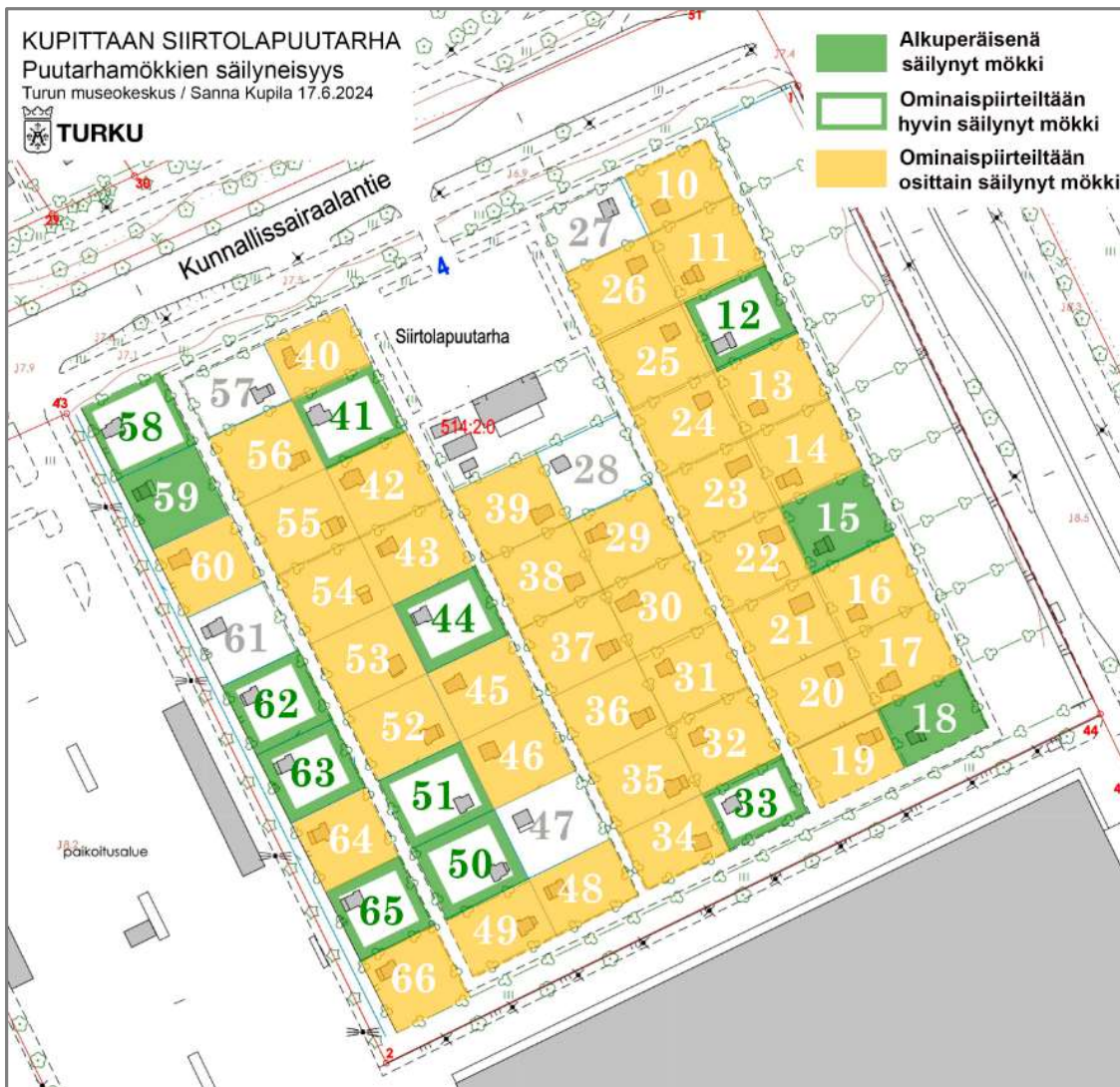
Mökkien säilyneisyys

A2-päivämajatyypin mökeistä vain kolme (palstat 15, 18 ja 59) on säilynyt alkuperäisessä muodossaan: niissä on avokuisti, jossa ovi on keskellä. Myös siirtolapuutarhan ainoassa B1-yöpymismajatyypin mökissä on säilynyt avokuisti. Muissa mökeissä avokuisti on muutettu umpinaiseksi monin eri tavoin.

Alkuperäinen yleisilme on parhaiten säilynyt niissä mökeissä, joissa kuisti on valoisa lasikuisti eikä osa umpinaista huonetilaa ja siinä on edelleen ovi keskellä.

Olellisesti rakennuksiin kuuluu mökkien vaakalaudoitus, joka on edelleen jokaisessa mökissä. Kuisteissa laudoituksen suunta vaihtelee, mikä onkin hyvin tavanomaista kuisteille ja luo siten rakennuksille yksilöllisiä piirteitä.

Mökkien alkuperäisiä ominaispiirteitä ovat myös mökin pieni neliruutuinen ikkuna ja siihen oleellisesti liittyvät vinolaudoitettut ikkunaluukut sekä ulko-oven kalanruotopanelointi.

Karttapohja © Turun kaupunki.

4.3. Kupittaaan siirtolapuutarhan kasvillisuuden arvot

Museopuutarhuri Aaja Peura ja FT Sirkku Pihlman

90 vuotta siirtolapuutarhaviljelyä

Koko siirtolapuutarhaliikkeen alkuperäinen idea oli tarjota maattomille kaupunkilaisille mahdollisuus pienimuotoiseen maanviljelyyn. Kupittaaan siirtolapuutarhan jokaiselle palstalle istutettiin alkujaan vähintään neljä ja enimmillään kymmenkunta omenapuuta sekä marjapensaita. Lisäksi perustettiin kasvimaata ja kukkamaata.

Ajan kuluessa vihannesten kasvatusta on vähentynyt, mutta useat monivuotiset hyötykasvit, kuten raparperi, parsat ja ruohosipuli, ovat edelleen kasvussa palstoilla. Jotkut palstalaiset ovat ylläpitäneet vanhoja hyötylajikkeita vuosikymmenien ajan. Tällaisia ovat mm. vanha musta peruna palstalla 50 ja ryvässipuli palstalla 24.

Kupittaaan siirtolapuutarhan kerroksellinen kasvillisuus on muotoutunut 1930-luvulta nykypäiviin jatkuneen kehityksen kautta. Vanhoja kasveja on hävinnyt, mutta moni perenna on myös levinnyt kasvuvaihtona ja lahjoituksina palstalta toiselle. Tämä on ominaista siirtolapuutarhoille. Kasvien historiaa on pystytty jonkin verran jäljittämään muistitietoa ja geneettistä dataa yhdistämällä. Puutarhan kasvillisuuden monimuotoisuus muodostuu puutarhalajikkeiden ajallisesta kerroksellisuudesta ja runsaasta luonnonvaraisten kasvien lajikkeistosta. Alueelle siirrettiin paljon luonnonkasveja varsinkin puutarhan alkuaikoina, jolloin kasvien ostomahdollisuudet olivat heikkomat. Tämä monimuotoisuus pitää yllä alueen monipuolista elämistä.

Kupittaaan vanhoja hyötykasvilajikkeita: ryvässipuli ja Valkea Nalif -omena puistopuutarhan palstalla 4, jolla sijaitsee Turun yliopiston toteuttama pula-ajan kasvimaata (kuvat: Sirkku Pihlman).

Arvokkaita omenalajikkeita

Puutarhan ehkä arvokkain kasvillisuuden osa ovat vanhat omenapuut. Siirtolapuutarhassa on yli 280 vanhaa omenapuuta ja näiden lisäksi uudempia 1990- ja 2000-luvulla istutettuja puita. Merkilepantavaa on se, että vanhatkin omenapuut ovat hyväkuntoisia. Niitä on hoidettu hyvin.

Tähänastisten selvitysten perusteella puutarhassa kasvaa monia kymmeniä perinteisiä omenalajikkeita. Palstojen vanhimmat omenapuut ovat 1930-luvulta. Luonnonvarakeskus (Luke) on teettänyt useista Kupittaan siirtolapuutarhan omenoista DNA-sormenjälkitutkimukset, ja tuloksista ilmeni mm. aito vanha Åkerö palstalla 59, nykyään harvinainen puhdas Melba palstoilla 46 ja 56, vanhanajan Iso kuulas Astrakaani palstoilla 46 ja 47 sekä 1800-luvun hyvinkääläisestä siemenkylvöstä syntynyt Snygg palstalla 47.

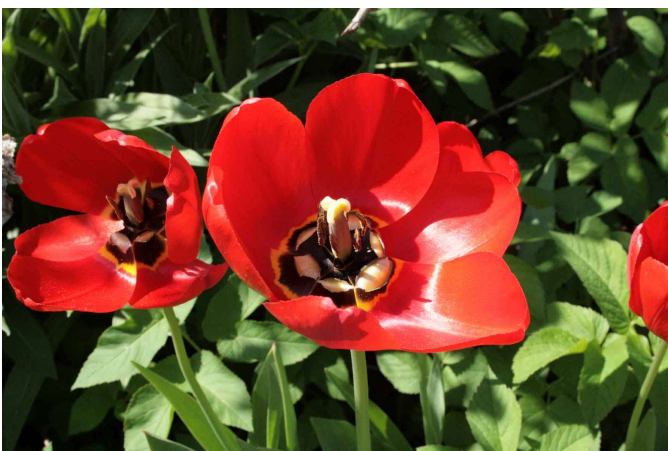
Kukin palsta on ympäröity pensasaidalla. Alkujaan oli toiveena ja melkein sääntönä, että palstat ympäröitäisiin aitaorapihlajalla, mutta tästä luovuttiin jo hyvin varhaisessa vaiheessa, ja palstoja ympäröivät pensasaidat ovat nykyään melko kirjava kokoelma erilaisia kasvilajeja. Näissä pensasaidoissa on joitain hyvin mielenkiintoisia lajikkeita, kuten mahoniaa tai aitalikusteria.

Sipulikukkia ja perinneperennoja

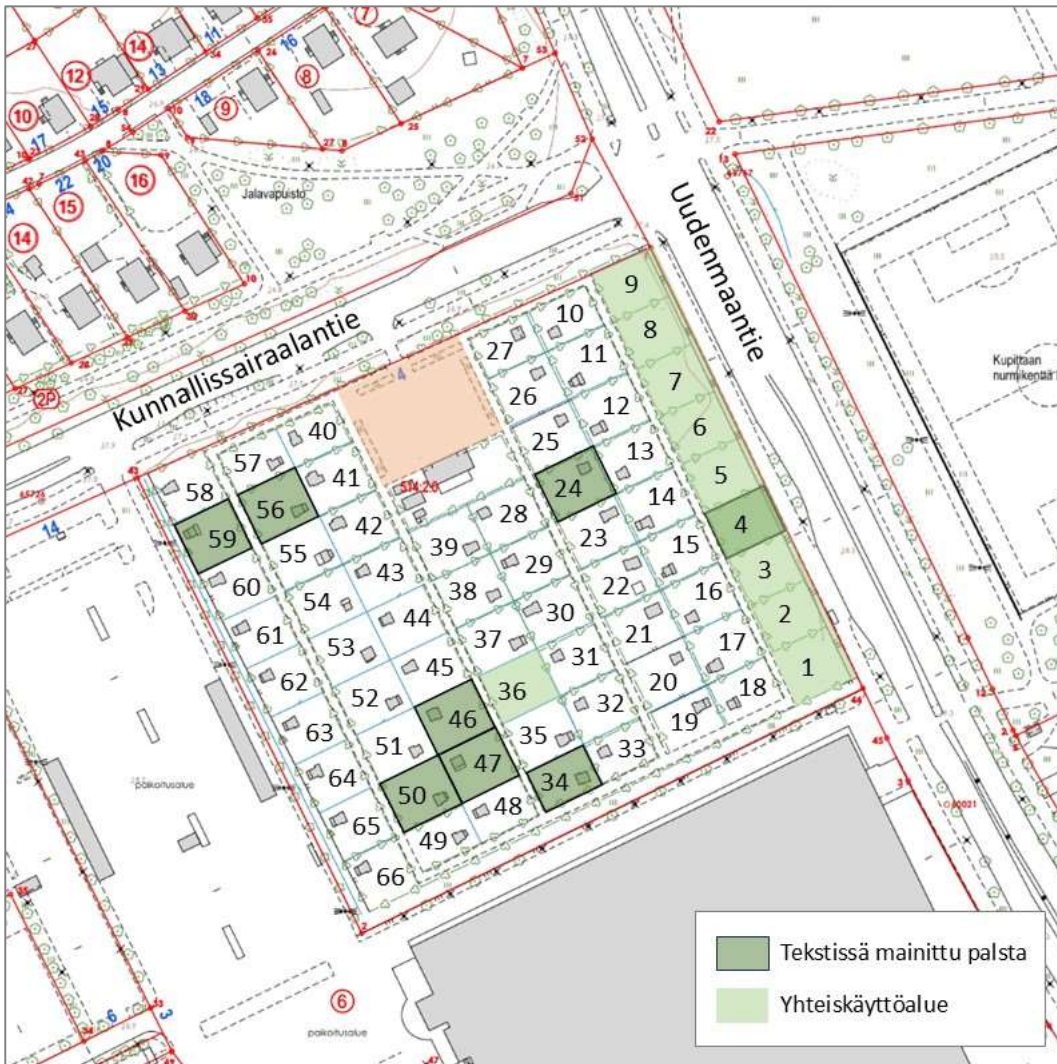
Monivuotisista yrteistä puutarhassa kasvaa saksankirveliä, mäkimeiramia, erilaisia minttuja, ruohosipulia, sitruunamelissaa, iisoppia, koiruhoa ja purasruhoa. Monelta tontilta on maininta monivuotisesta talvivalkosipulista. Alueella suorastaan rehoittaa muinaistulokas nurmilaukka. Palstalla 59 on tavattu harvinainen karhunjuuri, eurooppalainen tuoksukasvi.

Sipulikukista ja kevätkukkijoista Kupittaan siirtolapuutarhassa ehkä mainittavin on metsätulppaani, joka on levinnyt lähes jokaiselle palstalle. Monella palstalla kasvaa myös vanhaa ja kestävästä Apeldoorn-tulppaania; kenties vuosien aikana palstalla toiselle levinneenä. Kupittaan tulppaanien geeniperimä on säilynyt hyvänä, ja ne nousevatkin kukkimaan vuodesta toiseen, kun taas uudemmat lajikkeet yleensä taantuvat. Kupittaan siirtolapuutarhan kasvi-inventoija Pertti Dahlström hieman vitsaillen mainitseekin, että Apeldoorn-tulppaanin genejä voisi jopa myydä takaisin hollantilaisille.

Perinneperennavalikoima on hyvin laaja. Kupittaalta löytyy kaikki perinteisimmät liljat, useita eri vuokkolajeja, eri kellokasveja, kaunokkeja, syysleimuja, akileijoja, pioneja jne. – kaikkiaan yli 100 erilaista perinneperennaa. Palstoilta koko siirtolapuutarha-alueelle on levinnyt mm. idänsinilijaa eli scillaa, käenrieskoja, kiurunkannuksia ja vuorikaunokkia.

Apeldoorn-tulppaani kuvattuna palstalla 34 (kuva: Petri Pulli) sekä illakko puistopuutarhan palstalla 4 (kuva: Sirkkä Pihlman).

Karttapohja © Turun kaupunki

Viljelyn monimuotoisuuden aarreaitta

Kupittaaalla on viljelty lähes sadan vuoden ajan. Hyvin suuri arvo luonnon moninaisuudelle on myös sen maapohjassa. Siellä on varmasti erittäin rikas kasvipankki odottamassa aktivoimista.

Tieto kasvillisuudesta lisää sen arvoa ja arvostusta. Kupittaaan siirtolapuutarhan kasvillisuudesta on ollut tutkimuksen kohteena vasta pieni osa: esimerkiksi luumu- ja päärynäpuut ja marjapensaat sekä myös raparperilajikkeet ovat toistaiseksi jääneet vaille lähempää tarkastelua.

Lista Kupittaaan siirtolapuutarhan vanhoista kasveista on esitetty kehittämissuunnitelman liitteenä 2.

Lähteet:

Päälähteenä käytetty Pertti Dahlströmin painamatonta ja julkaisematonta kasvi-inventointia (laadittu vuonna 2016, tarkennettu vuonna 2017)

4.4. Siirtolapuutarha muuttuvassa kaupungissa

Tuuli Vesanto

Kaupungin laidalta keskustan kupeelle

Kupittaaan siirtolapuutarha täytti 90 vuotta vuonna 2024. Puutarha perustettiin aikanaan kaupungin laidalle, viljelymaiden keskelle. Keskustan ja siirtolapuutarhan väliin kaavoitettiin vuonna 1940 ruotsalaisia lahjoitustaloja varten alue, jota kutsutaan Kupittaaan ruotsalaistaloalueeksi. Uudenmaantien itäpuolella rakennettiin jalkapallostadion vuoden 1952 Helsingin olympialaisia varten.

Kurjenmäessä oli sijainnut kunnalliskoti jo ennen siirtolapuutarhan perustamista. Suuri kaupunkikuvallinen muutos oli se, kun Citymarket pysäköintialueineen rakennettiin siirtolapuutarhan viereen vuonna 1972. Puutarhan länsipuolella sijainneen Moriabergin huvilan ja sen jälkeen paikalla toimineen kauppapuutarhan paikalle rakennettiin kerrostalokortteli 1990-luvulla.

Tulevaisuus avoinna

Siirtolapuutarha-alueen ottamista keskustamaisten toimintojen käyttöön esitettiin jo vuoden 1952 yleiskaavassa. Paikka sijaitsi keskustan läheisyydessä Turun ja Kaarinan välisen tärkeän liikenneväylän varrella.

Ilmakuvat vuosilta 1939 ja 1973 (© Turun kaupunki).

Ratkaisematon kysymys alueen tulevaisuudesta vaikutti myös palstojen vuokra-aikoihin. Kun Kupittaaan siirtolapuutarha perustettiin, vuokra-aika oli ensin 30 vuotta. Tämän jälkeen vuokra-ajat olivat lyhyempiä. 1990-luvulla vuokrasopimusten kesto oli yhdestä viiteen vuotta.

Kupittaaan siirtolapuutarhaan kohdistuneet maankäyttöpaineet olivat yksi syy siihen, että Hirvensalon Illoisiin alettiin kaavoittaa uutta siirtolapuutarhaa vuonna 1985. Alue ei saavuttanut suurta suosiota, ja yli puolet palstoista on edelleen vuokraamatta tai muussa kuin siirtolapuutarhakäytössä.

Vuonna 2013 kaupunginvaltuusto päätti, että Kupittaaan siirtolapuutarhalle selvitetään uutta sijoituspaikkaa, joka sallisi monipuolisemman ja laajemman toiminnan. Projektiryhmä selvitti siirtolapuutarhalle vaihtoehtoisia sijoituspaikkaa ja yhteenvetona ehdotti, että Kupittaaan siirtolapuutarhan jatkosta riippumatta Turkuun suunnitellaan myös uusi siirtolapuutarha. Ensisijaiseksi sijoitusvaihtoehtoksi projektiryhmä esitti Koroisten aluetta. Koroisten siirtolapuutarhan kaavoitus käynnistyi vuonna 2017, ja asemakaava tuli voimaan vuonna 2020. Siirtolapuutarhan mahdollisen toteuttamisen aikataulusta ei ole tehty päätöstä.

Keskustelua siirtolapuutarhan tulevaisuudesta käytiin myös Yleiskaava 2029:n valmistelun aikana. Yleiskaavaehdotus hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa helmikuussa 2023, ja kaava tuli voimaan 10.8.2024. Siirtolapuutarhan kaavamerkintänä on RP/V *Siirtolapuutarha-alue / Virkistysalue*. Kaavamääräykset edellyttävät, että aluetta koskevien hankkeiden yhteydessä on pyrittävä lisäämään alueen toiminnallisuutta, avoimuutta ja yleistä virkistyskäyttöä.

Ruokaa ja tekemistä työväestölle

1920–40-luvut olivat siirtolapuutarhojen perustamisen huippukautta Suomessa. Siirtolapuutarhoja perustettiin mahdollistamaan ruuan viljely etenkin vähävaraiselle kaupunkiväestölle ja helpottamaan kaupunkien ruokapulaa. Toinen tärkeä tavoite oli tarjota ahtaasti asuvalle työläisväestölle mielekästä ja kehittävää vapaa-ajantoimintaa. Ensimmäiset viljelijät olivat usein lapsiperheitä. Kupittaaan siirtolapuutarhan perustamisvuonna suurin viljelijöiden ikäryhmä olivat 21–30-vuotiaat (31,0 %).

Myös esteettisiin arvoihin kiinnitettiin siirtolapuutarhojen perustamisessa huomiota: puutarhat suunniteltiin huolellisesti aikansa ihanteiden mukaan ja palstojen käyttöä säädeltiin tarkasti. Varhaiset siirtolapuutarha-alueet suunniteltiin useimmiten ruutukaavan muotoon. Siirtolapuutarhoihin kuului kerhotalo, jonka yhteydessä oli tavallisesti keskusaukio. Kupittaaalla keskusaukion laidalle rakennettiin kalustovaja, joka myöhemmin muutettiin kerhotaloksi.

Siirtolapuutarha-ajatus ei täällä Auran kaupungissakaan ole mikään uusi. Sitähän toteuttavat monet yhdistykset ja seuramat perustamallaan yhteisviljelyksillä. Mutta yritys on siinä mielessä uusi, että nyt perustetaan koteja. Näillä pikku-tiloilla ollaan kotona, ei väliaikaisesti tekemässä puutarhatöitä.

Ja tämä puoli asiassa juuri onkin erikoisen tärkeä. Kaupunkilaiset ovat tarpeeksi asti saaneet asua muiden omistamissa huoneissa, tehdä muiden työtä, kaupunkilaislapset ovat saaneet kyllin leikkiä muiden pihamailla. Nyt pääsevät viljelyspalstojen onnelliset omistajat kesällä omiin majoihinsa, tekemään omaa työtään, lapset pääsevät leikkimään ja työskentelemään omille kartanoilleen.

Uudessa Aurassa kerrottiin 30.8.1935, kuinka siirtolapuutarhat tarjosivat pienituloisille kaupunkilaisille mahdollisuuden tehdä työtä itselleen omalla pikku tilallaan.

Kupittaaan siirtolapuutarhaa perustettaessa määriteltiin mm. mökkien ja lipputankojen sijainnit. Kuva Turun Sanomista vuodelta 1940.

Siirtolapuutarhojen tarkoitus oli mahdollistaa ruuan viljely kaupunkeihin muuttaneelle työväestölle (kuva: Turun Sanomat 17.5.1941).

Siirtolapuutarhojen yhteisalueilla saattoi olla istutuksia sekä leikkipaikkoja. Kupittaaan siirtolapuutarhan suunnitelmassa vuodelta 1933 nykyisin keskusaukiona tunnettu alue olikin nimetty *leikkikentäksi* ja sen laidoille oli merkitty istutukset. Myös mökkien ja hedelmäpuiden sijainnit oli esitetty, ja puutarhan ympärille oli piirretty pensasaita.

Vuonna 1934 hyväksytyssä siirtolapuutarhan rakennusjärjestyksessä määrättiin, että palstan aitaamiseen sai käyttää ainoastaan istutettua pensasaitaa, jonka korkeus ei saanut ylittää 75 senttimetriä.

Myös lipputankojen paikka oli säädelty. Suomen lippuja ostettiin yhteisostoina vuosina 1938 ja 1939. Lisäksi on käytetty maakuntaviiriä tai Suomen Siirtolapuutarhaliiton viiriä.

Hyötyviljelystä virkistäytymiseen

Kasvimaalla viljeltävät hyötykasvit sekä omenapuut ja marjapensaat olivat Kupittaaan siirtolapuutarhan alkuaikoina ja vielä sotien jälkeen tärkeässä roolissa. Vuokraehtojen mukaan samaa kasvilajia sai kasvattaa vain kolmanneksella viljelyalasta.

Ainakin vuoteen 1977 asti viljelijät järjestivät puutarhaan vartioinnin syyskesällä sadon kypsyysaikaan. Aluetta vartioitiin useimmiten ympärivuorokautisesti.

Alueella viljeltyjä kasveja selvitettiin vuonna 1989 julkaistussa tutkimuksessa *Turun siirtolapuutarhayhteisöt 1934–1980*. Tiedot viljelykasveista painottuivat tutkimusajan lopulle. Omenapuita jokaisella palstalla oli yleensä viidestä kymmeneen. Muiden hedelmäpuiden kasvatusta oli vähäistä.

Hyötykasvien viljely oli siirtolapuutarhan alkuaikoina tärkeässä roolissa (kuva: Turun Sanomat 14.9.1938).

Haastatellut tai kyselyyn vastanneet viljelijät mainitsivat marjapensaista etenkin puna- ja mustahejukan, karviaisen ja vadelman. Myös mansikkaa viljeltiin paljon. Kasviksista tavallisimpia olivat peruna, porkkana, punajuuri ja sipuli, ja paljon viljeltiin myös salaattia, hennettä, tilliä, persiljaa ja raparperia. Vähemmän kasvatettuja lajeja olivat mm. lanttu, nauris, kerä- ja ruusukaali, pinaatti, lehtiselleri, parsu, kurpitsa ja avomaankurkku.

Edellä mainitun tutkimuksen mukaan koristekasveista suosituimpia olivat ruusut. Vastajat eivät yleensä antaneet koristekasveista tarkkoja tietoja. Usein mainittiin vain, että kasvatetaan ruusuja ja muita koristekasveja. Perennat olivat tavallisempia kuin yksivuotiset kukat.

Jo edellä mainitussa tutkimuksessa pantiin merkille, että hyötykasvien viljely oli vähentynyt ja koristekasvien ja nurmikon osuus lisääntynyt. Muutos oli yhteydessä elintason nousuun. Pitkälle 1950-luvulle, kenties 1960-luvun alkuun saakka, hyötyviljely oli kaikille siirtolapuutarhaviljelijöille lähes välttämätöntä, mutta tutkimuksen vuonna 1989 paljon hyötykasveja harrastavat olivat melkein oma viljelijäryhmänsä. Toinen syy muutokselle oli viljelijöiden ikä- ja perherakenteessa tapahtunut muutos.

Nykyään siirtolapuutarhatoiminnan painopiste on puutarhaharrastuksessa ja kesänvietossa. Vaikka myös hyötykasveja yhä viljellään ja omenapuita on Kupittaaan palstoilla edelleen paljon, kesäkeitaalta toivotaan muutakin kuin aherrusta: virkistystä, rentoutumista ja irtiottoa arjesta. Tästä kertovat kesäkalusteet, grillit, terassit ja pergolat.

Toisaalta myös kiinnostus itse viljeltyjä elintarvikkeita ja kaupunkiviljelyä kohtaan on lisääntynyt viime vuosikymmenien aikana. Tämä näkyy kiinnostuksena kaupunkiviljelyn eri muotoja kohtaan. Jo *Maja siirtolapuutarhaan* -julkaisussa vuodelta 1990 mainittiin, että puhtaiden vihannesten ja juuristen viljelyn suosio siirtolapuutarhoissa oli kasvamassa ja kasvihuoneet yleistyivät.

Kesänviettoa Kupittaaan siirtolapuutarhassa (kuva: Tuuli Vesanto).

Turussa tehdyssä laatikkoviljelyä koskevassa tutkimuksessa (Tuominen 2022) laatikkoviljelyltä odotettiin etenkin yleistä onnellisuutta ja mielihyvää, henkistä rentoutumista sekä tuoreita ja laadukkaita vihanneksia. Siirtolapuutarhaviljely voi tarjota kaupunkilaisille kaikkia näitä.

Laatikkoviljelytutkimuksessa kävi myös ilmi, että sosiaalisten kontaktien ja yhteisöllisyyden lisääminen voisi parantaa kaupunkiviljelijöiden tyytyväisyyttä ja lisätä halua jatkaa viljelyä. Yhteisöllisyydellä on ollut alusta saakka rooli siirtolapuutarhatoiminnassa. Yhteiset tapahtumat sekä viljelyyn liittyvä vertaistuki voivat olla tulevaisuudessa entistä tärkeämpiä harrastuksen vetovoimatekijöitä.

Kupittaa Turun siirtolapuutarhojen joukossa

Kupittaaan siirtolapuutarha on siirtolapuutarhojen perustamisen kultakauden turkulainen ilmentymä. Puutarhan perustamisvuonna 1934 perustettiin siirtolapuutarha myös Helsingin Herttoniemeeseen; samalta vuosikymmeneltä ovat muun muassa Helsingin Vallilan ja Talin sekä Tampereen Nekalan siirtolapuutarhat.

Nykypäivän Suomessa siirtolapuutarhat ovat arvostettuja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita viherympäristöjä ja niiden käyttöä ohjataan esimerkiksi rakentamistapa- ja palstanhoito-ohjein. Useat niistä on suojeltu asemakaavalla.

Yksi Kupittaaan siirtolapuutarhan ominaisuus on mökkien pieni koko. Tässä Kupittaa kuvastaa siirtolapuutarhojen varhaisvaihetta: Ensimmäiset siirtolapuutarhamajat olivat vain muutaman neliön kokoisia. Niiden tehtävä oli tarjota suojaa tuulta ja sadetta vastaan sekä paikka ruokailulle ja työkaluille.

Kupittaaan siirtolapuutarhan kesämajojen pienipiirteisyys on osa alueen omaleimaisuutta, viehätystä ja kulttuurihistoriallista arvoa. Turun muista siirtolapuutarhoista löytyy erilaisia vaihtoehtoja niille, jotka kaipaavat tilavampaa, kesämökkiin rinnastuvaa puutarhamökkiä.

Myös Kupittaaan palstat ovat kooltaan pienempiä kuin Turun muissa siirtolapuutarhoissa keskimäärin. Kaikki Kupittaaan palstat ovat kooltaan alle 300 m², kun taas Peltolassa suurin osa palstoista on kooltaan 360 m². Illoisten viljellyt palstat ovat tavallisimmin kooltaan 300–400 m². Pieni palstakoko edellyttää myös rakentamiselta pientä mittakaavaa, jotta puutarhan vehreä ilme ja riittävä väljyys mökkien välillä säilyvät.

Kupittaaan siirtolapuutarha on yhteiskäytössä olevat alueet mukaan lukien kooltaan noin 2,4 hehtaaria, ja vuokrattuna on 56 palstaa. Peltolan siirtolapuutarha-alue on huomattavasti laajempi, yli 12 hehtaaria, ja palstoja on 220. Suomen siirtolapuutarhojen koko vaihtelee huomattavasti, mutta on tavallisimmin noin 5–20 hehtaaria, ja palstojen tavallinen määrä on noin 100–300.

On tavallista, että siirtolapuutarhojen palstanvuokraajien toiminta suuntautuu nykyään yhtä enemmän myös muihin aktiviteetteihin kuin viljelyyn ja puutarhanhoitoon. Monille palstanvuokraajille palsta ja mökki toimivat vaihtoehtona kesämökille ja siirtolapuutarhassa rentoudutaan esimerkiksi grillaamisen, pelailun ja ystävien seurassa oleskelun merkeissä. Muutoksen seurauksena monissa siirtolapuutarhoissa palstojen viljelty pinta-ala ja kasvilajiston määrä ovat vähentyneet. Sen sijaan Kupittaaalla, missä puutarhamökit ovat pieniä ja sisäoleiluun heikommin soveltuvia, toiminta on edelleen hyvin viljelykeskeistä. Kupittaaan puutarhapalstoille onkin ominaista varsinaiseen puutarhatoimintaan käytetyn alan suuri osuus sekä kasvilajiston rikkaus. Kupittaaalla palstanvuokraajat ovat keskimäärin hyvin vihkiytyneitä puutarhaharrastukseensa ja tietoisia monimuotoisuuden ja perinnekasvillisuuden arvosta.

Siirtolapuutarhan pitkään jatkunut viljelykäyttö sekä yhteys Kupittaaalla toimineeseen puutarhakouluun ovat tehneet alueesta kasviperinnön aarreaitan. Kasviperinnöllä tarkoitetaan yhteisölle merkityksellisiä kasveja niihin liittyvine tietoineen, taitoineen ja muistoineen. Arvokkaat kasvit, kuten maatiaislajikkeet ja vanhat lajikkeet, säilyvät parhaiten, kun niitä viljellään, niistä kerrotaan ja niistä ollaan ylpeitä. Kupittaaan siirtolapuutarhalla on edellytykset ylläpitää kasviperinnön jatkuvuutta myös tulevaisuudessa.

Kupittaa eroaa Turun muista siirtolapuutarhoista myös sijaintinsa osalta. Keskustan tuntumassa sijaitsevana se on helposti saavutettavissa kävellen, pyörällä ja joukkoliikenteellä. Etäisyys Kaupatorilta katuverkkoa pitkin on hieman yli puolitoista kilometriä, kun taas Peltolan siirtolapuutarhaan on matkaa noin 4 km ja Illoisiin noin 8 km. Kupittaaan siirtolapuutarha on keskustan asukkaiden lähiviheralue, ja sen tulevaisuus kiinnostaa kaupunkilaisia. Sijainti tuo alueelle muista siirtolapuutarhoista poikkeavan roolin.

Hyvinvointia kaikenikäisille

Siirtolapuutarhatoimintaan kuuluvat olennaisena osana talkoot ja yhteiset tapahtumat. Kupittaalla erilaisten juhlien järjestämisestä vastasi tavallisesti ryhmäpuutarhayhdistyksen naisjaosto tai sittemmin huvitoimikunta. Säännöllisesti järjestettyjä juhlia ovat olleet elonkorjuu-, joului-, vappu- ja käytäväjuhlat.

Esimerkiksi sotien jälkeen elonkorjuujuhliissa tarjottiin kahvia, kahvileipää ja nakkeja. Ohjelmassa oli yhteislaulua, musiikkia, ehkä näytelmä. Joulujuhlisiin kuului kahvittelua ja puuron syöntiä, musiikkia, lasten ohjelmaa ja joulupukki. Vappujuhlan korvasi 1970-luvulla kesäkauden alkajaisjuhla. Käytäväjuhlia ruokatarjoiluineen järjestivät kunkin käytävän palstalaiset vuorovuosina. Ryhmäpuutarhayhdistyksen merkkivuosia vietettiin tavallista juhlavammin.

Kupittaan siirtolapuutarhassa toimi 1950–1960-luvuilla näytelmäkerho. Muihin siirtolapuutarhoihin järjestettiin retkiä, ja vieraita otettiin vastaan. Myös viljelykilpailuja järjestettiin.

Nykyään Kupittaan ryhmäpuutarhayhdistyksen toimintaan kuuluvat esimerkiksi juhannus- ja sadonkorjuujuhlat sekä pikkujoulut. Peliperinnettä jatkaa Turun siirtolapuutarhojen välinen petankkiturnaus. Yhteisalueiden siisteydestä huolehditaan edelleen talkoilla.

Puutarha on etenkin viimeisen kymmenen vuoden aikana avautunut yleisölle, ja siellä on järjestetty erilaisia kaikille suunnattuja tapahtumia, kuten Avoimet puutarhat -päiviä, kirpputoreja sekä luentoja arvokkaista kasveista. Yhteistyötä on tehty mm. päiväkotien ja koulujen sekä sosiaali- ja terveysalan toimijoiden kanssa. Turun 4H-yhdistys on toteuttanut lapsille suunnattuja tapahtumia ja pitänyt kesäkahvilaa keskusmajassa.

Siirtolapuutarha voi tarjota luontevia mahdollisuuksia ihmisten kohtaamiselle. Viljelytoiminta, talkoot, tapahtumat ja kurssit voivat luoda yhteisöllisyyttä. Parhaimmillaan siirtolapuutarha on paikka,

Suomen siirtolapuutarhäväen kokous Turussa elokuussa 1942. Kokousedustajat ryhmäkuvassa Kupittaan siirtolapuutarhan edustalla (kuva: Turun Sanomat 17.8.1942).

Yksi palstoista on avoinna vierailijoille myös Avoimet puutarhat -päivien ulkopuolella (kuva: Tuuli Vesanto).

oli muita kuin nykyisiä palstanvuokraajia, ja suurin osa heistä oli kiinnostuneita virkistäytymään alueella muuten kuin viljelyn merkeissä. Toisaalta myös mahdollisuus vuokrata siirtolapuutarhamökki vuodeksi tai lyhyemmäksi ajaksi kiinnosti vastaajia.

Kupittaaan siirtolapuutarha osana Turun viherverkostoa

Kupittaaan siirtolapuutarha sijaitsee vain muutaman sadan metrin päässä Turun kerrostalovaltaisesta ruutukaavakeskustasta. Tämän vuoksi puutarhalla on kokoaan suurempi rooli kaupungin viherverkoston osana. Alueella on edellytykset kehittyä entistä toiminnallisemmaksi, kaupunkilaisten tuntemaksi virkistäytymisen paikaksi.

Siirtolapuutarha on osa vehreää kokonaisuutta, johon kuuluvat Kupittaaanpuiston historiallinen osa, Kupittaaan liikuntakeskus sekä ruotsalaistalojen muodostama pientaloalue. Ruotsalaistaloalueen ja siirtolapuutarhan välissä sijaitsee Kunnallissairaalan tie, joka vilkkaasta liikenteestään huolimatta muodostaa varsin vehreän kulkuväylän. Kunnallissairaalan tietä reunustaa pitkänomainen Jalavapuisto, jolle leimansa antavat mm. monet kirsikkapuut. Jalavapuistoa pitkin kulkee tärkeä kävelyn ja pyöräilyn väylä, joka kuuluu pyöräilyn pääverkostoon.

joka tuo yhteen eri-ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja tuottaa hyvinvointia ja oppimisen iloa kaupunkilaisille. Tällainen toiminta voi osaltaan auttaa ehkäisemään yksinäisyyttä.

Kupittaaan siirtolapuutarhan keskeinen sijainti kaupunkirakenteessa tekee alueesta otollisen monenlaisen toimintaan. Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry on jo tehnyt yhteistyötä mm. päiväkotien, koulujen ja yhdistysten kanssa, jotta entistä useammat löytäisivät alueen. Tulevaisuudessa siirtolapuutarha voi toimia avoimena toimintaympäristönä nykyistäkin useammille kaupunkilaisille. Alueella on potentiaalia täydentää Turun kaupunkikulttuuria toiminnallisena ympäristönä kaikenikäisille.

Joulukuussa 2023 järjestetyssä Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyn vastauksista näkyi, että alue kiinnosti kaupunkilaisia. Suuri enemmistö (88 %) vastaajista

Siirtolapuutarhan etelä- ja länsipuolisilla alueilla on vireillä Mooriankuntaan asemakaavanmuutos, jonka tavoitteena on mahdollistaa nykyiseen palvelurakenteeseen tukeutuvaa asumista. Hankkeella tavoitellaan myös Citymarketin laajentamista. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa puutarhan vehreä pienoismaailma on entistä tärkeämpi osa Turun viherverkostoa niin asukkaiden kuin kaupunkiluonnonkin kannalta.

Luonnon monimuotoisuus sekä rikas kaupunki- ja lähiluonto ovat arvoja, jotka on nostettu esiin mm. Turku 2030-luvulla -kaupunkistrategiassa. Siinä tunnistetaan myös lähiluonnon hyvinvoinnin ja asukkaiden elämänlaadun yhteys. Kupittaaan siirtolapuutarha voi tarjota kosketuksen luontoon, maahan ja kasvuun esimerkiksi tiiviisti rakennetun keskustan asukkaille.

Kasviperintö ja luonnon monimuotoisuus ovat tärkeitä myös puutarhan kehittämisestä kiinnostuneille kaupunkilaisille. Kun Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyn vastaajilta kysyttiin, mitä he haluaisivat puutarhan eri osa-alueille, perinnekasvitarha, pörräispuutarha ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen kuuluivat runsaasti mainintoja saaneiden kehittämisehdotusten joukkoon. Moni toivoi myös tietotauluja tai -kylttejä esimerkiksi kasveista ja historiasta.

Keskeisen sijainnin vuoksi Kupittaaan siirtolapuutarhalla on kokoaan suurempi merkitys osana kaupungin viherverkostoa. (kuva: Samuli Saarinen).

Siirtolapuutarhaharrastuksen tulevaisuus

2000-luvulla kaupunkiviljely on noussut uuteen kukoistukseen. Se on suosittua erityisesti tiiviisti rakennettujen kaupunkialueiden asukkaiden keskuudessa.

Turussa on kolmen siirtolapuutarhan lisäksi 15 palstaviljelyaluetta, joista 14 on tarkoitettu yksivuotisten kasvien viljelyyn. Lisäksi kaupunki tarjoaa mahdollisuuden laatikkoviljelyyn kaupungin omistamilla mailla. Ensimmäisenä vuonna kaupunki toimittaa mullalla täytetyn viljelylaatikon toivottuun

paikkaan. Toiminta käynnistyi vuonna 2016 ja saavutti heti suuren suosion. Vuonna 2023 viljelylaatikoita oli jo yli 700 kappaletta.

Kotipuutarha-tutkimuksen mukaan (Kantar Agri 2023) suomalaisten kiinnostus puutarhaharrastamisesta kohtaan on kasvussa. Kolme neljästä harrastaa jotain puutarhanhoitoon liittyvää. Noin seitsemän prosenttia suomalaisista haluaisi edelleen lisätä puutarhaharrastustaan, mutta heillä ei ole siihen mahdollisuuksia. Kysyntää uusille siirtolapuutarhoille on esimerkiksi pääkaupunkiseudulla. Siirtolapuutarha tarjoaa vaihtoehdon perinteiselle mökkeilylle ilman pitkiä ajomatkoja.

Laatikko- ja palstaviljely on hyvä keino tutustua kaupunkiviljelyyn ilman pitkäaikaisen sitoutumisen pakkoa. Siirtolapuutarhaviljely taas tarjoaa mahdollisuuden monipuolisempaan ja pitkäjänteisempään puutarhaharrastukseen mutta käytännössä edellyttää Turussa mökin omistamista. Näiden vaihtoehtojen rinnalle kaivattaisiin myös uudenlaisia kaupunkiviljelyn malleja, esimerkiksi yhteisöpalstoja tai mökkien vuokraamista, joiden kautta yhä useampi kiinnostunut pääsisi toiminnan pariin.

Lähteitä:

Hakala, Pirkko 1989: Turun siirtolapuutarhayhteisöt. Turun yliopiston kansatieteen laitoksen toimituksia 14. Turku 1989.

Lilja, Ulla-Maija 1990: Maja siirtolapuutarhaan. Suomen Siirtolapuutarhaliitto r.y. Ympäristöministeriö.

Tuominen, Laura 2022: Viljelylaatikat luonnonvarana - monimuotoisuutta, rentoutumista ja mielihyvää kaupungissa.

Turun kaupunki 2015: Maankäytön projekti "Kupittaaan siirtolapuutarha". Raportti.

Kantar Agri 2023: Kotipuutarha-tutkimus.

4.5. Mahdollisuuksien siirtolapuutarha

Fanni Tuomaala

Edellisissä osioissa on kuvattu Kupittaa siirtolapuutarhan arvoja, jotka liittyvät niin alueen kulttuurihistoriallisiin piirteisiin sekä rakennettuna ympäristönä että puutarhana kuin merkittäviin ekologiaan ja sosiaalisiin arvoihinkin. Tässä osiossa luodaan katsaus, kuinka siirtolapuutarhan arvot ja ominaispiirteet suhteutuvat Turun kaupunkistrategiaan ja minkälaisia uusia mahdollisuuksia siirtolapuutarhan kehittämisellä voitaisiin saavuttaa.

Turun, kuten monien muidenkin kaupunkien strategian keskeinen tavoite on kaupunkikehityksen kestävyys. Erityisesti ympäristöongelmat, kuten ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden kato haastavat kaupungeja. Turku pyrkii kaupunkistrategiansa mukaan olemaan vuoteen 2030 mennessä yksi maailman johtavista ilmasto- ja luontokaupungeista. Tavoitteena on, että kaupunki on saavuttanut hiilineutraaliuden ja sillä on kasvavassa määrin ilmakehää viilentävä vaikutus. Turulla halutaan olevan kokoaan suurempi rooli ilmastonmuutoksen torjumisessa. Alueen asukkaat, yritykset ja yhteisöt ovat vahvasti mukana ilmastoratkaisujen luomisessa ja toteuttamisessa niin paikallisesti kuin kansainvälisesti. Samalla kaupunki on kuitenkin varautunut ilmaston lämpenemisen aiheuttamiin muutoksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Luonnon monimuotoisuuden, rikkaan kaupunki- ja lähiluonnon sekä alueen hiilinielujen halutaan lisääntyvän, vaikka väkimäärä samalla kasvaisi. Lähialueen luonnon hyvinvointi parantaa asukkaiden elämänlaatua ja tasaa voimistuneiden sääilmiöiden vaikutuksia.

Kupittaa siirtolapuutarhan ominaispiirteet ja läsnäolo Turun tiivistyvän kaupunkirakenteen sisällä edistävät erinomaisesti näitä tavoitteita. Siirtolapuutarha toimii hiilinieluna, tärkeänä osana Turun viherverkostoa, poikkeuksellisen runsaana lajistollisen monimuotoisuuden keitaana, sään ääri-ilmiöiden tasaajana sekä melun ja ilmansaasteiden sitojana. Erityisesti keskeinen sijainti ruutukaavakeskustan välittömässä läheisyydessä on oleellinen tekijä puutarhan tarjoamien hyötyjen kannalta, sillä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa vanhat, monimuotoiset ja laadukkaat viheralueet ovat harvassa ja siten erittäin tärkeitä.

Puutarha sijaitsee kävely- ja pyöräilyetäisyyden päässä keskustasta hyvien joukkoliikennereittien ja palveluiden äärellä. Tiedetään, että monille siirtolapuutarhaviljelijöille palsta ja mökki edustavat vaihtoehtoa kauempana sijaitsevalle kesämökille ja palstan saavutettavuus autottomasti ja nopeasti myös arjen keskellä koetaan siirtolapuutarhamökkeilyn merkittäviksi laatutekijöiksi (Laaksonen 2013). Siirtolapuutarhamökkeily pitkien ajomatkojen päässä tapahtuvan mökkeilyn vaihtoehtona tukee Turun hiilineutraaliuden tavoitteita. Autoton saavutettavuus voidaan katsoa myös sosiaalisen kestävyuden näkökulmasta tärkeäksi, sillä suurella osalla ihmisistä ei ole taloudellisia mahdollisuuksia käyttää arkiliikkumiseensa omaa autoa. Tulevaisuudessa siirtolapuutarhaa halutaan kehittää avoimemmaksi ja houkuttelevammaksi virkistysympäristöksi myös muille käyttäjille, kuin palstan vuokranneille viljelijöille, minkä myötä sujuva saavutettavuus kestäville liikennemuodoilla on tärkeää myös vierailijoiden kannalta.

Viistoilmakuva Kupittaaan siirtolapuutarhasta etelän suuntaan (© Obliview).

Mitä urbaanimmasta ympäristöstä on kyse, sitä harvemmalla kaupunkilaisella on käytössään asun-
tokohtaisia pihatiloja tai välttämättä edes parveketta. Lähellä keskustaa sijaitsevat siirtolapuutarhat
tarjoavat tärkeän mahdollisuuden puutarhaharrastukselle ja luontoyhteyden kokemiselle erityisesti
kaupunkilaisille, joiden asumismuoto ei tätä mahdollista. Siirtolapuutarhaharrastuksen eduksi koe-
taan usein luonnon helmassa olemisen yhdistyminen kaupunkilaiseen elämäntapaan (Laaksonen
2013).

Kauempana keskustasta sijaitsevien siirtolapuutarhojen ympäristön asukkailla on tyypillisesti pa-
remmat mahdollisuudet viljelyharrastukseen esimerkiksi omakotipihoillaan, kuin kaupunkikeskusto-
jen asukkailla. Tästä ja saavutettavuushyödyistä johtuen keskustan läheisyydessä soisi sijaitsevan
Kupittaaan lisäksi muitakin siirtolapuutarhoja, jotta nykyistä useampi kaupunkilainen voisi toteuttaa
puutarha- ja mökkihaaveitaan. Lähiluonnon ja luontoyhteyden kokemisen mahdollisuudet urbaa-
nissa ympäristössä ovat oleellinen osa myös kaupungin kriisikestävyyttä, kuten korona-ajan poik-
keusolosuhteet osoittivat.

Kaupunkiviljelyn kautta koetun luontoyhteyden etuihin pelkkään viheralueilla oleiluun verrattuna
kuuluu konkreettisempi altistuminen maaperän mikrobistolle. Luonnon mikrobeille altistumisen on
todettu pienentävän muun muassa astman sekä allergioiden puhkeamisen todennäköisyyttä. Kau-
punginväestön keskuudessa useiden autoimmuunisairauksien esiintyvyys on korostunut, ja syyksi

Lapset pääsevät viljelemään päiväkodin käytössä olevalla palstalla Kupittaan siirtolapuutarhassa (kuva: Tuuli Vesanto).

jelyyn keskittyminen edistää Kupittaan arvokkaan kasviperinnön säilymistä sekä lajiston monimuotoisuutta. Kaupungeissa, mukaan lukien Turussa, on viime vuosina alettu painottaa ihmisen lisäksi myös muiden lajien elinolosuhteiden laadusta huolehtimista kaupunkisuunnittelun sisältönä. Kupittaan siirtolapuutarhan tärkeä piirre onkin sen lukuisille muille kaupunkilajeille muodostama korkealaatuinen elinympäristö suoja- ja pesimispaikkoineen.

Kupittaan siirtolapuutarhan viljelijöiden keskuudessa vallitsee vahva yhteisöllisyys. Erilaista toimintaa ja aktiviteetteja on järjestetty niin viljelijöiden muodostaman ryhmäpuutarhayhdistyksen kuin useiden muidenkin ryhmien ja järjestöjen toimesta. Siirtolapuutarhaa hyödyntävät virkistäytymis- ja oppimisympäristönä myös monet ulkopuoliset tahot ja eri-ikäiset ryhmät, kuten päiväkotilapset, lähialueiden hoivakotiasukkaat sekä korkeakoulut. Kehittämistyön yhtenä tavoitteena on puutarhan avoimuuden lisääminen kaikille kaupunkilaisille sekä avoimuuden aiempaa korostetumpi viestiminen. Tavoitetta on tutkittu muun muassa sisäänkäyntien määrän ja visuaalisen avoimuuden lisäämisen sekä toimintojen monipuolistamisen näkökulmista.

Kupittaan siirtolapuutarhalla on merkittäviä kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka liittyvät muun muassa keskimäärin hyvin alkuperäisiä piirteitään säilyttäneisiin, pienimittakaavaisiin tyyppimökkeihin sekä laajaan ja omintakeiseen kasviperintöön. Myös itse siirtolapuutarhaviljely on elävää kaupunkikulttuuria ja kulttuurihistoriallisesti arvokasta sen edustaessa lähes satavuotiasta perinnettä alueella.

arvellaan liian vähäistä altistusta luonnon mikrobistolle. Puutarhaharrastuksella ja luontoympäristöissä oleskelulla on tunnetusti myös suotuisa vaikutus mielenterveyteen. Kaupunkiviljelyn edellytysten parantamiselle ja sen määrän lisäämiselle olisi siis tilausta myös kansanterveydellisistä ja -taloudellisista syistä etenkin urbaaneimman keskustan alueella sekä sen läheisyydessä.

Monissa suomalaisissa siirtolapuutarhoissa palstojen käyttötavat ovat vuosien saatossa muuttuneet siten, että puutarhaviljelyn rooli on vähentynyt sen rinnalle tultua muunlaisia vapaa-ajan viettotapoja, kuten grillailua, oleilua ja pihapelejä. Kupittaan siirtolapuutarhan erityispiirteisiin kuuluu palstojen käyttö edelleen ennen kaikkea puutarhaviljelyyn. Tätä piirrettä halutaan vaalia siirtolapuutarhan kehitystyössä muun muassa siirtolapuutarhan palstanhoito-ohjeiden sisällössä, sillä vil-

Havainnekuva yhteiskäyttöiselle palstalle ideoidun perinnekasvitarhan ja levähdyspaikan mahdollisesta ulkonäöstä (havainnekuva: Fanni Tuomaala).

Siirtolapuutarhaviljely liittyy myös laajemmin koko Kupittaan alueen puutarha- ja puistohistorialliseen menneisyyteen Suomen ensimmäisine puutarhakouluineen ja kaupunkipuistoineen. Siirtolapuutarha edustaa miniatyyriversiota syntyäikansa kaupunkisuunnittelullisesta ihanteesta, puutarhakaupungista. Kupittaan siirtolapuutarha sijaitsee samaa aikakautta ja trendiä ilmentävän ruotsalais-taloalueen vieressä, minkä vuoksi näiden välinen yhteys on tärkeä. Siirtolapuutarhan kehittämistyön osana on tutkittu, kuinka siirtolapuutarhan kulttuurihistorialliset arvot turvataan ja kuinka niitä voisi tuoda aiempaa enemmän esiin.

Siirtolapuutarha-aatteeseen ja -toimintaan liittyivät alun perin keskeisesti pedagogiset tavoitteet ja alueella toimi kokopäiväinen puutarhaneuvoja, jonka tehtävänä oli opettaa viljelijöille puutarhataitoja sekä ohjata palstojen käyttöä. Neuvonnan sisältö oli omana aikanaan hyvin edistyksellistä. Siirtolapuutarhassa pidetään nykyisinkin aika ajoin monenlaisia luentoja, esittelyjä ja eriateisten oppilaitosten sekä varhaiskasvatuksen opetusta. Siirtolapuutarhan julkiset alueet voisivat olla sopeva paikka nykyistä suuremmallekin määrälle kaikille kaupunkilaisille avointa kurssi- ja neuvonta-toimintaa esimerkiksi kaupunkiviljelyn, -luonnon ja kestävän kaupunkielämän aihepiireistä.

Puistopuutarhassa voisi järjestää esimerkiksi kursseja, työpajoja sekä luentoja ympäristöpedagogisista aiheista, kuten vaikkapa kaupunkipihojen luontoarvojen lisäämisen menetelmistä (havainnekuva: Fanni Tuomaala).

Moderni puutarhaneuvonta voisi käsitellä esimerkiksi lajiston monimuotoisuuden lisäämistä kaupunkipihoilla tai vaikkapa hulevesien viivyttämistä ja monimuotoisuutta palvelevien sadepuutarhojen perustamista urbaaneille pihille tiivistyvän kaupunkirakenteen sisällä. Tämänkaltaisen yksityisille kansalaisille suunnattu ympäristöpedagogia edistäisi kaupungin luonto- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista, sillä julkisilla alueilla tapahtuvien ympäristötekojen lisäksi myös yksityistonttien luontoarvoilla tai niiden puuttumisella on paljon vaikutusta kaupungin luontoympäristöjen kokonaisuuteen, kestävyystavoitteiden saavuttamiseen sekä resilienssiin.

Kupittaaan siirtolapuutarhan arvojen kartoituksen myötä on vahvistunut käsitys, että puutarhaan liittyvien laatutekijöiden ja alkuperäisen viljelytoiminnan vaaliminen on tärkeää myös vastaisuudessa. Arvokkaiden ominaisuuksien säilyttämisen lisäksi hienovaraisella kehittämisellä voidaan tuoda esiin siirtolapuutarhan potentiaali toimia helpommin saavutettavana aiempaa monipuolisempien toimintojen virkistäytymispaikkana kaikille kaupunkilaisille sekä tärkeänä osatekijänä Turun kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamisessa.

Lähteitä:

Laaksonen, Meri-Maija 2013: Ruokaturvasta ekologiseen elämäntapaan - Helsingin siirtolapuutarhojen sosiaalisen rakenteen ja merkityksen muutos ajan saatossa. Turun yliopiston maantieteen ja geologian laitos. Pro gradu. Turku 2013.

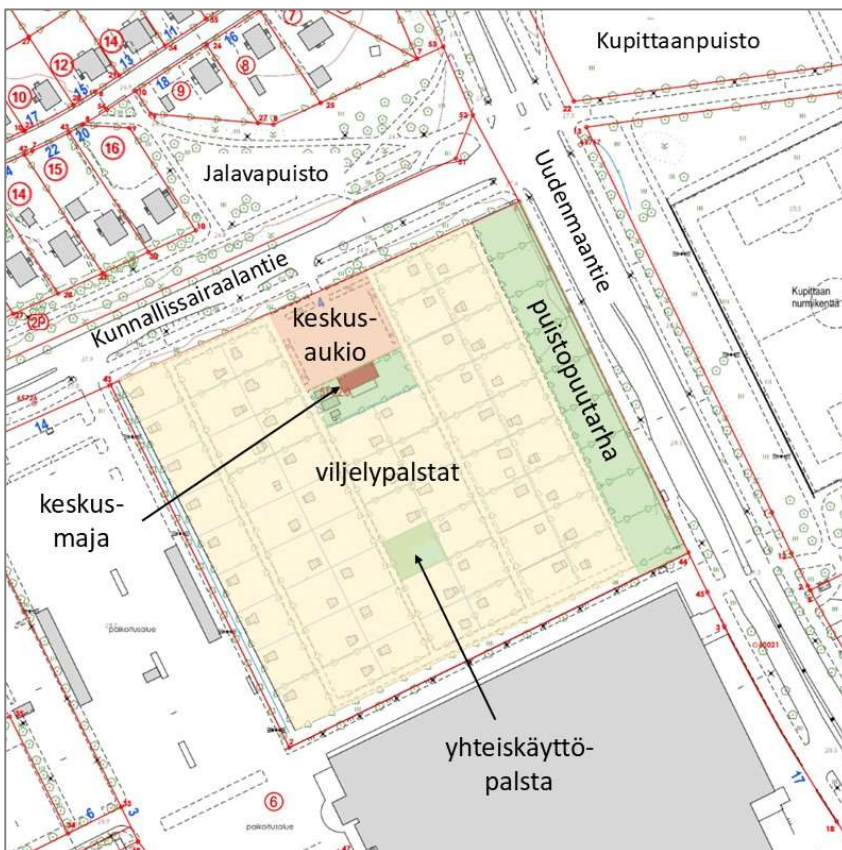
5 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Tässä luvussa kerrotaan keinoista, joilla voidaan edistää Kupittaaan siirtolapuutarhan virkistyskäyttöä ja toiminnallisuutta, avoimuutta ja kutsuvuutta sekä arvojen säilymistä. Alkuun on koottu yhteenveto tärkeimmistä kehittämissuunnitelmista. Luvun lopussa olevista taulukoista löytyvät myös toissijaiset ja pitkän aikavälin toimenpide-ehdotukset.

Tavoitteena on, että yhä useampi löytää alueen ja pääsee nauttimaan puutarhaympäristöstä viljelyn, oppimisen, harrastusten ja tapahtumien, oleskelun tai muunlaisen vapaa-ajan vieton kautta. Siirtolapuutarhan avoimuus tarkoittaa sitä, että vaikka alueella on vuokrattuja viljelypalstoja, kaupunkilaisilla on monenlaisia mahdollisuuksia toimia ja virkistäytyä alueella ja he tuntevat sen omakseen.

Alueen arvojen ja ominaispiirteiden vaaliminen ja vahvistaminen on kehittämisen lähtökohta. Parhaimmillaan toimenpiteet edistävät yhtä aikaa luonnon ja ihmisten hyvinvointia.

Kehittämissuunnitelmassa näkyvät kaupunkilaisten toiveet ja ajatukset alueen tulevaisuudesta. Kaikille avoin ideapaja ja internetkysely tuottivat arvokasta tietoa kehittämisen tueksi. Niistä kerrotaan luvussa 3 ja kyselyn tuloksista liitteessä 1.

Kehittämissuunnitelmissä luvussa mainitut siirtolapuutarhan osa-alueet. Karttapohja © Turun kaupunki.

5.1. Tärkeimmät kehittämisehdotukset

Kaikki kohdassa 5.1 mainitut kaupungin vastuulle osoitetut kehittämistoimet, jotka edellyttävät investointeja, on tarkoituksenmukaista toteuttaa kerralla yhtenä kokonaisuutena. Näitä ovat: penkkien lisääminen ja pensasaidanteen toteuttaminen puistopuutarhaan, viitoitus ja opasteet, nykyisen sisäänkäynnin korostaminen sekä mahdollisen uuden sisäänkäynnin ja siihen liittyvän puistokäytävän toteuttaminen.

Virkistyskäyttö ja toiminnallisuus

Puistopuutarha

- Uudenmaantien puoleinen puistopuutarha jää yhdistykselle vuokrattavan alueen ulkopuolelle.
- Se on kaikille avoin osa viheralueiden ja puistojen verkostoa, jolloin yhä useampi kaupunkilainen voi löytää alueen.
- Kaupunki voi kehittää aluetta viherympäristönä haluamallaan tavalla ja päättää sen kunnossapidon tasosta. Ensimmäisessä vaiheessa tuodaan penkkejä ja kunnostetaan polkuja.
- Puistopuutarhassa säilytetään siirtolapuutarhamainen luonne.
- Uudenmaantien puoleiselle reunalle toteutetaan runsaampi ja tiheämpi pensasaidanne suojaamaan oleskelualueita.
- Kouluilla, päiväkodeilla, yliopistolla ja muilla toimijoilla on mahdollisuus käyttää aluetta.
- Yhdistyksellä on mahdollisuus ottaa puistopuutarha kummipuistokseen.

Yhteiskäyttöpalsta

- Siirtolapuutarhapalstojen keskellä oleva mökitön palsta vuokrataan yhdistykselle osana siirtolapuutarha-aluetta. Palsta säilyy kaikille avoimena yhteiskäyttöalueena. Kunnossapito kuuluu yhdistykselle.
- Yhdistys kehittää aluetta oleskelupaikaksi ja perinnekasvitarhaksi.

Keskusaukio ja keskusmaja

- Keskusaukio sisällytetään vuokra-alueeseen. Yhdistys edistää keskusaukion joustavaa käyttöä erilaisiin tapahtumiin, kuten ruokapäiviin, puutarhamarkkinoihin ja kirpputoreihin.
- Yhdistys tarjoaa keskusaukiolta kausimyyntipaikkoja esimerkiksi marjojen, vihannesten tai jäätelön myyntiä varten.
- Kaupunki luovuttaa keskusmajan yhdistykselle. Yhdistys sitoutuu pitämään keskusmajaa kaikille avoimena esimerkiksi tapahtumien ja kesäkahvilan aikana.

Avoimuus ja kutsuvuus

Näköyhteydet

- Kaupunki avaa näköyhteyden Kunnallissairaalantien ja Uudenmaantien kulmasta puistopuutarhaan kasvillisuutta vähentämällä. Tämä luo avoimuuden tuntua sekä yhteyttä keskustan ja Kupittaaanpuiston suuntaan.
- Palstanvuokraajat pitävät palstojen käytävänpuoleiset pensasaidat korkeintaan 120 cm korkuisina, jotta käytäviltä näkee palstoille.

Viitoitus ja opasteet

- Kaupunki toteuttaa opastamisen konseptin mukaisia opasteita keskeisiin tulosuuntiin sekä infotaulun sisäänkäynnin ulkopuolelle.

Viestintä

- Kaupunki tuo viestinnässään esille, että Kupittaaan siirtolapuutarha tarjoaa kaikille avoimen virkistys- ja toimintaympäristön.

Sisäänkäynnit

- Vaihtoehto 1: Korostetaan nykyistä sisäänkäyntiä.
 - Siirtolapuutarhaan ei avata uutta sisäänkäyntiä, vaan tehdään nykyisestä sisäänkäynnistä näkyvämpi ja kutsuvampi esim. kasvillisuuden, valaistuksen tai rakenteiden avulla. Ohjataan opasteilla sisäänkäynnille.
- Vaihtoehto 2: Toteutetaan uusi sisäänkäynti puistopuutarhaan sekä korostetaan nykyistä sisäänkäyntiä.
 - Avataan uusi sisäänkäynti puistopuutarhaan ja toteutetaan puistokäytävä sisäänkäynnin ja siirtolapuutarhan käytäväverkoston välille. Kaupunki varustaa uuden sisäänkäynnin portilla, jota päiväkotikäinen ei pysty itse avaamaan. Mikäli uusi sisäänkäynti sijoitetaan muualle kuin puistopuutarhan pohjoispäähän (Kunnallissairaalantien ja Uudenmaantien kulmaan), kaupungin on investoitava yöajaksi ja talvikaudeksi lukittavaan sähköiseen porttiin. Pyritään toteuttamaan uusi sisäänkäynti esteettömänä.
 - Säilytetään nykyinen sisäänkäynti siirtolapuutarhan pääsisäänkäyntinä ja tehdään siitä näkyvämpi ja kutsuvampi esim. kasvillisuuden, valaistuksen tai rakenteiden avulla.

Arvojen turvaaminen

Monimuotoisuus ja kaupunkiluonto

- Rakentamis- ja palstanhoito-ohjeiden noudattaminen edistää siirtolapuutarhan vehreyden ja kasvillisuuden monimuotoisuuden säilymistä.
- Kaupunki huomioi kasviperinnön ja luonnon monimuotoisuuden puistopuutarhan hoidossa ja kehittämisessä.
- Yhdistys perustaa yhteiskäyttöpalstalle perinnekasvitarhan ja kokoaa siihen siirtolapuutarhan arvokkaimpia kasvilajeja ja -lajikkeita talteen ”perinneperennapankkiin”.
- Yhdistys toimii perinnekasvillisuutta koskevan tiedon välittäjänä ja edistää näin kasviperinnön säilymistä.
- Yhdistys ohjaa viljelijöitä säilyttämään palstoilla myös luonnonvaraista kasvillisuutta sekä luomaan elinympäristöjä eläimistöille.

Rakennusperintö

- Rakentamis- ja palstanhoito-ohjeiden noudattaminen on tärkein keino vaalia siirtolapuutarhan rakennusperintöä.

5.2. Virkistyskäyttö ja toiminnallisuus

”Aivan ihana, kun on luontoa, kukkia, kasveja näin lähellä keskustassa asuvia, perinteistä vanhaa, ihanaa pihameininkiä, rauhallista oloa, aivan jotain muuta kuin puistot. Kun menee siirtolapuutarhaan, menee sisälle luontoseikkailuun kaupungin sydämessä.”

”Kylä kaupungin sylissä. Paikka, jossa piipahtaa rentoutumassa ja virkistymässä, vaikkei olisikaan puutarhavuokraaja.” (Kupittaa siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely)

Puistopuutarha

Uudenmaantien puoleisella puistopuutarhalla on tärkeä rooli, kun siirtolapuutarhan yleistä virkistyskäyttöä ja toiminnallisuutta kehitetään.

Puistopuutarha koostuu yhdeksästä mökittömästä palstasta. Kaupunki hankki palstat hallintaansa vuosina 2010–2014. Ajatuksena oli, että alueesta muodostuu suoja-alue muille palstoille. Puutarhamökit on purettu, mutta alueella kasvaa mm. omenapuita sekä villiintyneitä perennoja ja sipulikasveja muistona aiemmasta viljelykäytöstä. Hoidosta vastaa nykytilanteessa Kupittaa ryhmäpuutarhayhdistys.

Yhdistys on myös toteuttanut alueelle pienimuotoisen perhospuutarhan. Turun yliopiston museologian oppiaine on perustanut alueelle pula-ajan kasvilajeja ja -lajikkeita esittelevän kasvimaan vuosina 2023 ja 2024.

Puistopuutarha on perusteltua jättää yhdistykselle vuokrattavan alueen ulkopuolelle. (Vuokra-alueen rajauksesta kerrotaan luvussa 7.) Kun puistopuutarha on kaupungin hallinnassa ja hoidossa, mielikuva alueen avoimuudesta vahvistuu. Kaupunki voi kehittää aluetta viherympäristönä haluamallaan tavalla ja päättää sen kunnossapidon tasosta.

Uudenmaantien puoleinen metalliaita säilytetään nykyisellä paikallaan. Vaikka puistopuutarha on kaupungin hallinnassa, se on edelleen osa siirtolapuutarhaa eikä muutu osaksi katu ympäristöä. Voimassa olevassa asemakaavassa (4/1951) alue on muun siirtolapuutarhan tavoin siirtolapuutarha-alue.

Yhdistys voi halutessaan ottaa puistopuutarhan kummipuistokseen. Kummipuistotoiminnan kautta yhdistys voi osallistua alueen hoitamiseen ja kehittämiseen. Kummipuistotoiminta on pääasiassa talokuumuotoista viheralueiden hoitoa. Kummit päättävät itse tavastaan osallistua ja vastaavat toiminnan järjestämisestä. Kummipuistoalueelle laaditaan aina yksilöllinen hoitosuunnitelma yhdessä kummien kanssa.

Päiväkodeilla ja kouluilla on mahdollisuus käyttää puistopuutarhaa esimerkiksi ulkona oppimiseen ja leikkiin. Puistopuutarhan toimintaa kehitetään tulevaisuudessa kaupungin, yhdistyksen ja muiden toimijoiden yhteistyönä.

Kupittaa siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyllä selvitettiin, miten puistopuutarhaa haluttaisiin kehittää. Eniten alueelle toivottiin pörriäispuutarhaa sekä istuskelupaikkoja ja pöytiä. Myös perinnekasveihin, luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen ja tiedon jakamiseen liittyvät vaihtoehdot saivat paljon kannatusta. Tarkempaa tietoa vastauksista liitteessä 1.

Puistopuutarhan kunnossapidossa ja kehittämisessä onkin tärkeää huomioida siirtolapuutarhan kasviperintö ja luonnon monimuotoisuus.

Huomiota kannattaa kiinnittää myös eri käyttäjäryhmien tarpeisiin. Nykyään alueella on puutarhapöytiä ja tuoleja sekä penkkejä istuskelua varten. Alueen polut ovat pääosin nurmipintaisia. Hyvä keino saada puistopuutarha kaikkien käyttöön olisi toteuttaa sinne kesäaikaan käytettävissä oleva esteetön kulkureitti ja istuskelupaikkoja sen varrelle. Istuskelupaikkojen lisääminen on yksinkertainen keino lisätä mahdollisuuksia oleskeluun ja puutarhasta nauttimiseen.

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

*puutarhakeinu, riippumatto,
piknikpaikka, syreenimaja*

*valokuvaus, maalaus,
jumppahetket, jooga, meditaatio,
lukeminen*

*luonnon tarkkailu, ulkona
oppiminen, lasten luontokerho,
leirit, luonnonmukainen leikkipaikka*

*avoimet talkoot, puutarhaterapia,
syrjäytymisen ehkäiseminen,
kotouttaminen, osallistava taide*

Istuskelupaikkoja Uudenmaantien puoleisessa puistopuutarhassa. Vanhat omenapuut ja perinneperennat kertovat alueen menneisyydestä (kuva: Tuuli Vesanto).

Puistopuutarhaan on kasvanut paikoitellen korkeahkoa puustoa, kuten jalavia ja koivuja. Muu siirtolapuutarha on ilmeeltään aurinkoinen, joten puistopuutarhan on hyvä tarjota myös varjoa. Varjoisten istuskelupaikkojen tarjoaminen on entistä tärkeämpää, kun ilmastomuutos lisää helleaaltojen todennäköisyyttä.

Puistopuutarhan Uudenmaantien puoleisella laidalla on metalliaidan rinnalla harva isotuomipihlaja-aita. Pensasaidan olisi hyvä olla nykyistä runsaampi ja tiheämpi, jolloin se muodostaisi paremman suojan puistopuutarhassa oleskelulle.

Pensasaidan täydentämisessä tai korvaamisessa olisi suositeltavaa käyttää muuta lajia kuin isotuomipihlajaa. Tämä vieraslaji tuottaa runsaasti marjoja ja siemeniä, jotka lintujen matkassa kulkeutuvat uusille alueille ja muodostavat esiintymiä myös esimerkiksi luonnonsuojelualueille.

Leikattavaa pensasaitaa helppohoitaisempi ratkaisu olisi vapaasti kasvava aidanne. Aidanne myös kukkii, toisin kuin leikattava pensasaita, ja voi siis ilahduttaa sekä ihmisiä että pölyttäjiä kukinnallaan. Kasviksi kannattaa valita näkösuojaa tarjoava korkeakasvuinen laji.

Puistopuutarha sekä useat viljelypalstoista sijaitsevat melualueella. Melutaso ylittää huomattavalla osalla siirtolapuutarha-aluetta virkistysalueiden melutason ohjearvon ja on korkein Uudenmaantien puoleisella reunalla.

Melusuojaus lisäisi siirtolapuutarhan viihtyisyyttä ja käyttömahdollisuuksia huomattavasti. Esimerkiksi puistopuutarhan houkuttelevuus oleskeluun lisääntyisi, samoin alueen käytettävyys esimerkiksi ulkona oppimiseen ja erilaisiin tapahtumiin.

Meluhaittoja tulisi vähentää myös siksi, että Turun vanhin siirtolapuutarha säilyisi alkuperäisessä käytössään ja sen viljelyn jatkuvuus olisi turvattu. Palstoilla vietetään paljon aikaa ulkosalla, joten meluisuus vaikuttaa palstojen houkuttelevuuteen ja myös palstalaisten sitoutumiseen palstansa ja mökkinsä kunnossapitoon.

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

*meluseinä – peitetään kasveilla,
lisää pensaita ja puita alueelle,
aita tärkeä lasten takia*

Tavanomainen meluste on massiivinen ratkaisu, jollaista on vaikea sovittaa siirtolapuutarhan pieni- ja piirteeseen ympäristöön ja kaupunkikuvaan. Sen sijaan tulisi tutkia muita melusuojausten mahdollisuuksia, esimerkiksi seinällisten katosten ja aitaosuuksien yhdistämistä. Tavoitteena olisi melua torjuva rakenteiden ja kasvillisuuden muodostama kokonaisuus, joka palvelisi samalla myös oleskelua.

Yhteiskäyttöpalssta ja käytävät

Siirtolapuutarhapalstojen keskellä oleva mökitön palsta vuokrataan yhdistykselle osana siirtolapuutarha- aluetta. Kunnossapitovastuu kuuluu yhdistykselle. Alue säilyy kaikille avoimena yhteiskäyttöalueena.

Palstalla kasvaa villiintyneitä perennoja sekä vanhoja omenapuita, joiden hedelmät ovat kaikkien käytettävissä. Alueella on myös joitakin viljelylaatikoita.

Kupittaa siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyllä selvitettiin, mitä vastaajat haluaisivat yhteiskäyttöpalsstalle. Perinnekasvitarha oli eniten kannatusta saanut palstan kehittämisehdotus. Monissa vastauksissa toivottiin myös istuskelupaikkaa sekä lisää viljelylaatikoita.

Yhteiskäyttöpalssta sopiikin hyvin perinnekasvitarhan paikaksi. Perinnekasvitarhan perustamisesta kerrotaan enemmän kohdassa 5.4 Arvojen turvaaminen.

Palstalla on tilaa myös nykyistä useammille viljelylaatikoille, joita kaupunki toimittaa halukkaille. Paikka valitaan kaupungin omistamalta maalta, ja kaupunki tarjoaa ensimmäisenä vuonna viljelylaatikon ja mullan.

Yhteiskäyttöpalssta sijaitsee suojaisassa paikassa kaukana liikenteen melusta, joten se soveltuu hyvin rauhalliseksi istuskelupaikaksi. Penkkejä tai muita istumapaikkoja kannattaisi sijoittaa myös käytävien varsille, etenkin käytetyimmille reiteille. Jotta vierailijat löytäisivät palsstalle, sinne tarvittaisiin viitoitus sisäänkäynniltä.

Käytävillä kuljeskelu on yksi tapa virkistyä siirtolapuutarhassa. Kun käytäviä reunustavat pensasaidat pidetään riittävän matalina, kävijät pääsevät nauttimaan palstojen kauneudesta. Pensasaitojen korkeutta käsitellään rakentamis- ja palstanhoito-ohjeissa. Palstan portin puoleisen pensasaidan maksimikorkeudeksi on ohjeissa määritelty 120 cm. Tätäkin matalampia pensasaitoja

Päiväkodin käyttämä viljelylaatikko yhteiskäyttöpalsstalla (kuva: Tuuli Vesanto).

suositellaan, jotta myös pyörätuolista näkee niiden yli. Matalat pensasaidat tekevät siirtolapuutarhasta myös kutsuvamman ja avoimemman tuntuisen.

Kun käytäviä reunustavat pensasaidat pidetään korkeintaan metrin korkuisina, myös pyörätuolia käyttävät vierailijat pääsevät nauttimaan palstojen kauneudesta (kuva: Tuuli Vesanto).

Istumapaikka Kupittaan siirtolapuutarhan käytävällä kutsuu levähtämään (kuva: Tuuli Vesanto).

Keskusaukio ja keskusmaja

”Pysäköintialueen muuttaminen torimaiseksi kuulostaa hyvältä. Olemme keskustassa, eikä oletuksena voi olla se, että paikalle saavutaan autolla.”

”Lisäksi laajempi mahdollisuus yhdistyksille käyttää alueen tiloja olisi plussa. Tässä nyt toki vastajalla järjestötoimijana oma lehmä ojassa.” (Kupittaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely)

Kupittaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyllä selvitettiin mm. keskusaukiota ja keskusmajan aluetta koskevia toiveita. Tälle osa-alueelle toivottiin erityisesti torialuetta tapahtumille, kahvitteluterassitoiminnan laajentamista sekä vuokrattavia tiloja keskusmajassa.

Myös pysäköinnistä kysyttiin. Yli 76 % kysymykseen vastanneista kannatti osittain tai täysin väitettä *Keskusmajan ympäristöä voi kehittää, vaikka parkkipaikkojen määrä vähenisi*. Palstojen vuokraajista tätä mieltä oli 40 %.

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

*kahvilan ulkoalueen kehittäminen,
yleinen sauna*

*puutarhamarkkinat, ruokapäivät,
kasvienvaihtopäivät, kirpputorit,
teemaillat, perinnerakentamispäivät*

*kurssit, puutarhaneuvonta,
laatikkoviljelyopastus,
erilaiset kädentaidot*

Keskusaukio on säilynyt ilmeeltään varsin hyvin alkuperäisessä asussaan. Siirtolapuutarhan suunnitelmassa vuodelta 1933 aukion laidoilla on yhteiskäyttörakennus ja istutuksia; keskiosa on avointa tilaa. Nykyäänkin keskusaukiota reunustavat keskusmaja ja istutukset. Keskusmaja näkyy portista tultaessa suoraan edessä, ja lipputanko on sijoitettu symmetrisesti rakennuksen eteen.

Keskusaukion jäsentämistä uudella tavalla on tutkittu siirtolapuutarhan kehittämissuunnitelmaa valmisteltaessa. Keskusaukion todettiin olevan nykyisen kaltaisena toimiva, eikä esimerkiksi pysäköinnin uudelleen järjestämisestä ole aukion toiminnallisuuden kannalta mainittavaa hyötyä.

Aukiota on mahdollista käyttää joustavasti erilaisiin tapahtumiin, ja pysäköintiä voidaan rajoittaa tapahtumien aikana. Kun aukio vuokrataan yhdistykselle osana siirtolapuutarhaa, yhdistys voi ohjata pysäköintiä kulloistenkin tarpeiden mukaan. Keskusaukion hallinnasta kerrotaan enemmän luvussa 7.

Siirtolapuutarhan kehittämisessä lähtökohtana on, että vierailijat saapuvat paikalle kävellen, pyörällä tai bussilla. Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyssä puutarhan portin ulkopuolelle ehdotettiin kyllä parkkia. Liikkumisesteisillä tulee kuitenkin olla mahdollisuus saapua paikalle autolla.

Aukion symmetrinen sommittelu tulisi säilyttää myös tulevaisuudessa. Jos siirtolapuutarhaan halutaan rakennuttaa esimerkiksi uusi huoltorakennus, paikaksi voisi soveltua keskusmajan piha-alue, jossa nykyään on mm. WC-kontti.

Keskusaukio soveltuisi hyvin esimerkiksi kausimyyntiin. Esimerkiksi marjojen, tuoreiden vihannes- tai jäätelön myynti toisi elämää alueelle ja houkuttelisi ihmisiä tutustumaan siirtolapuutarhaan laajemminkin. Paikka olisi omiaan myös esimerkiksi ruokapäivien, puutarhamarkkinoiden tai kirpputorien järjestämiseen.

Siirtolapuutarhan suunnitelmassa vuodelta 1933 keskusaukio oli nimetty *leikkikentäksi*. Erilaiset pelit ovat kuuluneet siirtolapuutarhojen toimintaan perustamisesta lähtien. Keskusaukiota käytetään nykyään mm. petankin pelaamiseen. Aukiolla on hyvä olla riittävästi yhtenäistä avointa tilaa pelailuun ja muuhun toimintaan myös tulevaisuudessa. Kiinteille leikkivälineille alueella ei ole tarvetta, koska Seikkailupuisto ja Kupittaaanpuiston muut leikkipaikat sijaitsevat vain noin 500 metrin päässä.

Viljelylaatikoiden sijoittaminen keskusaukion laidoille monipuolistaisi aukion käyttöä ja toisi kaupunkiviljelyn tämänkin muodon näkyville heti puutarhaan saavuttaessa.

4H-yhdistyksen pitämä kesäkahvila on ollut hyvä tapa saada ihmisiä poikkeamaan siirtolapuutarhassa. Onkin toivottavaa, että keskusmajan käyttö kesäkahvilatoimintaan jatkuisi myös tulevaisuudessa.

Keskusmajalla olisi edellytyksiä toimia entistä useampien tapahtumien paikkana. Rakennusta voitaisiin tarjota esimerkiksi kokoon-tumisten, kurssien, harrastustoiminnan ja opetuksen käyttöön.

Olisi hienoa, jos keskusmaja olisi vuokrattavissa myös viehättäväksi juhlapaikaksi kaupunkilaisten tarpeisiin. Tilojen vuokrausmahdollisuus lisäisi siirtolapuutarhan toiminnallisuutta ja avoimuutta.

Keskusmaja tai osa siitä voitaisiin vuokrata myös yrittäjälle esimerkiksi kesäkahvilatoimintaa tai muuta yleisölle avointa toimintaa varten.

Keskusmajan tulevien kunnostushankkeiden yhteydessä on hyvä pyrkiä muuttamaan rakennus esteettömäksi. Tämä olisi todennäköisesti mahdollista palauttamalla pääsisäänkäynti alkuperäiselle paikalleen keskusaukion puoleisen sivun keskelle.

Vuokrattava sauna toisi elämää keskusaukion alueelle. Yritysyhteistyö voisi tarjota mahdollisuuksia kohentaa siirtolapuutarhaa.

Keskusmajan menneisyydestä on kerrottu kohdassa 4.2. Kehittämissuunnitelman valmistelun aikana tarkasteltuja tulevaisuuden vaihtoehtoja käsitellään kohdassa 7.6.

Ympärivuotinen käyttö

"Kahvilatoiminnan laajentaminen (erityisesti lämpimämpään vuodenaikaan) toisi alueen laajemmin kaikkien keitaaksi. Lämpölampuin olisi toki mahdollista tehdä jotain myös talvisin. Voisin myös kuvitella, että alueelle voisi saada luotua erittäin tunnelmalliset ja hienot joulumarkkinat."

"Talvella myös teeman mukaisia tapahtumia esim. jouluna tonttupolku jne."

"Pelkkä kesäkäyttö jättää paljon potentiaalia hyödyntämättä." (Kupittaa siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely)

Keskusaukiolla on tilaa erilaisille tapahtumille (kuva: Tuuli Vesanto).

Siirtolapuutarhatoiminta on luonteeltaan kevästä syksyyn ajoittuvaa toimintaa. Nykyisen maanvuokrasopimuksen mukaan siirtolapuutarhamökkiä saa käyttää asuntona huhtikuun 15. päivästä lokakuun 1. päivään. Muina aikoina mökkiä saa käyttää vain tilapäiseen oleskeluun.

Talvella Kupittaa siirtolapuutarha on hiljainen. Talviaikaiseen käyttöön olisi kuitenkin potentiaalia. Pienipiirteinen puutarhaympäristö tunnelmallisesti valaistuna houkuttelisi myös pimeään vuodenaikaan. Puistopuutarhaan voisi toteuttaa esimerkiksi valotapahtuman. Puutarhamökit eivät ole sähköverkon piirissä, mutta mökkejä ja portteja voitaisiin koristella muulla tavoin jonkun teeman mukaisesti.

Mikäli alueella järjestetään lumiseen aikaan yleisölle suunnattuja tapahtumia, tarvitaan ainakin jollakin reitillä talvikunnossapito. Sen järjestäminen tulee kaupungin vastuulle, koska tarve perustuu yleiseen virkistyskäyttöön eikä siirtolapuutarhatoimintaan.

Keskusmajaan tulee vain kesävesi, mikä rajoittaa rakennuksen talvisaikaisia käyttömahdollisuuksia. Rakennuksessa ei ole kiinteää lämmitysjärjestelmää. Myös WC-parakki on käytössä vain kesäkauden. Päiväkotien ja koulujen toiminta painottuu syksyn ja kevään väliseen aikaan, joten siirtolapuutarhan käyttö oppimisympäristönä helpottuisi huomattavasti, jos alueelle saataisiin ympärivuotisesti käytettävissä oleva sisätila ja WC.

Yhteistyötahot

Kupittaa ryhmäpuutarhayhdistys järjestää siirtolapuutarhassa kaikille avoimia opastuksia ja tapahtumia. Yhdistys on mukana vuosittain järjestettävässä valtakunnallisessa Avoimet puutarhat -teemapäivässä. Sen aikana palstojen portit ovat auki.

Ryhmäpuutarhayhdistys myös toimii yhteyshenkilöinä muiden tahojen järjestämissä tapahtumissa ja toiminnassa. Puutarha on oppimisympäristö esimerkiksi alueen läheisyydessä toimiville päiväkodeille ja kouluille (Sateenkaari Koto, Folkhälsans Förbund, Sirkkalan koulu).

Turun 4H-yhdistys on pitänyt keskusmajassa kesäkahvilaa. Se on järjestänyt myös lapsille suunnattuja tapahtumia ja toimintaa, esimerkkeinä alakouluikäisten kasvimaakerho sekä taide- ja puutarhapäiväleiri.

Ryhmäpuutarhayhdistyksellä on ollut yhteistyötä Kurjenmäkikodin kanssa. Retkikaveri-tapahtumassa Kurjenmäkikodin vanhuksia ulkoilutettiin puutarhalla. Alueen hyödyntämisestä on keskusteltu myös muiden sosiaali- ja terveysalan toimijoiden kanssa.

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

kevätkylvötapahtumat, lintujen kuuntelu yhdessä, juhannussalko, sadonkorjuujuhlat

valotaide, jouluvalot, lasten talvipäivä, hiihtoladut ja -kilpailut (erityisesti lapsille), eläinten jälkien tutkiminen

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

*vanhustenhuolto,
mielenterveystoimijat, partiolaiset*

*AMK, puutarhaoppilaitos,
harjoittelijat (esim. puutarhanhoito
korjausrakentaminen)*

*muut (puutarha)yhdistykset ja
toimijat, Martat, Turun saunaseura*

*yrityskummit (esim. vastuu
tapahtumista), ekovessayritys,
puutarhafirma, aurinkopaneelifirma,
kompostiyritys, Citymarket*

Turun yliopiston museologian oppiaine on järjestänyt useana vuonna Kupittaaan siirtolapuutarhaa koskevia kursseja, joiden aikana on muun muassa dokumentoitu mökkejä sekä perustettu sota-ajan kasvitarha. Puutarhalla on järjestetty myös kursseihin liittyviä kaikille avoimia teemapäiviä.

Luonnonvarakeskus (Luke) on tutkinut siirtolapuutarhan kasvillisuutta, kuten vanhoja omenalajikkeita ja sipulikasveja, ja asiantuntijat ovat pitäneet yleisöluentoja aiheesta.

On tärkeää, että yhteistyötä eri tahojen kanssa tehdään myös tulevaisuudessa ja se mahdollisuuksien mukaan myös monipuolistuu. Ideapajassa esitettiin ajatuksia tahoista, joiden kanssa yhteistyötä voitaisiin käynnistää. Yritysyhteistyö voisi tarjota monenlaisia mahdollisuuksia ja myös rahoitusta alueen kohentamiseen.

5.3. Avoimuus ja kutsuvuus

Näköyhteydet

Puutarhaa ympäröi korkea leikattu pensasaita, josta kerrotaan enemmän luvussa 7. Varsinkin kesäaikaan pensasaita suojaa puutarhaa viereisten katujen ja pysäköintialueen vilinältä. Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyssä yli 77 % vastaajista kannattikin täysin tai osittain väittämää *Pensasaita suojaa aluetta, eikä siihen kannata tehdä aukkoja.*

Samalla pensasaita kuitenkin sulkee alueen ympäristöstään, mikä voi vahvistaa kaupunkilaisten mielikuvaa yksityisestä alueesta, jonne ulkopuolisilla ei ole asiaa. Avaamalla harkiten näköyhteyksiä siirtolapuutarhaan voidaan viestiä, että alue on kaikille avoin toimintaympäristö.

Hyvä sijainti uudelle näköyhteydelle on Kunnallissairaalan ja Uudenmaantien kulma. Näköyhteys keskustan ja Kupittaaanpuiston suunnalta puistopuutarhaan houkuttelisi tutustumaan siirtolapuutarhaan. Näköyhteyden avaaminen kasvillisuutta vähentämällä ei edellytä uuden sisäänkäynnin avaamista. Näköyhteys voidaan toteuttaa esimerkiksi aidan läpi, jollainen teiden risteyksessä jo on.

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

*jalkakäytävän ja puutarhan
näköyhteys, puita Uudenmaantien
varteen kujanteeksi*

Viitoitus ja opasteet

Nykyään Kupittaa siirtolapuutarhaan ei ole pysyvää viitoitusta. Tapahtumista ja kesäkahvilasta voidaan viestiä tilapäisillä kylteillä. Keskusaukion laidalla on Kupittaa ryhmäpuutarhayhdistyksen toteuttama infotaulu, jossa on siirtolapuutarhan ilma-kuva. Taulu on havainnollinen mutta sijaitsee puutarhan pensasaidan sisäpuolella ja voi jäädä ohikulkijoilta huomaamatta.

Kaupungin toteuttama viitoitus auttaisi löytämään alueelle ja kertoisi samalla kaupunkilaisille, että alue on kaikille avoin osa Turun viherverkosta. Kaupungin toteuttama viitoitus noudattaa opastamisen konseptia, joka kattaa mm. internetin karttapalvelut, karttasovellukset mobiililaitteissa ja kaupunkiopasteet. Se määrittelee mm. kaupunkiopasteiden visuaaliset peruselementit.

Kupittaa ryhmäpuutarhayhdistyksen infotaulu siirtolapuutarhan keskusaukion laidalla (kuva: Tuuli Vesanto).

Turun kaupungin opastamisen konseptin mukaisia ratkaisuja (kuvat: Turun kaupungin opastamisen konsepti. Design Studio Muotohiomo, 2020.)

Viitoitusta siirtolapuutarhaan tarvittaisiin etenkin keskeisillä tulosuunnilla. Hyviä sijainteja ovat esimerkiksi risteykset, joissa kävelijät ja pyöräilijät pysähtyvät. Tällaisia paikkoja voivat olla esimerkiksi Jalavapuiston nurkka Uudenmaantien ja Kunnallissairaalan tien risteyksessä sekä Kupittaanpuiston reuna risteuksen vastakkaisella puolella.

Jos siirtolapuutarhan kulmaan avataan näköyhteys kasvillisuutta vähentämällä, kulmalta kannattaisi olla viitoitus sisäänkäynnille.

Sisäänkäynnin yhteydessä portin ulkopuolella olisi hyvä olla infotaulu, joka houkuttelisi astumaan sisään puutarhaan. Taulun kartassa näytettäisiin kaikkien käytettävissä olevat alueet samoin kuin vuokratut palstat, jotka ovat yksityisaluetta. Taulu voisi sisältää tietoa esimerkiksi siirtolapuutarhan historiasta ja kasvillisuudesta. Infotauluun kannattaisi sisällyttää myös ohjeet puutarhassa vieraileville. Ohjeissa käsiteltäviä asioita voisivat olla esimerkiksi puutarhan aukioloajat sekä pyöräilyä tai koirien ulkoiluttamista koskevat säännöt.

Kaupungin toteuttamaa viitoitusta kannattaisi jatkaa myös siirtolapuutarhan alueella ohjaamaan kävijöitä puistopuutarhaan ja yhteiskäyttöpalstalle.

Opasteet sekä näköyhteyden avaaminen siirtolapuutarhan kulmaan ovat keinoja lisätä alueen tunnettavuutta ja avoimuuden tuntua (havainnekuva: Fanni Tuomaala).

Viestintä

”Kupittaaan puutarhasta saisi turistinähtävyyden.”
(Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely)

Viestintä on toimiva ja edullinen keino lisätä Kupittaaan siirtolapuutarhan tunnettavuutta ja yleistä virkistyskäyttöä. Kun entistä useamman viestintäkanavan kautta kerrotaan alueen avoimuudesta ja virkistyskäyttömahdollisuuksista, alueeseen liittyvät mielikuvat muuttuvat ja nykyistä useampi löytää alueen.

Kaupunki voisi kertoa puutarhan virkistyskäyttömahdollisuuksista ja yhteiskäyttöalueista viestinnässään, esimerkiksi liikuntaa, virkistystä ja kulttuuria koskevilla internetsivuilla. Siirtolapuutarha voitaisiin nostaa esille myös Visit Turku -sivustolla, ja alueella olisi mahdollista järjestää esimerkiksi puutarhahistoriaan ja puutarhanhoitoon liittyviä teemakierroksia.

Siirtolapuutarhassa järjestetään jo nykyään monenlaisia tapahtumia. Tapahtumista on kerrottu esimerkiksi Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistyksen internetsivuilla ja sosiaalisessa mediassa sekä ilmoittamalla tapahtumista kaupungin tapahtumakalenterissa.

Tapahtumiin poikkeamista voidaan edistää markkinoimalla tapahtumia katukuvassa. Vastuussa tästä on tapahtuman järjestäjä. Tapahtumista voidaan viestiä näkyvästi ja kadulla liikkujille turvallisesti ripustamalla isokokoisia kylttejä tai lakanoita Uudenmaantien puoleiseen aitaan, jolloin ne taivoittavat monet jalan, pyörällä tai bussilla liikkuvat ihmiset.

Sisäänkäynnin korostaminen

Siirtolapuutarhan sisäänkäynti on Kunnallissairaalan puolella ja johtaa symmetrisesti sommitelulle keskusaukiolle, jonka vastakkaisella laidalla on keskusmaja. Sisäänkäynti on nykytilassaan melko huomaamaton. Pensasaidassa oleva kulkuaukko on kapeahko ja portinpylväät sekä portti ovat matalat. Sisäänkäynnille ei ole suoraa näköyhteyttä Kunnallissairaalan vastakkaiselta puolelta Jalavapuihosta, koska tien pohjoislaitaa reunustaa tiheä marjakuusi-istutus.

Kun sisäänkäynnistä tehdään näkyvämpi ja kutsuvampi, se houkuttelee entistä useampia tutustumaan siirtolapuutarhaan. Keinoja tuoda sisäänkäyntiä enemmän esille on useita. Sisäänkäyntiä voidaan korostaa esimerkiksi näyttävillä portinpylväillä tai muilla pystysuuntaisilla elementeillä. Kulkuaukon yli ulottuvissa rakenteissa haasteena on se, että siirtolapuutarha-alueen huoltoliikenteen on mahdollista kulkemaan portin kautta.

Siirtolapuutarhaympäristöön soveltuvia ratkaisuja ovat esimerkiksi puurakenteet sekä sirot ja keveät metallirakenteet. Köynnöskasvien ja tai muun kasvillisuuden yhdistäminen näihin rakenteisiin on luonteva ja alueen identiteettiin sopiva ratkaisu.

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

*puutarhaturismi (”kierrä kaikki Suomen siirtolapuutarhat”),
turistikierrokset (myös ulkomaiset)*

*Sisäänkäynti nykyisessä asus-
saan (kuva: Tuuli Vesanto).*

Sisäänkäyntiä on mahdollista korostaa myös pelkästään kasvillisuuden keinoin. Kesäkukat olisivat keino tuoda sisäänkäynnille väriä ja näkyvyyttä siirtolapuutarhan henkeen sopivalla tavalla. Pen-
sasaidassa olevaa kulkuaukkoa voidaan leventää ja sen molemmin puolin voidaan istuttaa esimer-
kiksi puut, jotka kasvaessaan muodostavat porttiaiheen, tai orapihlaja-aidasta erottuvat kukkivat
pikkupuut.

Sisäänkäynnille voidaan avata näkymälinja Jalavapuiston suunnalta. Tämä tulee kuitenkin tehdä
harkiten, koska Kunnallissairaalantien varren monikerroksisella kasvillisuudella on huomattavaa
arvoa: rehevät istutukset erottavat tärkeän kävely- ja pyöräilyreitit ja pientaloalueen vilkasliikentei-
sestä liikenneväylästä.

Siirtolapuutarhan sisäänkäynnin näkyvyyttä etenkin ilta-aikaan ja pimeänä vuodenaikana voidaan
lisätä valaistuksella. Valaistus luo tunnelmaa ja houkuttelee astumaan sisään vaikkapa alkusyksyn
iltoina. Sisäänkäynnin valaiseminen on tärkeää etenkin silloin, jos alueella järjestetään talvikauden
tapahtumia. Kausivalaistus tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia tuoda esille puutarhan talvista tun-
nelmaa.

Isokokoinen tervetuloa-teksti portilla olisi tapa viestiä, että alueelle ovat tervetulleita kaikki.

Siirtolapuutarhan sisäänkäynnin näkyvyyttä ja kutsuvuutta voidaan lisätä esimerkiksi rakenteilla ja kasvillisuudella (havainnekuva: Fanni Tuomaala).

Mahdolliset uudet sisäänkäynnit

Kehittämissuunnitelman valmistelun aikana on tutkittu mahdollisuuksia avata siirtolapuutarhaan uusia sisäänkäyntejä. Tarkastelussa on vertailtu viittä erilaista vaihtoehtoa, joissa puutarhaan avataan yksi tai useampi uusi sisäänkäynti. Samoin on tarkasteltu vaihtoehtoa, jossa uutta sisäänkäyntiä ei avata.

Vaihtoehdot ja niiden vaikutusten arviointi on esitetty kehittämissuunnitelman liitteessä 3.

Vaikutusten arvioinnissa on kiinnitetty huomiota mm. seuraaviin näkökulmiin:

Saavutettavuus. Jos siirtolapuutarhaan pääsisi useammasta suunnasta, alueen saavutettavuus parantuisi. Olennaisia tulosuuntia ovat keskustan, Kupittaanpuiston ja Uudenmaantien suunnat sekä Kurjenmäki, jonka alueelle rakentuu uusi Mooriankuntaan asuinalue.

Kutsuvuus. Yhden tai useamman uuden sisäänkäynnin avaaminen voi lisätä alueen avoimuuden tuntua, madaltaa kynnystä tulla alueelle ja helpottaa pistäytymistä esimerkiksi tapahtumiin.

Toiminnallisuus. Siirtolapuutarhan toiminnallisuuden kannalta olennaisia paikkoja ovat keskusaukio, keskusmaja ja puistopuutarha. Keskusmajalla ja keskusaukiolla on ollut tärkeä rooli siirtolapuutarhan yhteisöllisessä toiminnassa. On luontevaa, että siirtolapuutarhaan saavutaan keskusaukion kautta. Alue myös hahmottuu tuolloin kokonaisuutena parhaiten. Puistopuutarha rinnastuu tulevaisuudessa muihin kaupungin hallinnassa oleviin viheralueisiin ja täydentää Kupittaan virkistysalueiden kokonaisuutta. Suora pääsy puistopuutarhaan edistäisi alueen toiminnallisuutta ja käytettävyyttä. Läpikululla siirtolapuutarhan läpi on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia.

Tarpeellisuus. Kupittaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyllä selvitettiin osallisten näkemyksiä toisen sisäänkäynnin tarpeesta. 48 % kysymykseen vastanneista kannatti väittämää *Siirtolapuutarhaan ei pitäisi tehdä toista sisäänkäyntiä*, 47 % puolestaan väittämää *Siirtolapuutarhassa olisi hyvä olla toinenkin sisäänkäynti*. Suuri enemmistö (88 %) kysymykseen vastanneista oli muita kuin palstojen vuokraajia. Tarkempaa tietoa vastauksista liitteessä 1.

Roskaantuminen. Roskaantuminen on tavallinen ongelma kauppojen läheisyydessä. Citymarkettiin on pääsisäänkäynnin lisäksi ovi myös Uudenmaantien puolella. Siirtolapuutarhan roskaantumisriskin arvioidaan olevan merkittävä, jos alueelle on pääsy Citymarketin suunnalta ja puutarhan kautta avataan läpikulku. Roskaantuminen voi vähentää puistopuutarhan kutsuvuutta ja lisätä kunnossapitokuluja.

Häiriökäyttäytyminen. Siirtolapuutarhan keskeinen sijainti yhdistettynä vartioimattomuuteen voi tuoda alueelle myös häiriötä ja epätoivottua toimintaa. Citymarketin ympäristön levottomuus vaikuttaa lisääntyneen ympärivuorokautisen aukiolon myötä. Palstalaisten mukaan paikalle on jouduttu kutsumaan poliisit ja ojista on löytynyt huumeneuloja. Palstoille on myös tunkeuduttu pensasaidan läpi.

Lasten turvallisuus. Siirtolapuutarha-alue, etenkin puistopuutarha, toimii päiväkotien ja koulujen oppimisympäristönä. Myös yksi vuokratuista palstoista on päiväkodin käytössä. Citymarketin puoleisella laidalla sijaitseva palsta on rauhallisella paikalla, ja lapset voivat nukkua palstalla ollessaan jopa päiväunia. Nykytilanteessa siirtolapuutarha on suojaisa ja lasten toimintaa on helppo valvoa. Jos uusia sisäänkäyntejä toteutetaan, lasten turvallisuus on varmistettava.

Kustannukset. Jos uusia sisäänkäyntejä toteutetaan, niiden toteutus ja ylläpito tulevat kaupungin vastuulle. On myös otettava huomioon portin lukitsemisen tarve, joka voi moninkertaistaa sisäänkäynnistä aiheutuvat kokonaiskulut.

SISÄÄNKÄYNTIVAIHTOEHTOJEN VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN YHTEENVETO

Jos toinen sisäänkäynti halutaan toteuttaa, se on siirtolapuutarhan toiminnallisuuden kannalta suositeltavaa sijoittaa puistopuutarhan kohdalle. Siirtolapuutarhan kehittäminen ei kuitenkaan edellytä välttämättä uuden sisäänkäynnin avaamista.

Vaihtoehto A

Siirtolapuutarhaan kuljetaan nykyisen sisäänkäynnin ja keskusaukion kautta eikä uutta sisäänkäyntiä avata. Siirtolapuutarhan saavutettavuus ei parane, mutta alue säilyy suojaisana ja turvallisena. Alue voi vaikuttaa toisaalta suljetulta, joten avoimuuden tuntua vahvistetaan muilla keinoin (näköyhteyden avaaminen puistopuutarhan kulmaan, olemassa olevan sisäänkäynnin korostaminen, viitoitus sekä viestintä).

Vaihtoehto B

Uusi sisäänkäynti avataan luonteeltaan virkistysalueeksi muuttuvan puistopuutarhan pohjoispäähän. Sisäänkäynti on Uudenmaantien ja Kunnallissairaalan tien kulmassa näkyvällä paikalla ja vahvistaa yhteyttä keskustan ja Kupittaanpuiston suuntaan. Roskaantumisen ja häiriöiden riski on pienempi kuin muiden uusien sisäänkäyntivaihtoehtojen kohdalla.

Muut tutkitut vaihtoehdot

Vaihtoehdoissa C, D, E ja F siirtolapuutarhan saavutettavuus paranee. Toiminnallisuuden kannalta parempia näistä ovat vaihtoehdot C, D ja E, joissa sisäänkäynti sijoittuu puistopuutarhan alueelle. Vaihtoehtoa F ei suositella toteutettavaksi.

Läpikulku lisää kuitenkin roskaantumisen ja häiriökäyttäytymisen riskiä vaihtoehdossa C sekä etenkin vaihtoehdoissa D, E ja F. Vaihtoehdoissa, joissa sisäänkäynti sijoittuu Citymarketin läheisyyteen (D, E ja F), myös turvallisuusriskit ovat huomattavat.

Vaihtoehdossa C avataan uusi sisäänkäynti puistopuutarhan Uudenmaantien puoleiselle reunalle. Siirtolapuutarhan saavutettavuus Uudenmaantien ja Kupittaanpuiston suunnalta paranee. Siirtolapuutarha on saavutettavissa helposti joukkoliikenteellä.

Vaihtoehdossa D avataan uusi sisäänkäynti puistopuutarhan eteläpäähän. Siirtolapuutarhan saavutettavuus Uudenmaantien ja Kupittaanpuiston suunnalta paranee. Läpikulku ohjautuu puistopuutarhaa pitkin ja keskusaukion kautta.

Vaihtoehdossa E avataan uudet sisäänkäynnit puistopuutarhan molempiin päihin. Siirtolapuutarha on hyvin saavutettavissa keskustan, Uudenmaantien ja Kupittaanpuiston suunnalta. Läpikulku ohjautuu koko matkalla puistopuutarhaa pitkin. Keskusaukio ja keskusmaja jäävät syrjään pääkulkureitiltä.

Vaihtoehdossa F avataan uusi sisäänkäynti lähelle Citymarketin pääsisäänkäyntiä. Alue on hyvin saavutettavissa Mooriankunnan suunnalta. Läpikulku ohjautuu viljelypalsta-alueen ja keskusaukion kautta. Puistopuutarha jää syrjään pääkulkureitiltä.

Avoimuutta ja turvallisuutta edistävät toimet

Nykyisen sisäänkäynnin korostaminen

Kaikissa vaihtoehdoissa suositellaan sitä, että nykyisestä sisäänkäynnistä tehdään näkyvämpi ja kutsuvampi esim. kasvillisuuden, valaistuksen tai rakenteiden avulla. Nykyisen sisäänkäynnin tulee säilyä pääsisäänkäyntinä, vaikka uusi sisäänkäynti avattaisiin. Sisäänkäynnin korostaminen vahvistaa keskusaukion ja keskusmajan roolia alueen ytimenä.

Lapsiturvallinen porttiratkaisu

Jos siirtolapuutarhaan avataan uusi sisäänkäynti, kaupungin tulee varustaa se portilla, jota päiväkotikäinen ei pysty itse avaamaan. Lapsiturvallinen portti tarvitaan, jotta aluetta voidaan käyttää edelleen päiväkotien toimintaan.

Yöajaksi ja talvikaudeksi lukittava portti

Portin lukitseminen yöksi ja talvikaudeksi ehkäisee haittoja ja riskejä merkittävästi. Mikäli valitaan vaihtoehto C, D, E tai F, kaupungin tulee osoittaa resurssit sisäänkäynnin lukitusratkaisun toteuttamiseen, jotta alue säilyy viihtyisänä ja aluetta käyttävien turvallisuus voidaan taata.

Lukittava portti voidaan toteuttaa joko mekaanisena tai sähköisenä ratkaisuna. Suositeltavampi ratkaisu on sähköinen lukitus, koska se on pitkällä aikavälillä edullisempi vaihtoehto eikä sido henkilöstöresursseja.

Kaupungin tulee vastata portin lukitsemisesta myös silloin, jos se sijoittuu vuokra-alueelle (vaihtoehto F), koska sisäänkäynti palvelee ennen kaikkea yleistä virkistyskäyttöä. Jos portin sulkeminen ja avaaminen on yhdistyksen vastuulla, kollektiivinen vastuu ei välttämättä toimi.

Jalankulun ja pyöräilyn yhteydet

Kehittämissuunnitelman valmistelun aikana on tutkittu mahdollisuuksia parantaa jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä Kupittaaan siirtolapuutarhan läheisyydessä. Olennaisia ovat erityisesti yhteydet Kupittaaanpuiston suuntaan sekä Kunnallissairaalan tien suuntaiselle tärkeälle kävelyn ja pyöräilyn reitille.

Puutarhan ja Kupittaaanpuiston välissä on vilkasliikenteinen Uudenmaantie. Suojatiet Uudenmaantien poikki sijaitsevat Kunnallissairaalan tien risteuksen pohjoispuolella sekä etelämpänä Citymarketin kulmalla.

Uudenmaantien ylittävän suojatien lisääminen myös Kunnallissairaalan tien risteuksen eteläpuolelle kävely- ja pyöräilyväylän jatkeeksi olisi mahdollista. Tavallisesti vastaavantyyppisissä risteyksissä onkin kaksi suojatietä. Tässä risteyksessä suojateita on vain yksi, koska useampi suojatie johtaisi nykyistä suurempaan autoliikenteen jonoutumiseen. Uuden suojatien toteuttaminen edellyttäisi liikennesuunnitelmaa sekä budjetointia toteutukseen. Järjestelyllä olisi suuri vaikutus risteuksen toimivuuteen, joten vaikutukset on syytä tutkia tarkasti, jos suojatien toteuttamista harkitaan.

Siirtolapuutarhan sisäänkäynti sijaitsee Kunnallissairaalan tien puolella. Sisäänkäynnin vierestä kulkee Kunnallissairaalan tien suuntainen kävelyn ja pyöräilyn väylä. Tien vastakkaisella puolella ruotsalaistaloalueen laidassa kulkee toinen samansuuntainen kävelyn ja pyöräilyn väylä. Tämä Jalavapuistoon sijoittuva reitti on näistä käytetympi ja osa pyöräilyn pääverkostoa.

Siirtolapuutarhan parempi saavutettavuus ruotsalaistaloalueen ja Jalavapuiston suunnalta olisi toivottavaa, mutta vaikeasti ratkaistavissa. Puutarhan sisäänkäynnin kohdalle ei voida rakentaa Kunnallissairaalan tien ylittävää suojatietä, koska se aiheuttaisi turvallisuusriskin. Ylityspaikka, jossa jalankulkija väistää autoja, ei myöskään täytä kyseisessä kohtaa turvallisuuden ja toimivuuden edellytyksiä. Voidaan todeta, että nykyisten valo-ohjattujen risteysten suojatiet Kunnallissairaalan tien yli Kaskentien ja Uudenmaantien risteyksissä ovat saavutettavuuden kannalta riittävät.

Johtopäätökset

Koska jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien parantaminen siirtolapuutarhan läheisyydessä on haastavaa, puutarhan kutsuvuuden ja saavutettavuuden lisäämiseksi on käytettävä muita keinoja, kuten näköyhteyden avaamista, viitoitusta, viestintää ja sisäänkäynnin korostamista.

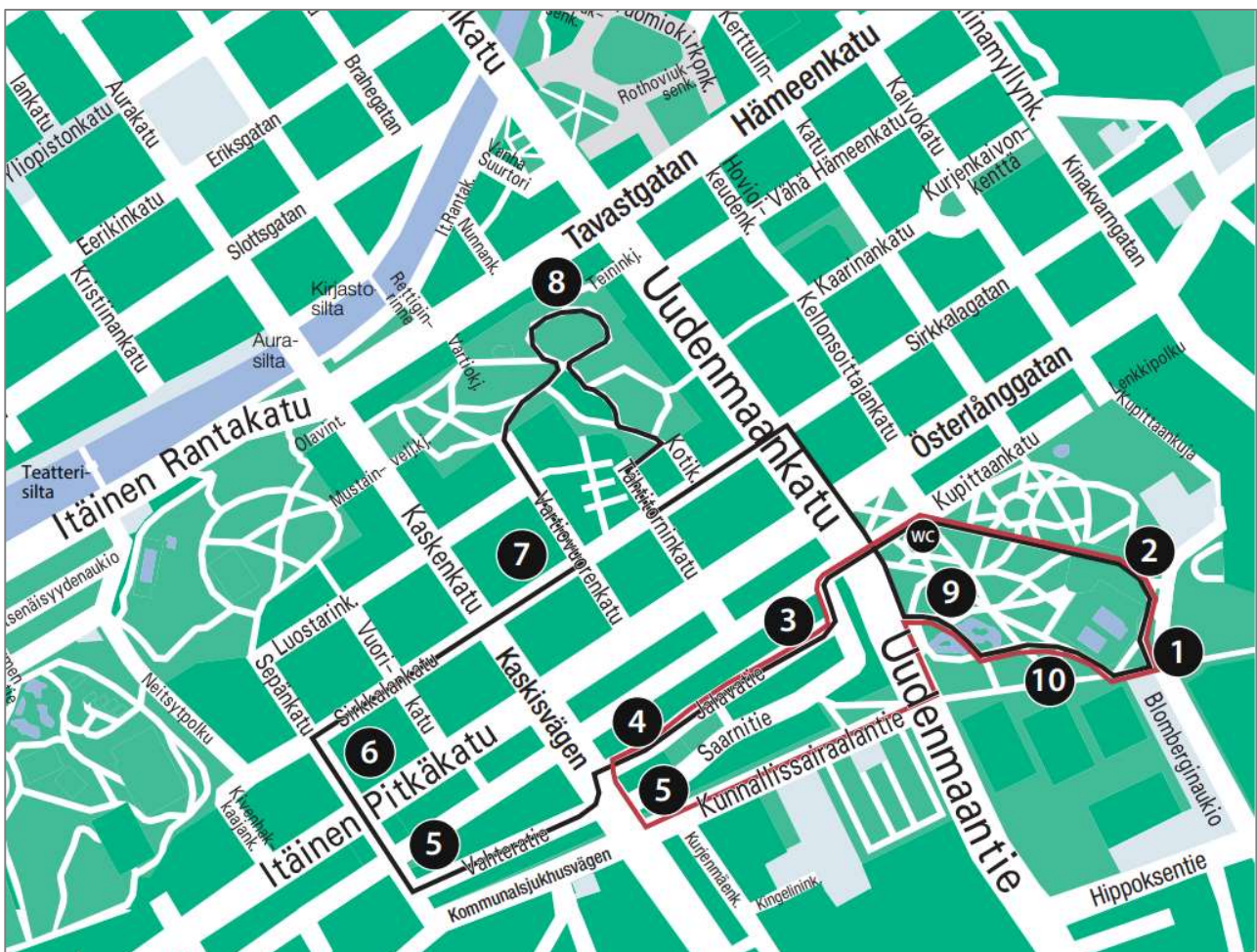
Kulttuurikuntoilureitti

Kulttuurikuntoilureitti-konsepti olisi hyvä keino tuoda Kupittaaan siirtolapuutarha nykyistä enemmän kaupunkilaisten tietoisuuteen ja nostaa samalla esiin alueeseen liittyviä merkityksiä ja muistoja.

Kulttuurikuntoilureitit ovat erilaisissa ympäristöissä kulkevia reittejä, jotka yhdistelevät kulttuuria ja liikuntaa. Kulttuurikuntoilureittien varrella voi lukea tarinoita kohteista Citynomadi-sovelluksessa tai paperikartalta. Reittejä voi kulkea kävellen, juosten tai pyöräillen. Osasta reittejä on olemassa myös esteetön vaihtoehto.

Siirtolapuutarha voitaisiin kytkeä osaksi Muistojen Turku -kulttuurikuntoilureittiä, joka kulkee mm. Kupittaaanpuistossa, ruotsalaistaloalueella ja Vartiovuorella. Reitillä voi kuulla Turussa syntyneiden tai siellä asuneiden muistoja kaupungista 1940–1980-lukujen väliseltä ajalta. Reitin etapeilla kerrotaan mm. sota-ajan Turusta, asumisesta ruotsalaistaloissa, leikeistä ja urheilusta.

Siirtolapuutarhaan liittyvät muistot täydentäisivät hyvin kierrosta. Siirtolapuutarhaa koskevan osuuden suunnittelussa voitaisiin mahdollisesti tehdä yhteistyötä Turun yliopiston museologian oppiaineen kanssa. Oppiaineen Kupittaa 1944 -projektissa on tutkittu ja tuotu esille kaupunkiviljelyn merkitystä sota-ajan Turussa.

Ote Muistojen Turku -kulttuurikuntoilureitin kartasta. Karttapohja © Turun kaupunki.

Kansallinen kaupunkipuisto

Siirtolapuutarha täydentäisi Turun kansallista kaupunkipuistoa, johon kuuluvat mm. viereiset Kupittaaanpuiston historiallinen osa ja ruotsalaistaloalue. Kaupunki voi tehdä hakemuksen puiston laajentamiseksi ympäristöministeriölle, joka päättää rajauksen muuttamisesta.

Kansallinen kaupunkipuisto perustettiin vuonna 2013 arvoalueiden ja niiden välisten yhteyksien säilyttämiseksi ja hoitamiseksi. Puiston perustamista selvitetessä Kupittaaan siirtolapuutarha oli mukana rajausluonnoksessa (Turun kansallinen kaupunkipuisto, perustamisselvitys 2007). Alue jätettiin pois, koska siirtolapuutarhan säilyminen oli tuossa vaiheessa epävarmaa.

Yleiskaava 2029:n hyväksymisen myötä alueen tulevaisuus selkiytyi. Yleiskaavamerkintä RP/V osoittaa, että alue on varattu kansallisen kaupunkipuiston tarkoitukseen soveltuvaan käyttöön.

Turun kansallinen kaupunkipuisto (kartta © Turun kaupunki).

5.4. Arvojen turvaaminen

Monimuotoisuus ja kaupunkiluonto

”Siirtolapuutarha ei ole vain ihmisille iloa tuottava, vaan sen pitää edistää koko luonnonympäristön hyvinvointia: kasvien, puiden, hyönteisten, eläinten ja lintujen elinolosuhteiden turvaamista.”

”Kun maa voi hyvin, kasvit voivat hyvin, ihmiset voivat hyvin.” (Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely)

Perinnekasvien ja luonnon monimuotoisuuden arvostus nousi vahvasti esille siirtolapuutarhaa koskevan kyselyn vastauksissa. Uudenmaantien puoleiselle puistopuutarha-alueelle toivottiin mm. pörräispuutarhaa, perinnekasvitarhaa, tietotauluja tai -kylttejä esimerkiksi kasveista ja historiasta sekä lisää luonnon monimuotoisuutta. Siirtolapuutarhapalstojen alueelle toivottiin kaikkein eniten perinnekasvitarhaa.

Alueen arvokas kasviperintö säilyy, kun palstoilla ja puistopuutarhassa vaalitaan tälle siirtolapuutarhalle ominaista perinnekasvilajistoa, kuten maatiaiskasveja ja vanhoja lajikkeita. Laadittujen rakentamis- ja palstanhoito-ohjeiden noudattaminen edistää siirtolapuutarhan vehreyden ja kasvillisuuden monimuotoisuuden säilymistä. Ohjeista kerrotaan luvussa 6.

Kaupungin tehtävänä on huomioida siirtolapuutarhan kasviperintö ja luonnon monimuotoisuus puistopuutarhan hoidossa ja kehittämisessä.

On tärkeää, että puutarhan arvoja ja monimuotoisuutta koskeva tieto välittyy niin nykyisille kuin tulevillekin palstalaisille. Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistyksellä on paljon tietotaitoa monimuotoisuuden edistämisestä kaupunkiviljelyssä, ja sillä on keskeinen rooli tiedon jakajana.

Kupittaaan siirtolapuutarhalla olisi edellytykset toimia monimuotoisuuden huomioivan puutarhanhoidon esimerkkikohteena ja innoittaa sekä palstalaisia että omakoti- ja kerrostaloasukkaita, jotka haluaisivat kehittää pihojaan monimuotoisemmiksi. Tässä yhdistys, kaupunki ja muutkin toimijat voisivat tehdä yhteistyötä. Tietoa voitaisiin jakaa esimerkiksi järjestämällä teemaan liittyviä tilaisuuksia tai toteuttamalla puistopuutarhaan tietotauluja eri aiheista.

Hyvä keino edistää Kupittaaan siirtolapuutarhan kasviperinnön säilymistä on koota alueen arvokaimpia kasvilajeja ja -lajikkeita talteen ”perinneperennapankkiin”. Viljelypalstojen keskellä oleva yhteiskäyttöpalsta on sopivan suojaisa paikka arvokasveista koostuvan perinnekasvitarhan

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

linnunpöntöt, ötökkähotellin tekeminen, hyvät olosuhteet eri eläimille

luontoleirit, erilaiset pelit kasvien ja lintujen tunnistukseen

perinnekasvit, hedelmäpuut, metsäpuutarha, tuoksuvat kasvit, luonnonkasvit, niittykukat

luontopolku, tietokylttejä (historia, kasvien tarinat, lajikyltit)

paikaksi. Perennapankki turvaa kasvien säilymisen, vaikka palstat vaihtaisivat vuokraajaa ja tieto kasvien arvosta ei saavuttaisi uusia vuokraajia tai kasvit tuhoutuisivat muusta syystä. Perennapankkihanke on jo käynnistymässä: Turun yliopiston museologian oppiaineen roolista hankkeessa kerrotaan kohdassa 3.4. Perennojen siirtämisestä ja hoidosta vastaavat siirtolapuutarhan viljelijät. Kasvien varustaminen nimikyltein edistäisi arvokkaiden lajien ja lajikkeiden tuntemusta.

Lista Kupittaan siirtolapuutarhan vaalittavista vanhoista kasveista on esitetty kehittämissuunnitelman liitteenä 2.

Rakennusperintö

”Tärkeää säilyttää alueen historialliset arvot ja alue kokonaisuutena tuleville polville.” (Ideapaja)

”De nuvarande stugorna är värdefulla och borde restaureras eller byggas enligt gamla planerna.”

”Mielestäni siirtolapuutarhan mökit pitäisi kunnostaa tätä päivää vastaavaksi.”

”Peruskunnostusta mökit tarvitsevat, mutta ulkoasu säilytettävä entisellään.” (Kupittaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely)

Kupittaan siirtolapuutarhan historialliset arvot tulivat usein esille ideapajan keskustelussa. Niiden turvaamiseksi on laadittu rakentamis- ja palstanhoito-ohjeet, jotka on koottu omaksi dokumentiksi. Puutarhan rakennusperinnöstä ja ohjeiden laatimisesta kerrotaan luvussa 6. Ohjeiden noudattaminen on tärkein keino vaalia alueen rakennus- ja kulttuuriperintöä.

Yksi tapa edistää rakennusperinnön säilymistä olisi toteuttaa jossakin mökissä palauttavia korjauksia esimerkiksi yhteistyössä rakennusalan oppilaitoksen kanssa. Tällainen korjauskohde voisi toimia esikuvana muiden mökkien korjauksille. Yksi vaihtoehto olisi rakennuttaa alkuperäisten tyyppiirustusten mukainen kokonaa uusi mökki esimerkiksi yhteiskäyttöpalstalle.

Joissakin siirtolapuutarhoissa on paikallisen yhdistyksen hallussa olevia museomökkejä ja -palstoja, jotka ovat yleisölle avoimia tai joita saa vuokrata kesäkaudeksi. Myös Kupittaan siirtolapuutarhan mökeistä useat ovat säilyttäneet alkuperäisen ilmeensä hyvin, minkä vuoksi ne voisivat soveltua museomökiksi.

Alkuperäisessä asussaan säilynyt mökki Vallilan siirtolapuutarhassa Helsingissä toimii siirtolapuutarhamuseona (kuva: Tuuli Vesanto).

5.5. Toimenpiteet ja vastuutahot

Tässä luvussa esitetyt kehittämissuunnitelmat on koottu oheiseen taulukkoon. Taulukossa mainitaan myös kunkin toimenpide-ehdotuksen ehdotettu vastuutaho.

Toimenpiteet on jaoteltu kolmeen luokkaan: ensisijaisiin, toissijaisiin ja pitkän aikavälin toimenpide-ehdotuksiin. Tärkeimpiin eli ensisijaisiin toimenpide-ehdotuksiin kuuluu toimia, joista kehittäminen kannattaa aloittaa. Toissijaiset ja pitkän aikavälin toimenpide-ehdotukset toimivat tukena ja muistilistana mahdollisissa myöhemmissä kehittämissuunnitelmissa.

Osa yhdistyksen vastuulla olevista toimenpiteistä voidaan sisällyttää laadittavan maanvuokrasopimuksen ehtoihin. Maanvuokrasopimuksen valmistelun periaatteista kerrotaan luvussa 7.

VIRKISTYSKÄYTTÖ JA TOIMINNALLISUUS	
Ensisijaiset toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho
Jätetään Uudenmaantien puoleinen puistopuutarha kaupungin hallintaan yhdistykselle vuokrattavan alueen ulkopuolelle.	kaupunki
Tuodaan puistopuutarhaan penkkejä ja kunnostetaan polkuja.	kaupunki
Toteutetaan puistopuutarhan Uudenmaantien puoleiselle reunalle runsaampi ja tiheämpi pensasaidanne suojaamaan oleskelualueita.	kaupunki
Sijoitetaan istumapaikkoja yhteiskäyttöpalstalle sekä käytävien varsille.	yhdistys
Edistetään keskusaukion joustavaa käyttöä erilaisiin tapahtumiin, kuten ruokapäiviin, puutarhamarkkinoihin ja kirpputoreihin.	yhdistys
Tarjotaan keskusaukiolta kausimyyntipaikkoja esimerkiksi marjojen, vihannesten tai jäätelön myyntiä varten.	yhdistys
Pidetään keskusmajaa avoimena esimerkiksi tapahtumien ja kesäkahvilan aikana.	yhdistys
Toissijaiset toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho
Toteutetaan puistopuutarhaan kesäaikainen esteetön kulkureitti ja sen varrelle istuskelupaikkoja, joista osa varjoon.	kaupunki
Toteutetaan puistopuutarhaan talvikauden tapahtuma, kuten valotapahtuma, ja järjestetään sen ajaksi talvikunnossapito.	kaupunki

Tutkitaan mahdollisuuksia vähentää liikenteen melua alueella esimerkiksi kevyiden rakennelmien, niitä yhdistävien aitojen ja kasvillisuuden avulla.	kaupunki
Vuokrataan keskusmajaa esimerkiksi tapahtumia, kursseja, kokoontumisia ja juhlia varten.	yhdistys
Pitkän aikavälin toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho
Toteutetaan keskusmajaan esteetön sisäänkäynti.	yhdistys
Toteutetaan siirtolapuutarhaan pieni ympärivuotisesti käytettävissä oleva huoltorakennus tai keskusmajan laajennus, jossa on mm. WC-tilat.	yhdistys
Toteutetaan siirtolapuutarhaan vuokrattava sauna.	yhdistys

AVOIMUUS JA KUTSUVUUS	
Ensisijaiset toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho
Avataan Kunnallissairaalan ja Uudenmaantien kulmaan näköyhteys puistopuutarhaan.	kaupunki
Toteutetaan Turun kaupungin opastamisen konseptin mukaisia opasteita keskeisiin tulosuuntiin ja infotaulu siirtolapuutarhan sisäänkäynnin ulkopuolelle sekä viitoitus sisäänkäynniltä puistopuutarhaan ja yhteiskäyttöpäälstalle.	kaupunki
Kerrotaan Kupittaa siirtolapuutarhan virkistyskäyttömahdollisuuksista kaupungin internetsivuilla, esimerkiksi liikunnan, kulttuurin ja matkailun yhteydessä.	kaupunki
Korostetaan nykyistä sisäänkäyntiä esimerkiksi rakenteilla, kasvillisuudella tai valaistuksella.	kaupunki yhteistyössä yhdistyksen kanssa
Avataan uusi sisäänkäynti puistopuutarhaan.	kaupunki
Pidetään palstojen käytävänpuoleiset pensasaidat korkeintaan 120 cm korkuisina, jotta käytäviltä näkee palstoille.	yhdistys

Toissijaiset toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho
Sisällytetään siirtolapuutarha kulttuurikuntolureittiin.	kaupunki
Lisätään siirtolapuutarha Turun kansalliseen kaupunkipuistoon.	kaupunki

ARVOJEN TURVAAMINEN	
Ensisijaiset toimenpide-ehdotukset	Vastuutaho
Noudatetaan laadittuja rakentamis- ja palstanhoito-ohjeita.	yhdistys
Huomioidaan siirtolapuutarhan kasviperintö ja luonnon monimuotoisuus puistopuutarhan hoidossa ja kehittämisessä.	kaupunki
Perustetaan yhteiskäyttöpalstalle perinnekasvitarha ja kootaan siihen siirtolapuutarhan arvokkaimpia kasvilajeja ja -lajikkeita talteen ”perinneperennapankkiin”.	yhdistys yhteistyössä yliopiston kanssa
Välitetään tietoa perinnekasvillisuudesta viljelijöille ja edistetään siten kasviperinnön säilymistä.	yhdistys
Ohjataan viljelijöitä säilyttämään palstoilla elintilaa myös luonnonvaraisille kasveille, kuten muinaistulokkaille.	yhdistys
Luodaan elinympäristöjä hyönteisille, linnuille, siileille ja lepakoille.	yhdistys
Pitkän aikavälin toimenpiteet	Vastuutaho
Toteutetaan puistopuutarhaan tietotauluja tai -kylttejä perinnekasveista tai luonnon monimuotoisuuden huomioimisesta puutarhanhoidossa.	kaupunki yhteistyössä yhdistyksen kanssa
Tehdään hyvin säilyneestä mökistä museomökki tai rakennutetaan yhteiskäyttöpalstalle alkuperäisen kaltainen perinnemökki.	yhdistys

6 RAKENTAMISEN JA PALSTOJEN KÄYTÖN OHJAAMINEN

Tässä luvussa kerrotaan Kupittaa siirtolapuutarhan rakennuskannasta sekä alueelle laadituista rakentamis- ja palstanhoito-ohjeista. Ohjeet ovat tärkein keino vaalia kulttuurihistoriallisesti arvokkaan alueen ominaisuutta ja kulttuuriperintöä.

6.1. Puutarhamökkit

Mökkityypit

Kupittaa siirtolapuutarhan rakennusjärjestys vuodelta 1934 oli varsin lyhyt. Siihen sisältyi perustamista ja paloturvallisuutta koskevien säädösten lisäksi määräys, että mökki oli sijoitettava palstoitussuunnitelman tai asemakaavan mukaisesti ja että rakentamisessa oli noudatettava rakennuskonttorin arkkitehtiosaston kullekin siirtolapuutarhalle antamia erillisiä rakennustapaohjeita. Palstan aitaaminen ei ollut pakollista, mutta jos palsta aidattiin, oli aitana käytettävä ainoastaan pensasaitaa, jonka tuli olla korkeintaan 75 cm korkuinen.

Valtuuston 21.6.1934 hyväksymässä siirtolapuutarhan rakennusjärjestyksessä määrättiin, että puutarhamökkit tuli toteuttaa kaupunginarkkitehdin allekirjoittamien päivämajatyypien A1 tai A2 piirustusten mukaisesti. Tyypipiirustuksiin kuuluivat mökkien pääpiirustukset ja rakennekuvat sekä suunnitelmat ovia, ikkunoita ja luokkuja varten. Rakentamisessa tuli lisäksi noudattaa rakennuskonttorin arkkitehtiosaston kullekin siirtolapuutarhalle antamia tarkempia ohjeita koskien mm. väriä.

Kupittaa siirtolapuutarhaan rakennettiin kolmea tyyppiä edustavia mökkejä:

Päivämajatyypin A1: Pienempi päivämajatyypin oli kooltaan 2 x 2 m, ja siihen liittyi pieni avokuisti. Sisäänkäynti oli mökin sivulla, ja käytävän puoleisella julkisivulla oli ikkuna. Tämän tyyppin mökkejä on kolme (palstoilla 40, 53 ja 54). Mökkejä on laajennettu eri tavoin, yleensä sivusuunnassa.

Päivämajatyypin A2: Mökki oli alun perin kooltaan 2 x 2,5 m, ja sen edessä oli noin neljän neliömetrin kokoinen avokuisti. Suurin osa nykyisistä mökeistä edustaa tätä tyyppiä.

Yöpymismajatyypin B1: Mökkityypin oli päivämajoja hieman isompi. Sisätila oli kooltaan noin 11 m², ja mökin kulmaan oli sijoitettu kahden neliömetrin kokoinen avokuisti. Tätä tyyppiä edustaa vain yksi mökki, entinen puutarhaneuvojan mökki palstalla 41.

Myös päivämajatyypin mökeissä on yövytty, ja yöpyminen on nykyäänkin sallittua. Asiasta kerrotaan lisää kohdassa 7.2 Palstojen ja mökkien hallinta ja käyttö.

A2-päivämajatyyppin mökkejä (kuva: Turun Sanomat 28.5.1939).

Puutarhaneuvojaa varten rakennettu B1-yöpymismajatyyppin mökki (kuva: Turun Sanomat 2.10.1934).

Mökkeihin on myöhemmin tehty monenlaisia muutoksia. Lisäksi siirtolapuutarhassa on muutamia kokonaan uusittuja mökkejä.

Majoissa oli sisällä penkki tai kaksi sekä pari komeroa; yöpymismajaan mahtui myös kerrossänky. Keittiötilaa päivämajoissa ei ollut, mutta yöpymismajan piirustuksiin oli merkitty liesi. Peseytymistiloja ei ollut. Alussa Kupittaaalla oli vain yksi vesiposti, mutta vuonna 1936 käytäville vedettiin kesävesijohto, josta vesi voitiin johtaa letkulla palstoille.

Mökkien sisustus oli tilanpuutteen vuoksi niukka: huonekaluina saattoi olla sänky tai sohva, pöytä ja pari tuolia. Mökit kalustettiin suurimmaksi osaksi vanhoilla, kaupunkiasunnosta poistetuilla huonekaluilla. Seinät yleensä maalattiin tai tapetoitiin; keltainen oli tavallinen väri. Lattiat päällystettiin usein kovalevyllä, korkkimatolla tai muulla materiaalilla. Sota-aikana rakennettuihin mökkeihin vaihtui yleinen kaikkien materiaalien puute.

Joidenkin mökkien alla oli kellarimainen kaivanto, mutta ne eivät missään toimineet toivotulla tavalla, vaan kaivantoihin tihkui vettä.

Useiden mökkien takaseinälle on tehty pulpettikattoinen varasto puutarhatyökaluille. Harvemmin varasto on sijoitettu sivuseinälle.

Mökkien nykytila

Mökkien säilyneisyydestä on kerrottu luvun 4 osiossa Kupittaaan siirtolapuutarhan historia.

Alkuperäinen avokuisti on jäljellä enää muutamassa A2-tyyppin mökissä (palstat 15, 18 ja 59) sekä alueen ainoassa B1-tyyppin mökissä. Avokuisteja on vuosikymmenten mittaan muutettu sisätilaksi eri tavoin. Useissa A2-tyyppin mökeissä kulku kuistille on muutettu mökin sivulle.

Alkuperäiset piirteensä erittäin hyvin säilyttänyt mökki palstalla 59. Mökki edustaa päivämajatyyppeä A2 (kuva: Tuuli Vesanto).

Myös palstan 15 mökki on erittäin hyvin säilynyt. Se sisustettiin 1940-luvun tyyliin Kupittaa 1944 -päivää varten (kuva: Tuuli Vesanto).

A2-tyyppin avokuisti oli muuta mökkiä leveämpi. Kun avokuisteja on muutettu sisätilaksi, mökin etuosa on tavallisesti säilytetty muuta mökkiä leveämpänä. Mökin ulkopuolelle muodostunut nurkkaus on ollut hyvä paikka pesupöydälle.

Kuisteissa on tavallisesti paljon ikkunapintaa. Tällainen ratkaisu pitää kuistin avonaisemman tuntuisena kuin umpinainen seinä, ja isot ristikkoikkunat heijastavat alkuperäisen mökkityypin säleikköjen henkeä.

Erilaisia tapoja muuttaa entinen avokuisti asuutilaksi. Kuvien mökeissä avokuistin henki on säilynyt isojen ristikkoikkunoiden ansiosta. Useissa mökeissä sisäänkäynti on siirretty mökin sivulle (kuvat: Samuli Saarinen ja Tuuli Vesanto).

Tyyppiirustusten mökit olivat vaakalaudoitettuja. Ulkolaudoituksen suunta on pysynyt samana kaikissa mökeissä. Kuisteissa on käytetty myös pystylaudoitusta, toisinaan myös vinolaudoitettua panelointia tai levyä.

Vuonna 1934 hyväksytyn siirtolapuutarhan rakennusjärjestyksen mukaan rakennukset suunniteltiin maalattaviksi ulkopuolelta vaaleanharmaiksi. Ovet ja ikkunat sekä vesilistat ja ikkunaluukut oli tarkoitus maalata sinivihreiksi. Yhtenäinen värityös ei kuitenkaan toteutunut. Siirtolapuutarhan rakentamisajalle tyypillisiä öljymaalin värejä olivat taitetut vaaleat sävyt, kuten vaaleanharmaa, vaaleankeltainen ja vaaleanvihreä. Todennäköisesti mökkejä maalattiin kuitenkin öljymaaleja edullisemmalla keittomaalilla punamullan sävyisiksi.

Nykyään hieman alle kolmannes siirtolapuutarhan mökeistä on punaisia. Muita tavallisia julkisivujen päävärejä ovat vaaleanvihreä ja -keltainen. Sininen ja roosa ovat yleistyneet viime aikoina.

Mökeissä oli neliruutuiset ikkunat ja vinolaudoitettut ikkunaluukut. Ovessa oli

Alkuperäisiin neliruutuisiin ikkunoihin kuuluivat vinolaudoitettut ikkunaluukut (kuva: Samuli Saarinen).

Alkuperäinen kalanruotokuvioinen ulko-ovi on säilytetty väliovena (kuva: Tuuli Vesanto).

kalanruotokuvioinen laudoitus. Ikkunoiden ja ovien laudoitusta on voitu korostaa maalaamalla lautojen urat toisella värillä. Alkuperäiset ikkunat luukkuineen ovat säilyneet useissa mökeissä. Ulko-ovi on voinut säilyä väliovena, tai se on siirretty uuteen paikkaan kuistin muutosten yhteydessä.

Tyypipiirustusten mukainen katemateriaali oli *kankitiili* eli yksi- tai kaksikouruinen savitiili. Useissa mökeissä on edelleen alkuperäinen savitiilikatto. Myös betonitiiltä on käytetty. Nykyään yleisin katemateriaali alueella on palahuopa. Yksittäisissä mökeissä katteena on myös sileää huopaa, saumattua peltiä, profiloitua peltiä tai aaltopeltiä.

6.2. Keskusmaja

Keskusmajaksi kutsuttu rakennus palveli alun perin kalustovajana. Turun kaupungin rakennuskonttorin suunnittelemana ja vuonna 1935 valmistuneessa rakennuksessa oli käymälät, yhteisvarasto ja omia varastokoppeja palstalaisille. Rakennus muutettiin puutarhamökkien valmistuttua talkootyöllä yhteismajaksi. Nykyään sitä kutsutaan keskusmajaksi. Rakennus on kooltaan noin 75 m².

Keskusmajan nykyinen ilme on melko pitkälti vuoden 1940 suunnitelman mukainen: rakennuksessa on keskellä sali ja päissä keittiö sekä esiintymislava. Alkuperäinen pääsisäänkäynti sijaitsi keskellä keskusaukion puoleista julkisivua. Vuoden 1940 suunnitelmassa esitettiin sisäänkäynnin yhteyteen kuisti, mutta sitä ei ole toteutettu. Alkuperäinen pääsisäänkäynti on suljettu. Nykyään sisään tullaan salin kulmasta tai keittiön kautta.

Sekä rakennuksen julkisivuissa että sisätiloissa on paljon piirteitä ajalta, jolloin se on muutettu kalustovajasta keskusmajaksi. Kalanruotokuvioiset ulko-ovet, kaksiruutuiset ikkunat luukkuineen, vaakalautoitus ja tiilikatto kuuluvat rakennuksen ominaispiirteisiin. Myös rakennuksen mittasuhteet ja symmetrinen sommittelu suhteessa siirtolapuutarhan sisäänkäyntiin ovat pysyneet ennallaan.

Entisestä kalustovajasta tehty keskusmaja on palvellut erilaisten tapahtumien paikkana. Kuten monissa siirtolapuutarhojen kerhotaloissa, Kupittaankin keskusmajassa on näyttämö (kuvat: Tuuli Vesanto).

Salissa on perinteinen näyttämö, jonka taustaksi on maalattu rantamaisema, sekä käsityönä valmistetut kalusteet. Keittiössä on säilynyt alkuperäistä kiinteää sisustusta: kaapistot, tulisija ja sisäkaton maalaamaton panelointi.

Keskusmajan ympäristössä on rakennelmia eri ajoilta. Keskusmajan vieressä keskusaukiolta katsottuna oikealla sijaitsee entinen käymälärakennus, joka on muutettu vajaksi. Nykyisin käytössä on WC- ja suihkukontti, johon tulee kesävesi. Yhteiskäytössä olevia välineitä varten on olemassa työkaluvaja. Entisen käymälärakennuksen vieressä on betonirakenne, jota on mahdollisesti käytetty käymäläjätteen kompostointiin. Keskusaukion laidalla on betonikaivo, johon on laskettu kylmää vesijohtovettä lämpenemään ennen kastelua. Nykyään se toimii istutusaltaana. Siirtolapuutarhan sisäänkäynnillä on betoniset portinpylväät ja symmetrinen metalliportti.

Kaivomaista betonirakennetta on käytetty vesijohtoveden lämmittämiseen ennen kastelua (kuva: Samuli Saarinen).

6.3. Rakentamis- ja palstanhoito-ohjeet

Vuonna 1934 perustettu Kupittaaan siirtolapuutarha on Turun vanhin siirtolapuutarha. Se on kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokas viherympäristö. Puutarhan arvojen ja ominaispiirteiden turvaamiseksi on laadittu rakentamis- ja palstanhoito-ohjeet. Ohjeet on koottu omaksi dokumentiksi. Rakentamis- ja palstanhoito-ohjeet liitetään maanvuokrasopimukseen, ja yhdistyksen tulee välittää ne tiedoksi omille vuokralaisilleen.

Kupittaaan siirtolapuutarha on muiden siirtolapuutarhojen tavoin aikanaan yhdenmukaisesti rakennettu alue. Vaikka vuosikymmenet ovat tuoneet mökkeihin variaatiota, mökkien pieni koko ja useimpien mökkien tietyt yhteiset piirteet ovat säilyneet.

Palstojen monimuotoisessa kasvillisuudessa näkyy 1930-luvulta asti jatkunut viljelykäyttö. Vanhat omenapuut sekä Kupittaaalle ominaiset perinteiset hyöty- ja koristekasvit ovat tämän siirtolapuutarhan arvokkaita piirteitä.

Rakentamis- ja palstanhoito-ohjeet auttavat vaalimaan alueen yhtenäisyyttä, omaleimaisuutta ja vehreyttä. Ohjeiden noudattaminen on kaikkien palstanvuokraajien yhteinen etu.

Luvat

Siirtolapuutarhassa tapahtuvassa rakentamisessa lähtökohtana on nykyisten puutarhamökkien säilyttäminen ja korjaaminen niiden arvot huomioiden. Mökkien kunnossapitoon ja korjaamiseen sekä tyyppiipiirustusten mukaiseen laajentamiseen ei tarvita rakentamislupaa.

Mökin korvaaminen uudella vaatii painavat perusteet ja on mahdollista vain poikkeustapauksessa. Uudisrakentaminen tulee toteuttaa tyyppiipiirustusten mukaisesti. Purkaminen edellyttää purkamisluvan hakemista rakennusvalvonnasta.

Toimenpiteiden luvanvaraisuus tulee selvittää rakennusvalvonnasta ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Tämä koskee sekä mökkejä että keskusmajaa.

Lupien hakijana toimii siirtolapuutarha-alueen vuokraaja eli yhdistys.

Yhdistyksen rooli

Yhdistyksellä on keskeinen rooli rakentamisen ohjaamisessa ja arvojen turvaamisessa. Yhdistys valvoo alueella tapahtuvaa rakentamista ja pitää siitä kirjaa. Tämä on käytäntönä monissa siirtolapuutarhoissa.

Vaikka rakentaminen ei edellyttäisi lupaa, kaikkiin olennaisiin mökkiin kohdistuviin muutoksiin sekä tiettyjen rakennelmien rakentamiseen tarvitaan yhdistyksen hallituksen kirjallinen suostumus ennen työhön ryhtymistä. Tästä kerrotaan tarkemmin rakentamis- ja palstanhoito-ohjeissa. Rakentaminen edellyttää myös palstanaapureiden kuulemistä.

7 PERIAATTEET MAANVUOKRASOPIMUKSEN VALMISTELUUN

Kupittaaan siirtolapuutarha-alueesta laadittavan uuden maanvuokrasopimuksen avulla voidaan edistää alueen yleistä virkistyskäyttöä ja arvojen säilymistä. Tässä luvussa esitetään periaatteet, joiden pohjalta tuleva maanvuokrasopimus valmistellaan.

Nykyiset viljelypalstojen vuokrasopimukset umpeutuvat vuoden 2025 lopussa, ja siirtolapuutarha-alueesta laaditaan uusi pitkäaikainen maanvuokrasopimus. Kaikissa kaupungin maanvuokrasopimuksissa käytetään tiettyjä perusehtoja. Lisäksi voi tulla ehtoja, jotka liittyvät nimenomaan Kupittaaan siirtolapuutarhaan. Maanvuokrasopimuksen yksityiskohtaiset ehdot määritellään vuoden 2025 aikana ja maanvuokrasopimuksen hyväksymisestä päätetään kaupungin hallintosäännön mukaisesti erikseen.

Keskusmajan käyttöä koskevia ehtoja voidaan sisällyttää yhteiskäyttörakennusten luovutusasiakirjaan.

Yhdistyksen tulee laatia puutarhan järjestyssäännöt. Järjestyssäännöt eivät saa olla ristiriidassa maanvuokrasopimuksen ehtojen kanssa.

7.1. Vuokrausmalli ja vuokra-alue

Siirtolapuutarhassa on vuokrattuna 56 palstaa. Kaupunki on vuokrannut kunkin palstan suoraan viljelijälle, ja maanvuokrasopimukset ovat voimassa 31.12.2025 saakka. Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry:n jäsenyys ei ole palstojen vuokraajille pakollista.

Nykyisten maanvuokrasopimusten umpeuduttua siirrytään malliin, jossa siirtolapuutarhakäytössä oleva alue vuokrataan yhtenä kokonaisuutena siirtolapuutarhatoiminnasta vastaavalle yhdistykselle. Vastaava vuokrausmalli on käytössä Peltolan siirtolapuutarhassa. Kaupunki on aloittanut neuvottelut Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry:n kanssa. Vuokraajasta käytetään tässä suunnitelmassa termiä *yhdistys*.

Vuokrattavaan alueeseen kuuluvat viljelypalstat, käytävät, palstojen keskellä oleva mökitön yhteiskäyttöpalsta, keskusaukio ja keskusmajan alue.

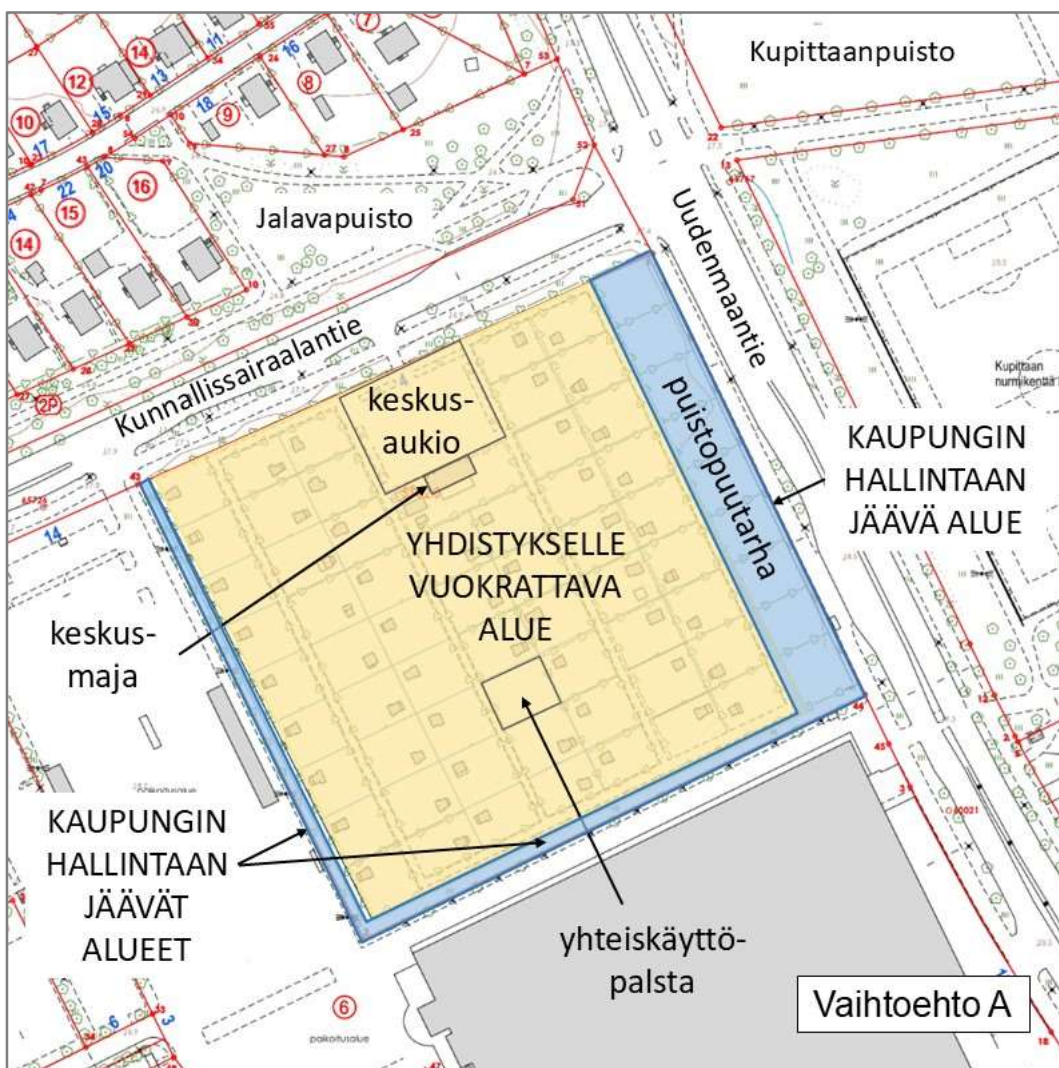
Sen sijaan Uudenmaantien puolella sijaitseva puistopuutarha on perusteltua jättää vuokra-alueen ulkopuolelle. Tämä ratkaisu edistää parhaiten alueen avoimuutta ja yleistä virkistyskäyttöä. Asiasta kerrotaan enemmän kohdassa 5.2.

Lisäksi siirtolapuutarhan ja Citymarketin pysäköintialueen välissä oleva viherkaista on syytä jättää vuokra-alueen ulkopuolelle mahdollisten hulevesien hallintaan liittyvien tarpeiden vuoksi. Tällä viherkaistalla on oja, jonka kautta siirtolapuutarhan hulevesiä kulkeutuu Kunnallissairaalan tien hulevesiviemäriin. Kun viherkaista ojineen jää vuokrattavan alueen ulkopuolelle, kaupunki voi tarvittaessa kunnostaa ojaa.

Myös Citymarketin puoleisella sivulla on viherkaista. Sisällytetäänkö se vuokra-alueeseen, riippuu pensasaitaa koskevasta ratkaisusta. Pensasaitavaihtoehdoista kerrotaan kohdassa 7.7.

Vaihtoehto A: Pensasaidan ulkopuolinen viherkaista jätetään vuokra-alueen ulkopuolelle.

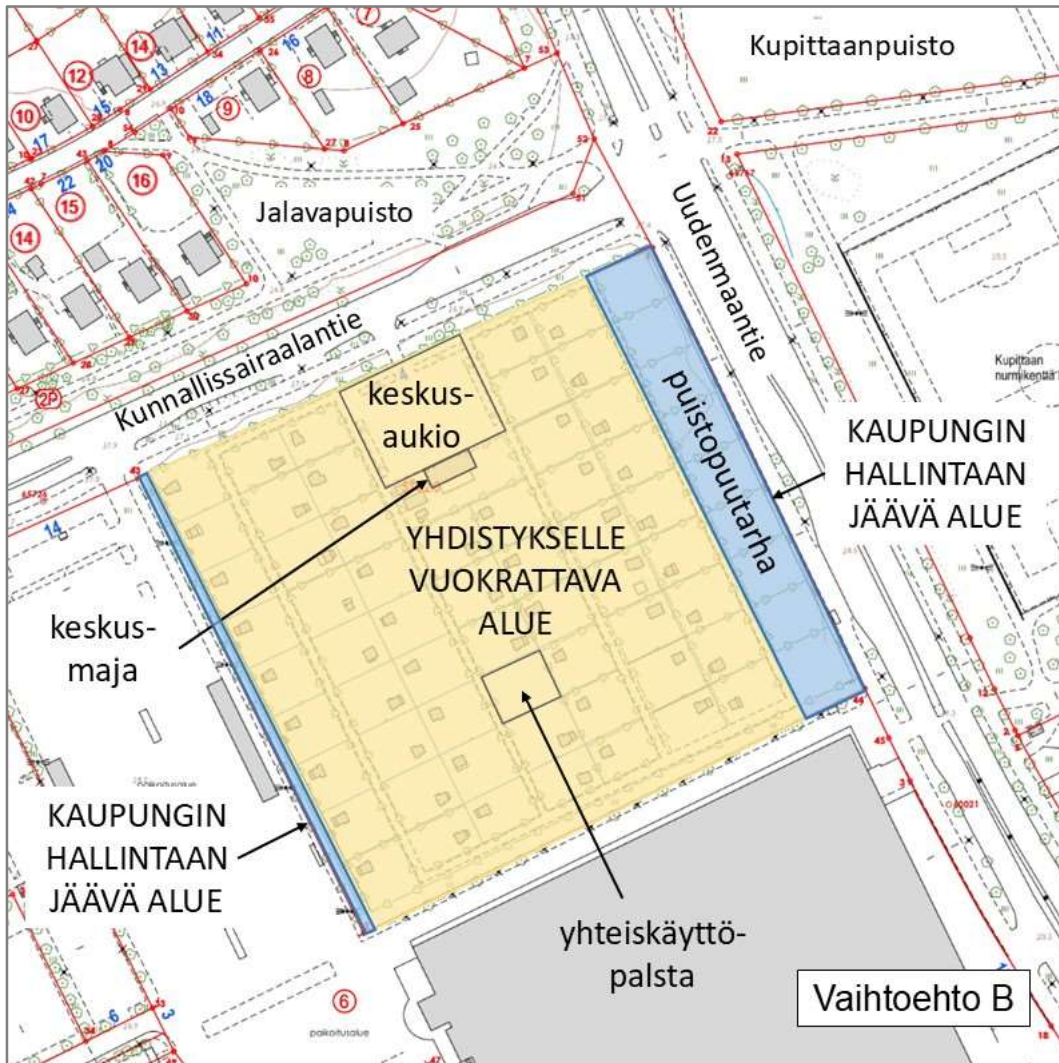
Jos nykyinen pensasaita säilytetään, sen ulkopuolella oleva viherkaista ei liity siirtolapuutarha-alueeseen eikä sitä ole järkevää osoittaa yhdistyksen hoitovastuulle.

Yhdistykselle vuokrattava alue vaihtoehdossa A (keltaisella). Karttapohja © Turun kaupunki.

Vaihtoehto B: Citymarketin puoleinen viherkaista sisällytetään vuokra-alueeseen.

Jos Citymarketin puoleinen leikattu pensasaita korvataan vapaasti kasvavalla aidanteella, koko viherkaista sisällytetään vuokra-alueeseen. Aidanne vaatii leikattua pensasaitaa enemmän tilaa ja ulottuu lähelle kiinteistörajaa.

Yhdistykselle vuokrattava alue vaihtoehdossa B (keltaisella). Karttapohja © Turun kaupunki.

Kupittaaan siirtolapuutarha sijaitsee kiinteistöllä 514:2:0 Skarppakulla, joka koostuu useasta eri puolella Turkuä olevasta palstasta. Vuokra-alue olisi perusteltua lohkoa omaksi tilakseen, joka vuokrattaisiin kokonaisuudessaan yhdistykselle. Tämä helpottaisi mahdollisten rakentamiseen liittyvien lupien hakemista.

Maanvuokrataso määritetään kuntalain 130 §:n mukaisesti puolueettoman arvioijan laatiman arvioikirjan perusteella. Arvio voidaan laatia vasta, kun kehittämissuunnitelma on hyväksytty ja siitä tulevat reunaehdot vuokrasopimuksen ehtoille sekä aluerajaukselle ovat selvät. Vuokrasopimus valmistellaan vuoden 2025 aikana. Lähtökohtana on kaupungin siirtolapuutarhaviilijöiden yhdenvertainen kohtelu.

Periaatteet:

- Määritetään siirtolapuutarha-alueen vuokra-ajaksi 20 vuotta.
- Sisällytetään siirtolapuutarhan vuokra-alueeseen palstat, käytävät, mökitön yhteiskäyttöpalsta, keskusaukio ja keskusmajan alue.
- Jätetään Uudenmaantien puoleinen puistopuutarha sekä Citymarketin pysäköintialueen puolella oleva viherkaista vuokra-alueen ulkopuolelle.
- Jos nykyinen pensasaita säilytetään (vaihtoehto A), jätetään myös Citymarketin puolella pensasaidan ulkopuolella oleva viherkaista vuokra-alueen ulkopuolelle.
- Lohkotaan vuokra-alue omaksi tilakseen.

7.2. Palstojen ja mökkien hallinta ja käyttö

Palstat

Tulevassa vuokrausmallissa yhdistys vastaa palstojen vuokraamisesta käyttäjille. Vuokrattavien palstojen määrä säilyy nykyisellään.

Siirtolapuutarhan arvot turvataan parhaiten, kun palstat säilyvät viljeltyinä eikä niitä oteta esimerkiksi yhteiskäyttöön. Yhteiskäyttöalueiden hoitoon ei ole samanlaisia resursseja kuin viljelypalstojen, joten niiden kasvilajisto saattaa yksipuolistua ja muutama voimakkaasti leviävä laji ottaa vallan.

Palstojen vuokrauksen lähtökohtana on, että palstat säilyvät pääosin pitkäaikaisten vuokralaisten käytössä. Pitkäjänteinen siirtolapuutarhaviljely on edellytys sille, että alueen luonne, viljelty muotoisuus ja kulttuuriperintö säilyvät.

On kuitenkin myös tärkeää saada palstoja entistä useampien kaupunkilaisten käyttöön sekä eri-ikäisten ulottuville. Tätä tavoitetta voidaan toteuttaa esimerkiksi vuokraamalla palstoja päiväkohteille, kouluille ja muille yhteisöille. Siirtolapuutarhaa koskevassa ideapajassa erityisesti lapsia ja nuoria pidettiin tulevaisuuden puutarhan tärkeänä käyttäjäryhmänä. Kun Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyllä selvitettiin, mitä vastaajat haluaisivat siirtolapuutarhapalstojen osa-alueelle, vaihtoehto *koulujen tai päiväkotien käytössä olevia palstoja* keräsi toiseksi eniten kannatusta.

Yhdistys voi palstanvuokraajan kanssa solmittavassa vuokrasopimuksessa määritellä palstan hallintaan ja käyttöön liittyviä asioita. Se voi myös halutessaan sallia palstan luovuttaminen tai vuokraaminen kolmannen osapuolen käytettäväksi. Vastuussa kunnossapidosta on kuitenkin palstan varsinainen vuokraaja.

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

lapset viljelemään (viljelylaatikot, myös epäonnistumiset opettavat), puutarhapäiväkoti koulu vuokraa mökin

Jos palstalainen haluaa luopua palstanvuokrauksesta ja mökistä, hän voi luovuttaa palstansa myös yhdistykselle. Yhdistys voi halutessaan hankkia omistukseensa mökin tai mökkejä ja vuokrata tällaisia palstoja halukkaille. Tämä tarjoaisi yhdistykselle keinon rahoittaa haluamiaan kunnostus- ja uudistushankkeita.

Vuokraamalla palstoja esimerkiksi kesäkaudeksi voidaan tarjota entistä useammille mahdollisuus käyttää siirtolapuutarhaa. Viljelyn ja puutarhanhoidon tulee tällöinkin olla toiminnan keskiössä. Lyhytaikainen, majoitustoiminnaksi katsottava vuokraus ei ole siirtolapuutarhassa sallittua. Palstan vuokraaminen kesäksi tarjoaisi kiinnostuneille mahdollisuuden kokeilla siirtolapuutarhatoimintaa matalalla kynnyksellä ennen oman mökin hankkimista.

Turun siirtolapuutarhoissa ei ole rajoitettu palstojen vuokraamista ulkopaikkakuntalaisille. Tästä huolimatta Kupittaaan siirtolapuutarhan palstanvuokraajien suuri enemmistö on turkulaisia.

Mökit

”Mahdollisuus vuokrata palstamökki muutamaksi viikoksi olisi hieno juttu.” (Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely)

Kupittaaan siirtolapuutarhan mökit ovat palstanvuokraajien omistuksessa. Mökkiä ei voi myydä ilman vuokraoikeuden siirtoa. Vuokraoikeuden siirto on nykytilanteessa hyväksyttävä kaupungilla, ennen kuin kauppa on sitova.

Nykyisten maanvuokrasopimusten mukaan mökkiä saa käyttää asuntona huhtikuun 15. päivästä lokakuun 1. päivään. Muina aikoina mökkiä saa käyttää vain tilapäiseen oleskeluun.

Kaupunki hankki Uudenmaantien puoleiset palstat hallintaansa ja osti niiden mökit vuosina 2010–2014. Perusteena ostolle olivat Uudenmaantien autoliikenteestä koituvat haitat, ja ajatuksena oli, että alueesta muodostuu suoja-alue muille palstoille. Lisätarvetta mökkien lunastamiselle ei ole. Siirtolapuutarhan kulttuurihistoriallisen arvon säilymisen kannalta parasta on, että mökkejä käytetään aktiivisesti alkuperäisessä tarkoituksessaan. Kun rakennuksia käytetään, niistä myös pidetään huolta.

Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselyn tulokset osoittivat, että uudenlaiset mökkien käyttötavat kiinnostivat vastaajia. *Mitä toivoisit mökeiltä tulevaisuudessa?* -kysymyksessä kannatusta saivat erityisesti *mahdollisuus vuokrata mökki kesäkaudeksi/vuodeksi*, jonka valitsi 40 % kysymykseen vastanneista, sekä *mahdollisuus vuokrata mökki 1–7 päiväksi* (noin 36 % vastanneista).

Mökkejä voidaan saada entistä useampien kaupunkilaisten ulottuville sallimalla niiden vuokraaminen huoneenvuokrasopimuksella. Vuokranantajana toimii mökin omistaja.

NOSTOJA IDEAPAJASTA:

*lomamökki (hoidetaan kasveja, retriittimäisyys, hiljentyminen),
yhdistys hallinnoi, esim. kahden
viikon mahdollisuus tutustua*

Lyhytaikaisella vuokraamisella on kuitenkin riskinsä. Jos vuokraaminen on jatkuvaa tai tiheästi toistuvaa, kyse on majoitustoiminnasta eikä siirtolapuutarhatoiminnasta. Majoitustoiminta häiritsee muita palstanvuokraajia eikä kuulu siirtolapuutarhaan. Riskinä on myös, että palstojen kasvillisuus yksipuolistuu. Palstalta voidaan kaivata helppohoitoisuutta, jolloin säännöllistä hoitoa vaativat penrennat ja omenapuut korvataan nurmikolla tai päällystetyillä pinnoilla.

Yhdistys voi palstanvuokraajan kanssa solmittavassa vuokrasopimuksessa määrittellä mökin edelleen vuokraamisen ehdot ja rajoitukset.

Periaatteet:

- Vuokrattavien palstojen määrä säilyy nykyisellään. Yhdistys vuokraa palstat mökkien omistajille.
- Ei edellytetä, että palstanvuokraajan tulee olla luonnollinen henkilö. On toivottavaa, että palstoja vuokrattaisiin tai luovutettaisiin myös yhteisöille.
- Ei edellytetä, että palstanvuokraajien tulee olla turkulaisia.
- Yhdistys saa pitää palstoja myös omassa hallinnassaan.
- Ei määrätä, kuinka pitkiä vuokrasopimuksia yhdistys palstoista tekee.
- Mökin omistaja saa vuokrata mökkiään toiselle (huoneenvuokrasopimus).
- Mökin pääasiallinen käyttötapa on siirtolapuutarhatoiminta. Majoitustoiminnaksi katsottava, jatkuva tai tiheästi toistuva mökin vuokraaminen on kielletty.
- Mökkiä saa käyttää yöpymiseen huhtikuun 15. päivästä lokakuun 1. päivään. Muina aikoina mökkiä saa käyttää vain tilapäiseen oleskeluun. Mökissä yöpymistä koskevat ehdot eivät riipu siitä, onko mökki päivämajatyyppin vai yöpymismajatyyppin mökki.

7.3. Siirtolapuutarhan aukioloaika

Siirtolapuutarhaan on yksi sisäänkäynti. Puutarhan ohjeistuksen mukaan porttia pidetään auki päivisin. Talvisaikaan siirtolapuutarhassa ei ole lähtökohtaisesti toimintaa, mutta porttia ei ole pidetty lukossa.

Myös tulevaisuudessa lähtökohtana on, että siirtolapuutarha-alue on kaikille avoin päiväsaikaan vähintään keväästä syksyyn. Vuokratut palstat ovat yksityisaluetta.

Alueella voi järjestää tapahtumia myös talvella, vaikka varsinaista siirtolapuutarhatoimintaa ei silloin ole. Siirtolapuutarhan ympärivuotisen käytön mahdollisuuksista on kerrottu luvussa 5.

Puistopuutarha jää vuokra-alueen ulkopuolelle, ja kaupunki voi halutessaan avata sinne sisäänkäyntejä. Mahdollisia uusia sisäänkäyntejä käsitellään luvussa 5 sekä liitteessä 3.

Periaatteet:

- Yhdistys sitoutuu pitämään vuokra-alueita yleisölle avoimena.
- Yhdistyksen tulee pitää vuokra-alueen portti avoinna siirtolapuutarhan toiminta-aikana, eikä liikkumista yhteiskäyttöalueilla saa tällöin estää. Portin saa lukita yöajaksi. Yhdistys vastaa vuokra-alueen portin aukaisemisesta ja lukitsemisesta.
- Yhdistyksellä on oikeus lukita vuokra-alueen portti talvikaudeksi, jolloin siirtolapuutarha ei ole toiminnassa.

7.4. Viljelypalstojen ulkopuoliset alueet

Viljelypalstojen ulkopuolisilla alueilla tarkoitetaan tässä siirtolapuutarhan käytäviä, mökitöntä yhteiskäyttöä ja keskusmajan piha-alueita. Keskusaukiota käsitellään tässä kehittämissuunnitelmassa erikseen (ks. kohta 7.5).

Uudenmaantien puoleista puistopuutarhaa ei sisällytetä vuokra-alueeseen, joten sitä ei käsitellä tässä. Alueesta on kerrottu kohdassa 5.2.

Viljelypalstojen ulkopuoliset alueet ovat tällä hetkellä kaupungin hallinnassa. Ne ovat vapaasti kaikkien käytettävissä. Kunnossapidosta vastaa Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys.

Tulevassa vuokrausmallissa viljelypalstojen ulkopuoliset alueet vuokrataan yhdistykselle osana siirtolapuutarha-alueita ja niiden avoimuus taataan maanvuokrasopimuksella. Yhdistys huolehtii alueiden kunnossapidosta.

Yhteiskäyttöä sijaitsee viljelypalstojen keskellä. Se on kaupungin hallintaan tullut palsta, jonka mökki on purettu. Palstalla sijaitsee muutamia viljelylaatikoita, joita kaupunki on toimittanut halukkaille. Viljelylaatikoiden tuonnin yhteiskäyttöalueille tulee olla mahdollista myös tulevaisuudessa. Kaupunki sopii viljelylaatikoiden tuonnista yhdistyksen kanssa. Yhteiskäyttöä palstan kehittämisen mahdollisuuksista on kerrottu kohdassa 5.2.

Keskusmajan yhteydessä on pääosin nurmipintaista tai laatoitettua piha-alueita. Keskusmajaan liittyvän katoksen alla on pöytiä ja penkkejä, joita voi käyttää esimerkiksi kahvittelemiseen.

Periaatteet:

- Viljelypalstojen ulkopuoliset alueet eli käytävät, yhteiskäyttöpalsta ja keskusmajan piha kuuluvat vuokra-alueeseen, ja kunnossapitovelvoite kuuluu vuokralaiselle.
- Yhdistys hallinnoi viljelypalstojen ulkopuolisia alueita ja sitoutuu pitämään niitä yleisölle avoimina.
- Mökitön yhteiskäyttöpalsta säilyy yhteiskäytössä olevana viheralueena. Yhdistys ei voi vuokrata sitä edelleen.
- Yhdistys on velvollinen pitämään viljelypalstojen ulkopuoliset alueet hyvässä kunnossa ja noudattamaan kaupungin niiden hoidosta antamia määräyksiä.
- Kaupungilla on oikeus tuoda viljelylaatikoita yhteiskäyttöpalstalle.

7.5. Keskusaukio

Siirtolapuutarhan sisäänkäynnin ja keskusmajan välillä sijaitsee keskusaukio, jota käytetään mm. pysäköintiin ja tapahtumiin. Nykyään aluetta ei ole vuokrattu, vaan se on kaupungin hallinnassa.

Tulevassa vuokrausmallissa keskusaukio vuokrataan yhdistykselle osana siirtolapuutarha-alueita. Yhdistys voi tällöin ohjata ja rajoittaa alueen pysäköintiä kulloistenkin tarpeiden mukaan. Siirtolapuutarhatoimintaan liittyy pysäköinti- ja kuljetustarpeita, jotka on tärkeää huomioida. Keskusaukion kunnossapidosta vastaa vuokralainen.

Keskusaukio mahdollistaa erilaisten tapahtumien järjestämisen siirtolapuutarhassa. Lähtökohtana on, että tapahtumien osallistujat tulevat paikalle muuten kuin omalla autolla. Joukkoliikenneyhteydet alueelle ovat hyvät, ja pysäköintitilaa on kohtuullisen matkan päässä esim. Kupittaaan liikunta-keskuksen yhteydessä Blomberginaukiolla. Tapahtumien aikana voi olla tarpeen tyhjentää aukio myös siirtolapuutarhatoimintaan liittyvästä pysäköinnistä.

Kausimyynti on hyvä tapa elävöittää keskusaukiota, joten kausimyyntipaikkojen tarjoaminen yrittäjille on suositeltavaa. Keskusaukion laidoilta voi löytyä tilaa myös laatikkoviljelylle. Kaupunki sopii viljelylaatikoiden tuonnista aukiolle yhdistyksen kanssa.

Keskusaukion kehittämisen mahdollisuuksista on kerrottu kohdassa 5.2.

Periaatteet:

- Keskusaukio sisällytetään vuokra-alueeseen, ja kunnossapitovelvoite ja kunnossapitoon tarvittavien maa-ainesten hankinta kuuluvat vuokralaiselle.
- Yhdistys hallinnoi keskusaukiota ja sitoutuu pitämään sitä yleisölle avoimena.
- Yhdistyksellä on oikeus ohjata ja rajoittaa pysäköintiä.
- Yhdistyksellä on oikeus järjestää tapahtumia keskusaukiolla ja tarjota aukiolta vuokrattavia kausimyyntipaikkoja.
- Kaupungilla on oikeus tuoda viljelylaatikoita keskusaukiolle.

7.6. Yhteiskäyttörakennukset

Siirtolapuutarhan yhteiskäyttörakennuksia ovat päärakennus eli keskusmaja, WC-kontti sekä kaksi pientä, kevytrakenteista varistorakennusta. Kaupunki on luovuttanut rakennukset Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistys ry:n käyttöön huoneenvuokrasopimuksella, joka on voimassa toistaiseksi.

Keskusmaja on entinen kalustovaja, jonka ryhmäpuutarhayhdistys muutti talkootyöllä yhteismajaksi. Tästä on kerrottu luvun 4 osiossa Kupittaaan siirtolapuutarhan historia. Rakennus on kooltaan noin 75 m², ja se soveltuu lähinnä kesäkäyttöön.

Keskusmaja on ollut tähän saakka lähinnä ryhmäpuutarhayhdistyksen käytössä. Lisäksi 4H-yhdistys on pitänyt rakennuksessa kesäkahvilaa.

Keskusmajassa ei ole kiinteää lämmitysjärjestelmää, mutta tarvittaessa lämmitykseen on käytetty sähköpattereita. Rakennukseen tulee kesävesi, ja se on liitetty viemäriverkostoon. Rakennuksessa ei ole WC:tä, vaan WC- ja suihkutilat ovat kontissa, joka on liitetty kesäkäyttöiseen vesi- ja viemärijärjestelmään.

Keskusmaja ei ole esteetön, mutta sisäänkäynnin paikkaa vaihtamalla se todennäköisesti pystyttäisiin muuttamaan esteettömäksi. Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistyksen toiveissa ovat keskusmajan keittiön modernisointi sekä paremmat WC-tilat. Keskusmajan toiminnallisuuden kehittämismahdollisuuksista on kerrottu kohdassa 5.2.

Tulevaisuuden vaihtoehdot

Kaupungin tavoitteena on luopua yhteiskäyttörakennusten omistuksesta, jotta siirtolapuutarha-alueen kokonaisvaltainen kehittäminen mahdollistetaan. Kehittämissuunnitelman valmistelun aikana on tutkittu kahta vaihtoehtoa.

Vaihtoehto A: Luovutetaan rakennukset Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistykselle.

Kehittämissuunnitelmaa valmistelleen työryhmän näkemys on, että rakennukset olisi suositeltavaa luovuttaa siirtolapuutarhatoiminnasta vastaavalle yhdistykselle. Kaupunki on aloittanut neuvottelut rakennusten luovuttamisesta Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistykselle.

Tässä vaihtoehdossa keskusmaja säilyy siirtolapuutarhatoimintaan liittyvässä käytössä, johon se on tarkoitettu. Yhdistys voi käyttää rakennusta kokoontumisiin, juhliin, teemapäiviin ja muihin

Keskusaukio ja keskusmaja (kuva: Tuuli Vesanto).

järjestämiinsä tapahtumiin. Keskusmaja on avoinna yleisölle esimerkiksi tapahtumien aikana, ja sitä voidaan kehittää siirtolapuutarhan toiminnallisena ytimenä. Rakennus mahdollistaa monenlaisen toiminnan ja voi vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Yhdistys voi myös vuokrata tiloja tapahtuma- ja juhlaikäyttöön esimerkiksi järjestöille tai yksityisille henkilöille ja hankkia näin varoja rakennuksen kunnossapitoon ja mahdollisiin uudistushankkeisiin. Yhdistyksellä on mahdollisuus valita vuokralaisensa niin, että keskusmajan käyttö ei häiritse siirtolapuutarhatoimintaa.

Rakennusta tai sen osaa on sallittua vuokrata myös yritykselle esimerkiksi kesäkahvilan pitämistä tai muuta yleisölle avointa toimintaa varten.

Vaihtoehto B: Myydään keskusmaja kolmannelle taholle.

Työryhmä on tarkastellut myös vaihtoehtoa, että kaupunki myy keskusmajan kolmannelle taholle liiketoimintakäyttöön ja vuokraa tätä tarkoitusta varten tarvittavan maa-alueen. WC- ja suihkukontti sekä varastorakennukset myydään yhdistykselle. Muun muassa pysäköintialueen ja WC:n käytöstä tulee tällöin sopia alueen käyttäjien eli yhdistyksen ja liiketoimintaa pyörittävän tahon kesken. WC:n käyttöoikeus tulee taata myös liiketoimintaa pyörittävän tahon asiakkaille.

Tässä vaihtoehdossa keskusmajan käytöstä päättäisi eri taho kuin yhdistys eikä yhdistys voisi tällöin käyttää keskusmajaa vapaasti esim. kokoustilana. Sen käytöstä tulisi jatkossa sopia erikseen. Liiketoimintaa pyörittävän tahon tulisi muutoinkin voida vapaasti kehittää keskusmajan toimintaa itsenäisesti maanvuokrasopimukseen perustuen.

Periaatteet:

- Kaupunki luopuu yhteiskäyttörakennusten omistuksesta. Uusi omistaja sitoutuu pitämään keskusmajaa yleisölle avoimena.
- Uusi omistaja on velvollinen pitämään rakennukset hyvässä kunnossa ja noudattamaan siirtolapuutarhan rakentamis- ja palstanhoito-ohjeita.

Vaihtoehto A: Luovutetaan rakennukset Kupittaaan ryhmäpuutarhayhdistykselle.

- Kaupunki luovuttaa rakennukset yhdistykselle.
- Yhdistyksellä on oikeus hankkia varoja vuokraamalla rakennusta edelleen esimerkiksi kahvila-, tapahtuma- ja juhlaikäyttöön.

Vaihtoehto B: Myydään keskusmaja kolmannelle taholle.

- Kaupunki myy keskusmajan kolmannelle taholle tarjouskilpailulla liiketoimintakäyttöön ja vuokraa maa-alueen. Vain WC- ja suihkukontti sekä varastorakennukset myydään yhdistykselle.
- Sopimuksin tulee määrittää pysäköintialueen käytön mahdollistaminen sekä WC:n käyttöoikeus kaikille osapuolille, mukaan lukien liiketoimintaa pyörittävän tahon asiakkaille.

7.7. Pensasaita

Siirtolapuutarhaa ympäröi kaikilta neljältä sivulta leikattava pensasaita, jonka hoidosta vastaa nykytilanteessa kaupunki. Pensasaita on leikattu vuosittain.

Puistopuutarhaa reunustava pensasaita ei sisälly yhdistykselle vuokrattavaan alueeseen, joten sitä ei käsitellä tässä. Kyseistä pensasaidan osuutta on käsitelty luvun 5 kohdassa Puistopuutarha.

Muilta osin pensasaita on yhdistykselle vuokrattavalla alueella. Näiltä osin pensasaidan hoitovastuu osoitetaan yhdistykselle.

Yhdistyksen hoitoon tulevilla osuuksilla pensasaita on orapihlajaa. Pensasaidassa kasvaa jonkin verran lehtipuiden taimia. Kunnallissairaalan puolella pensasaita on alhaalta asti tiheä. Citymarketin pysäköintialueen vastainen pensasaita on muita osuuksia harvempi ja huonommassa kunnossa. Tämä johtuu siitä, että pysäköintialueen puoleisella viherkaistalla oli korkeaksi kasvanut pihtarivi, joka varjosti pensasaitaa. Kaupunki poisti pihdat keväällä 2024.

Tulevaisuuden vaihtoehdot

Kehittämissuunnitelman valmistelun aikana on tutkittu erilaisia vaihtoehtoja siitä, mitä yhdistyksen hoitoon tulevalle pensasaidalle tehdään. Parhaiksi vaihtoehtoiksi osoittautuivat seuraavat kaksi vaihtoehtoa.

Vaihtoehto A: Säilytetään nykyinen leikattava pensasaita.

Nykyinen orapihlaja-aita säilytetään ja sen hoitovastuu siirretään yhdistykselle. On huomioitava, että pensasaita edellyttää vähintään yhtä leikkauskertaa vuodessa. Olemassa olevan aidan matalaminen ei ole mahdollista, vaan se on leikattava kokonaan alas ja aloitettava kasvattaminen alusta, jos siitä halutaan matalampi. Aita on myös paikoin alaosastaan harva.

Pensasaidan säilyttämisen etuna on se, että siirtolapuutarha on melko hyvin suojassa roskaantumiselta, ilkevallalta ja palstoille tunkeutumiselta. Korkea pensasaita tarjoaa myös näkösuojaa.

Pensasaita tarjoaa suojapaikkoja erittäin uhanalaiselle varpuselle (*Passer domesticus*). Orapihlaja-aidat ovat varpusten suosiossa siksi, että varpushaukan on vaikea syökyä tiheään ja piikkiseen pensaaseen. Varpusia on havaittu viime vuosinakin Kupittaan siirtolapuutarhassa, ja laji on pesinyt keskusmajan ullakkorakenteissa.

Sekä kehittämissuunnitelmaa valmistellut työryhmä että Kupittaan ryhmäpuutarhayhdistys pitävät tätä vaihtoehtoa parhaana ratkaisuna.

Vaihtoehto B: Korvataan osa leikattavasta pensasaidasta vapaasti kasvavalla aidanteella.

Vanha, paikoin huonokuntoinen orapihlaja-aita poistetaan Citymarketin sekä sen pysäköintialueen puolelta ja tilalle istutetaan vapaasti kasvava aidanne. Aidanne on leikattavaa pensasaitaa helppohoitoisempi. Se myös kukkii, toisin kuin leikattava pensasaita, ja on siten näyttävämpi.

Citymarketin pysäköintialueen puolelle, missä pensasaita sijaitsee aivan palstojen rajoilla ja tilaa istutuksille on melko vähän, toteutetaan yksirivinen istutus. Citymarketin puoleisella osuudella, missä tilaa on enemmän, aidanne voidaan toteuttaa kaksirivisenä, monilajisena ja -kerroksisena istutuksena. Siinä voidaan käyttää 3–4 metrin korkuisiksi kasvavia korkeita pensaita, kuten pihasyreeniä ja pihajasmiketta, sekä keskikokoisia pensaita, kuten heisiangervoa.

On huomioitava, että pensasaidan suojavaikutus Citymarketin ja sen pysäköintialueen suuntaan menetetään tässä vaihtoehdossa muutamiksi vuosiksi. Kun pensaat ovat kasvaneet, ne muodostavat kuitenkin tiheän ja peittävän näkö- ym. suojan siirtolapuutarhan ympärille.

Uusittavaa osuutta on yhteensä noin 280 m. Kustannuksia koituu nykyisen pensasaidan poistosta sekä aidanteen istuttamisesta ja takuuhoidosta. Takuuhoidon jälkeen kunnossapitovastuu siirtyy yhdistykselle.

Kunnallissairaalanpuolella säilytetään nykyinen hyväkuntoinen orapihlaja-aita. Yhdistys ottaa vastuun sen leikkaamisesta. Orapihlaja-aita kuuluu siirtolapuutarhan alkuperäiseen ilmeeseen ja sopii siksi erityisen hyvin sisäänkäynnin ja keskusaukion puoleiselle reunalle.

Muut tutkitut vaihtoehdot

Muita tutkittuja ratkaisuja ovat seuraavat:

- Poistetaan vanha orapihlaja-aita ja istutetaan tilalle uusi samanlainen.
- Leikataan vanha orapihlaja-aita alas, poistetaan lehtipuiden taimet, tehdään tarvittaessa paikkaistutuksia ja aloitetaan pensasaidan kasvattaminen alusta.
- Korvataan pensasaita metalliaidalla.

Näissä vaihtoehdoissa pensasaidan suojavaikutus menetetään pitemmäksi ajaksi tai pysyvästi. Uuden leikattavan pensasaidan kasvattaminen ei vähennä hoidon tarvetta. Pensasaidan korvaava metalliaita on kallis ratkaisu eikä sovi siirtolapuutarhan perinteiseen ilmeeseen.

Periaatteet:

- Osoitetaan vuokra-aluetta ympäröivän pensasaidan hoitovastuu yhdistykselle.
- Jos pensasaita ulottuu osittain katualueelle, voidaan tämä osa katualueesta sisällyttää vuokra-alueeseen.

Vaihtoehto A: Säilytetään nykyinen leikattava pensasaita.

- Siirretään nykyisen orapihlaja-aidan hoitovastuu yhdistykselle.

Vaihtoehto B: Korvataan osa leikattavasta pensasaidasta vapaasti kasvavalla aidanteella.

- Orapihlaja-aita poistetaan Citymarketin sekä sen pysäköintialueen puolelta ja tilalle istutetaan vapaasti kasvava aidanne. Takuuhoidon jälkeen kunnossapitovastuu siirtyy yhdistykselle.
- Kunnallissairaalanpuolella säilytetään nykyinen orapihlaja-aita. Siirretään sen hoitovastuu yhdistykselle.

7.8. Arvojen vaaliminen

Kupittaaan siirtolapuutarha on yhdistelmä kulttuurihistoriaa ja kaupunkiluontoa. Puutarhan ominaispiirteisiin kuuluvat kooltaan pienet mökit tai pikemminkin kesämajat. Voimassa olevissa palstojen maanvuokrasopimuksissa on edellytetty, että rakentamisessa tulee noudattaa alueella aiemmin toteutettua rakentamistapaa rakennusten muodon, koon ja sijainnin suhteen. Alue onkin säilyttänyt pienipiirteisyytensä näihin päiviin saakka.

Kupittaaan siirtolapuutarha on myös erittäin tärkeä viljellyn monimuotoisuuden keskittymä. Runsaan kahden hehtaarin alueella kasvaa yli 500 kasvilajia, ml. perinnelajikkeita ja luonnonvaraisia muinaistulokkaita. Jotkut lajikkeista ovat kasvaneet samoilla paikoilla jo vuodesta 1934 ja ovat erittäin arvokkaita lajien geneettisen monimuotoisuuden kannalta. Palstojen käytön ja hoidon ratkaisut ovat olennaisia sen kannalta, miten hyvin alueen viljelty monimuotoisuus säilyy.

Alueen arvojen turvaamiseksi on laadittu rakentamis- ja palstanhoito-ohjeet. Ohjeista on kerrottu luvussa 6.

Siirtolapuutarhan erityisistä arvoista on kerrottu luvussa 4.

Periaatteet:

- Alueella tapahtuvassa rakentamisessa sekä palstojen hoidossa tulee noudattaa aluetta koskevia rakentamis- ja palstanhoito-ohjeita. Ohjeet liitetään maanvuokrasopimukseen, ja yhdistyksen tulee välittää ne tiedoksi omille vuokralaisilleen.
- Yhdistyksellä on velvollisuus valvoa alueella tapahtuvaa rakentamista ja pitää siitä kirjaa.
- Yhdistys on vastuussa tarvittavien lupien hakemisesta.

7.9. Viihtyisyys ja turvallisuus

”Puutarhapalstojen viljelijöille ei kuitenkaan saa aiheutua haittaa kulkijoista, sen kävijöiden pitää noudattaa hyvää järjestystä ja kunnioittaa alueen haltijoita.” (Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kysely)

Siirtolapuutarhan viihtyisyyden ja turvallisuuden säilymiseen vaikuttavat sekä palstalaiset itse että alueen muut käyttäjät. Viihtyisyys- ja turvallisuusnäkökulmia siirtolapuutarhan kehittämisessä on käsitelty luvussa 5 sekä mahdollisten uusien sisäänkäyntien vaikutusten arvioinnissa (liite 3).

Jotta siirtolapuutarha-alueen viihtyisyys ja turvallisuus pystytään turvaamaan, yhdistyksellä on oltava riittävät keinot puuttua mahdolliseen epätoivottuun käytökseen ja laiminlyönteihin. Valvontavastuu ja sanktiointioikeus osoitetaan yhdistykselle.

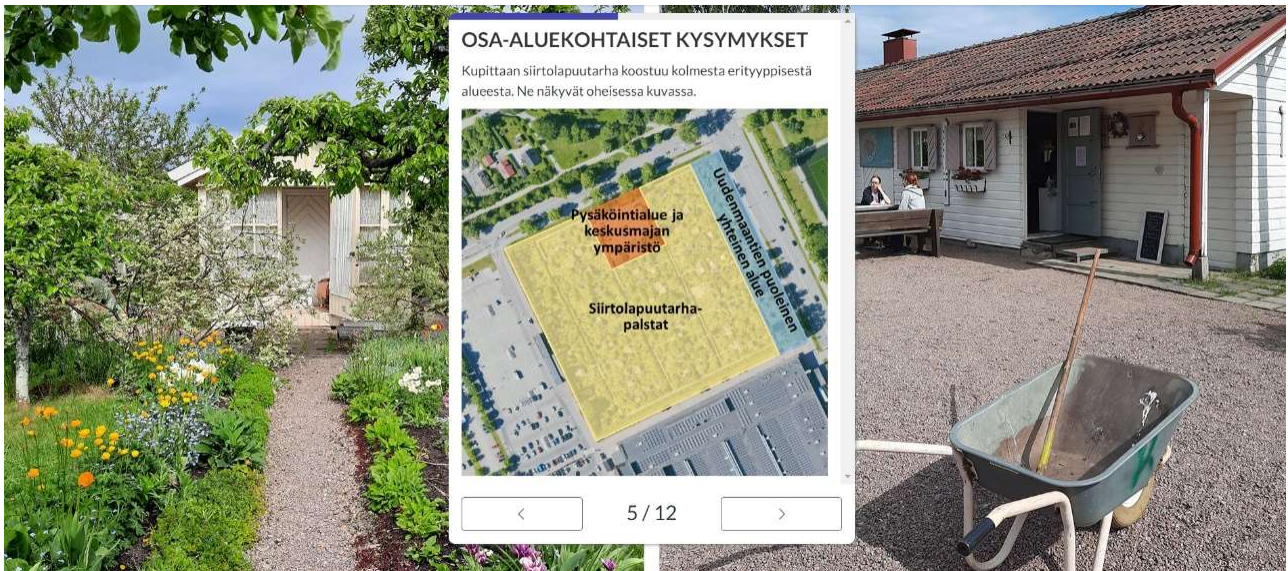
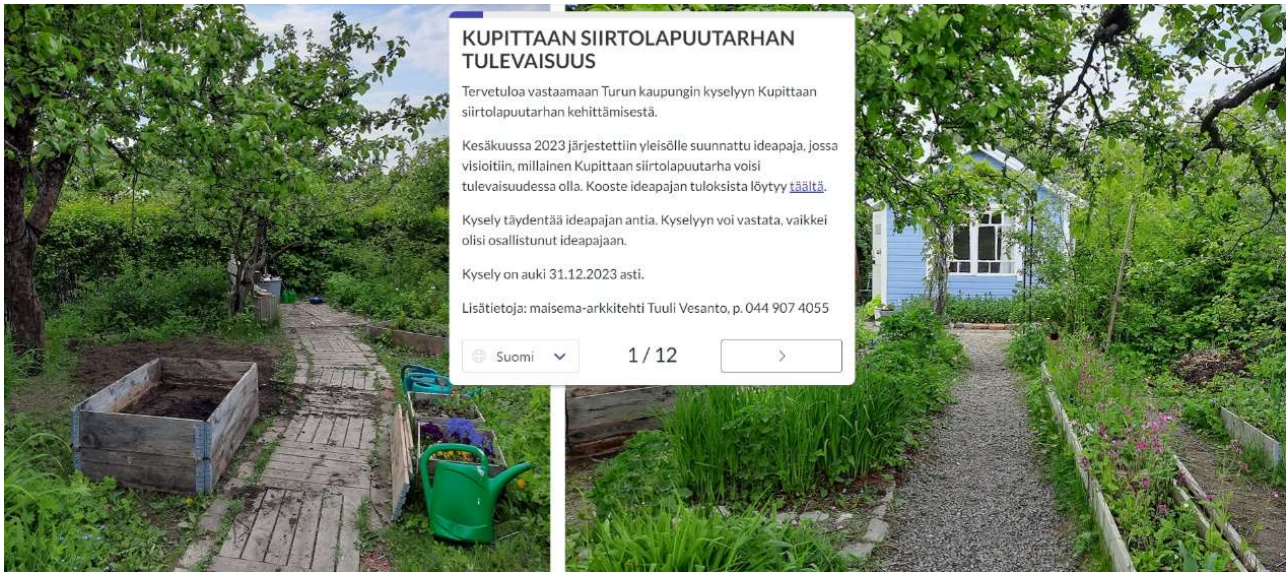
Yhdistyksen tulee laatia puutarhan järjestyssäännöt. Yksityiskohtaiset järjestyssäännöt ovat hyvä keino ohjata palstojen hoitoa ja käyttöä.

Yhdistyksen ja palstanvuokraajan väliseen vuokrasopimukseen voidaan sisällyttää palstan ja mökin hoitoa sekä puutarhan järjestyssääntöjen noudattamista koskevia ehtoja. Jos vuokralainen rikkoo näitä ehtoja, sakon perimisestä ja vuokrasopimuksen irtisanomisesta päätetään yhdistyksen ja palstan vuokralaisen välisessä sopimuksessa sovitulla tavalla.

Periaatteet:

- Siirtolapuutarha-alueen valvontavastuu on yhdistyksellä.
- Yhdistyksen tulee laatia siirtolapuutarhan järjestyssäännöt.
- Palstanvuokraajien tulee noudattaa yhdistyksen ja palstanvuokraajan välisen vuokrasopimuksen ehtoja sekä puutarhan järjestyssääntöjä.
- Yhdistyksellä on oikeus periä siirtolapuutarhapalstan vuokralaiselta sopimussakkoa tai sanoa irti palstan vuokrasopimus, jos vuokralainen laiminlyö palstan ja mökin hoidon tai rikkoo siirtolapuutarhan järjestyssääntöjä.
- Palstan ja mökin hoidosta vastuussa on yhdistyksen vuokralainen eli mökin omistaja.
- Palstat ja rakennukset on pidettävä hyvässä kunnossa ja noudatettava siirtolapuutarhan rakentamis- ja palstanhoito-ohjeita.
- Kaupungilla on oikeus pitää vuokra-alueella katselmuksia ja tarkastuksia vuokra-alueen ja rakennusten kuntoisuuden ja vuokraehtojen täyttämisen toteamiseksi.

LIITE 1 KUPITTAAN SIIRTOLAPUUTARHAN TULEVAISUUS-KYSELYN TULOKSIA

Otteita Kupittaaan siirtolapuutarhan tulevaisuus -kyselystä. Turun kaupungin toteuttama kysely oli avoinna 4.–31.12.2023.

Onko käytössäsi viljelypalsta Kupittaaan siirtolapuutarhassa?

Kyselyn alussa vastaajilta tiedusteltiin, ovatko he viljelypalstojen vuokraajia tai vuokraajan läheisiä. Suuri enemmistö vastaajista (88 %, 232 vastaajaa) oli muita kuin palstojen käyttäjiä. 12 % vastaajista oli viljelypalstojen vuokraajia tai vuokraajien läheisiä. Tähän ryhmään kuuluviin viitataan jäljempänä yksinkertaisuuden vuoksi termillä *vuokraajat*.

Huom. Joissakin alla olevissa kysymyksissä palstojen vuokraajien ja muiden vastaajien näkemykset eroavat selvästi toisistaan. Tällaisissa kysymyksissä vastaukset on eritelty vastaajien mukaan ja esitetty kahtena kaaviona. Palstojen vuokraajia oli vastaajista sen verran vähän, että heidän näkemyksiään koskevat tulokset eivät ole välttämättä yleistettävissä.

VILJELYPALSTOJEN VUOKRAAJILLE SUUNNATUT KYSYMYKSET

Miten tavallisesti kuljet Kupittaaan siirtolapuutarhaan?

Tähän kysymykseen vastasivat vain palstojen vuokraajat. 28 vastaajasta 12 (noin 43 %) kulki omalla autolla, loput pyörällä tai kävellen. Etupäässä julkista liikennettä ei käyttänyt kukaan.

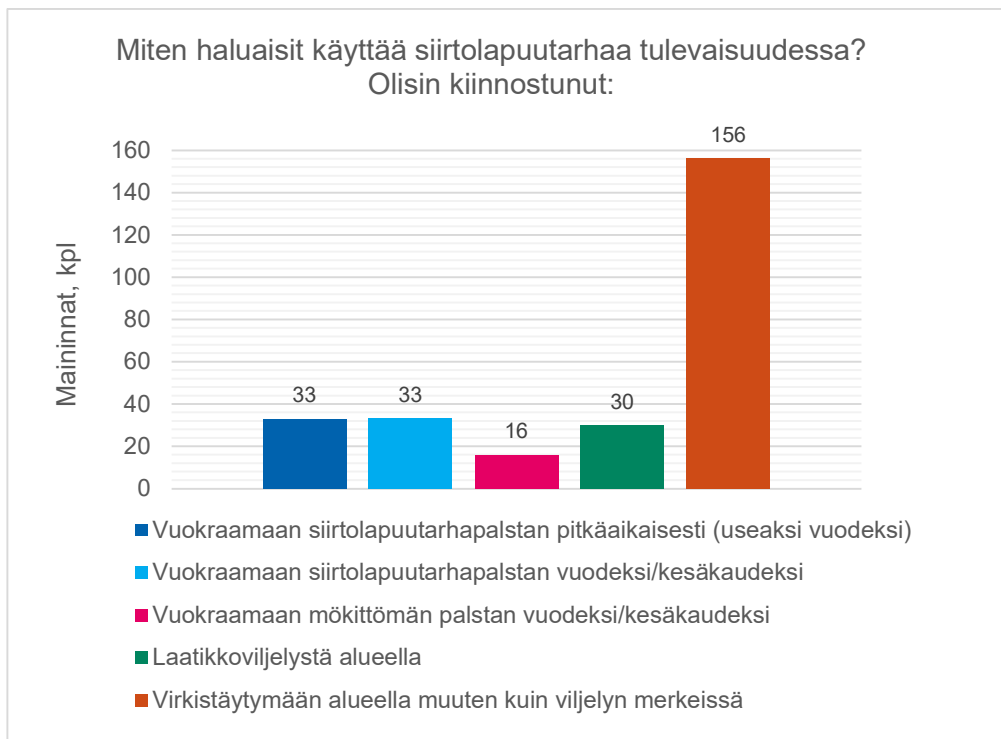
MUILLE KUIN VILJELYPALSTOJEN VUOKRAAJILLE SUUNNATUT KYSYMYKSET

Käytätkö Kupittaaan siirtolapuutarhaa? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

Tähän kysymykseen vastasivat ne, joilla ei ole käytössään viljelypalstaa. 201 vastaajasta hieman yli puolet (106 vastaajaa) valitsi vaihtoehdon *En käytä aluetta säännöllisesti, mutta olen käynyt alueella*. Noin kolmannes kysymykseen vastanneista kertoi virkistäytyvänsä siirtolapuutarhassa vapaa-aikanaan. Noin 14 % vastaajista ei ollut käynyt alueella. 6 vastaajaa kertoi käyttävänsä siirtolapuutarhaa työssään (esim. opetus ja tutkimus).

Miten haluaisit käyttää siirtolapuutarhaa tulevaisuudessa? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

Ylivoimaisesti suosituin vastausvaihtoehto oli *Olisin kiinnostunut virkistäytymään alueella muuten kuin viljelyn merkeissä*. Tämän vaihtoehdon rasti noin 83 % kysymykseen vastanneista (156 mainintaa). Erilaiset viljelyyn liittyvät vaihtoehdot saivat noin 8–17 % kannatuksen (16–33 mainintaa).

OSA-ALUEKOHTAISET KYSYMYKSET

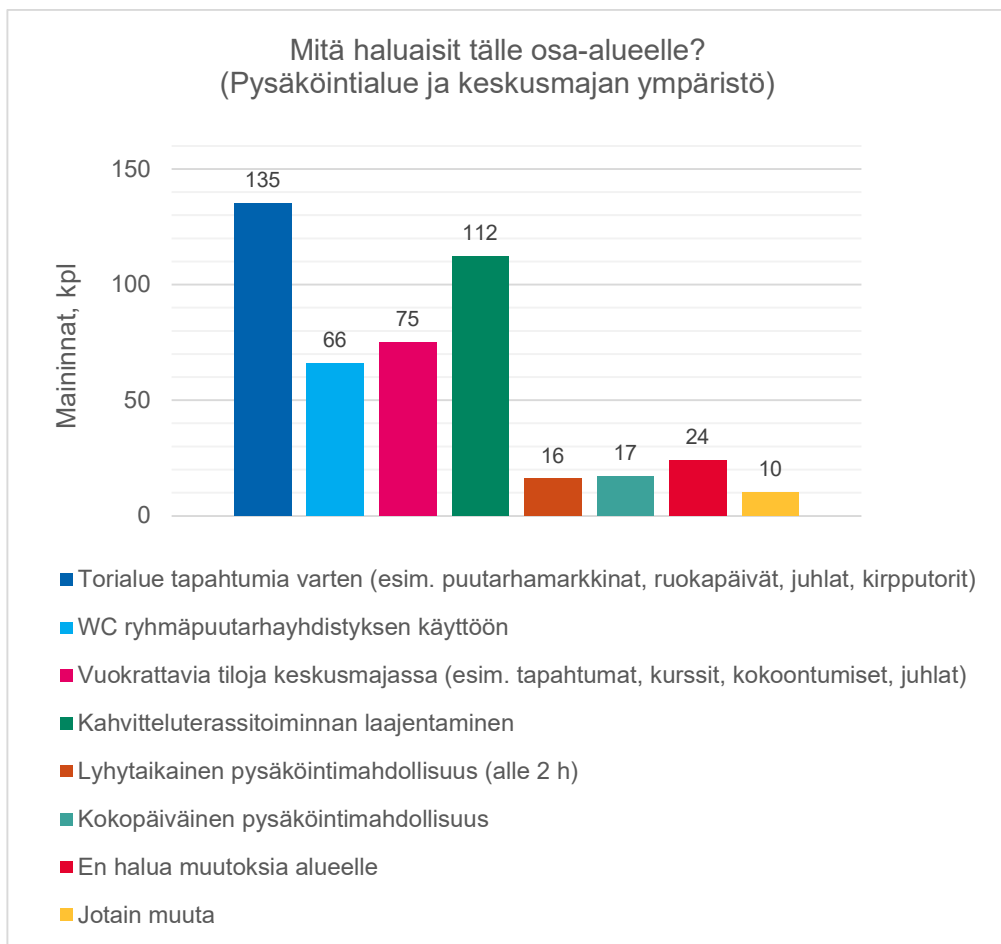
Pysäköintialue ja keskusmajan ympäristö

Mitä haluaisit tälle osa-alueelle? Voit valita useampia vaihtoehtoja.

Osa-alue koostuu keskusaukiosta, keskusmajasta ja keskusmajan pihasta.

Tälle alueelle toivottiin erityisesti torialuetta tapahtumille (135 mainintaa) sekä kahvitteluterassitoiminnan laajentamista (112 mainintaa). Seuraavaksi eniten toivottiin vuokrattavia tiloja keskusmajassa (75 mainintaa) sekä WC:tä ryhmäpuutarhayhdistyksen käyttöön (66 mainintaa). Pysäköintimahdollisuudet eivät saaneet kovin paljon mainintoja. Hieman yli kymmenesosa vastaajista ei halunnut muutoksia alueelle.

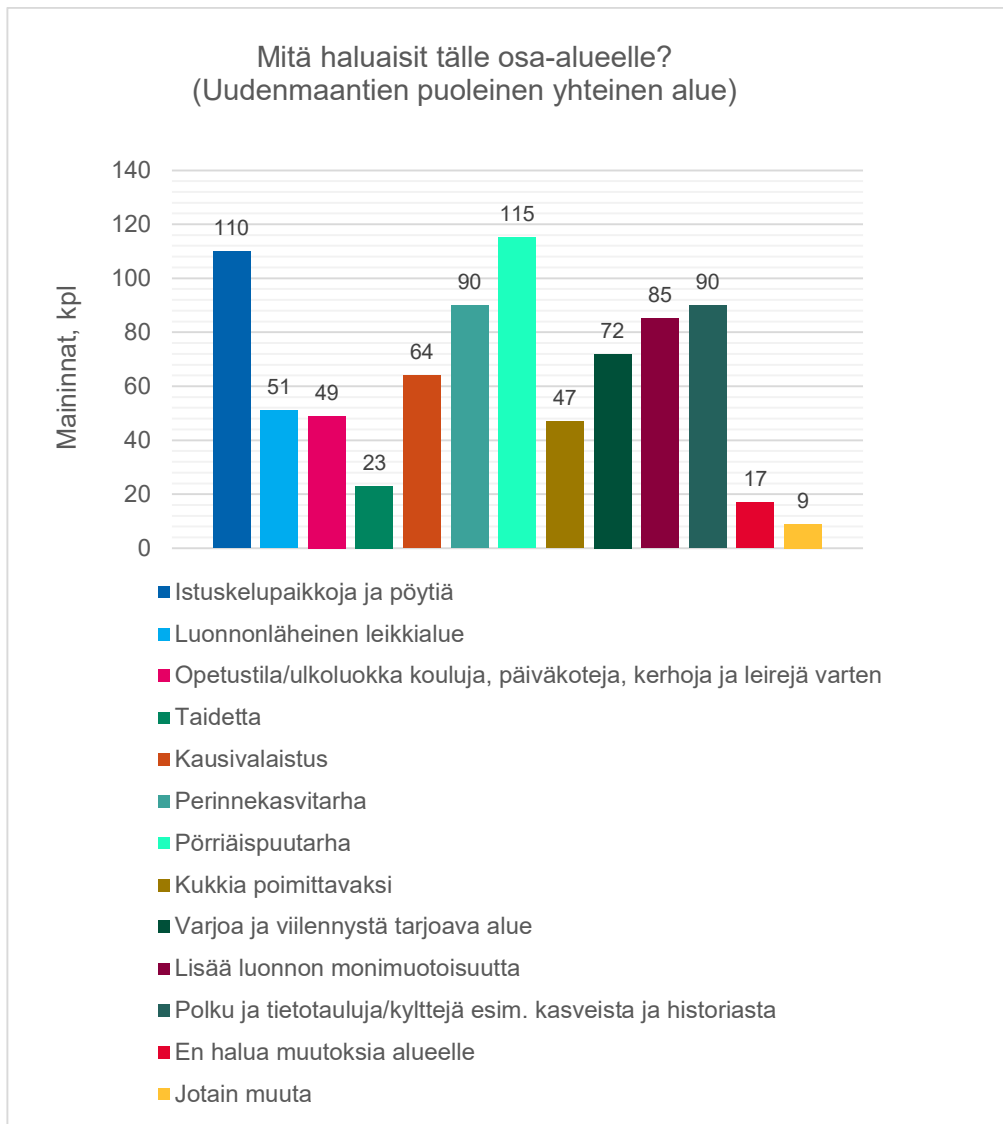
Uudenmaantien puoleinen yhteinen alue

Mitä haluaisit tälle osa-alueelle? Voit valita useampia vaihtoehtoja.

Uudenmaantien puoleista yhteiskäytössä olevaa aluetta kutsutaan puistopuutarhaksi.

Osa-alueelle toivottiin eniten pöriäispuutarhaa (115 mainintaa) sekä istuskelupaikkoja ja pöytiä (110 mainintaa). Seuraavaksi eniten toivottiin perinnekasvitarhaa (90 mainintaa), polkua ja tietotauluja/kylttejä esim. kasveista ja historiasta (90 mainintaa) sekä lisää luonnon monimuotoisuutta (85 mainintaa). Useat muutkin ideat saivat kymmeniä mainintoja. Hieman alle kymmenesosa vastaajista ei halunnut muutoksia alueelle.

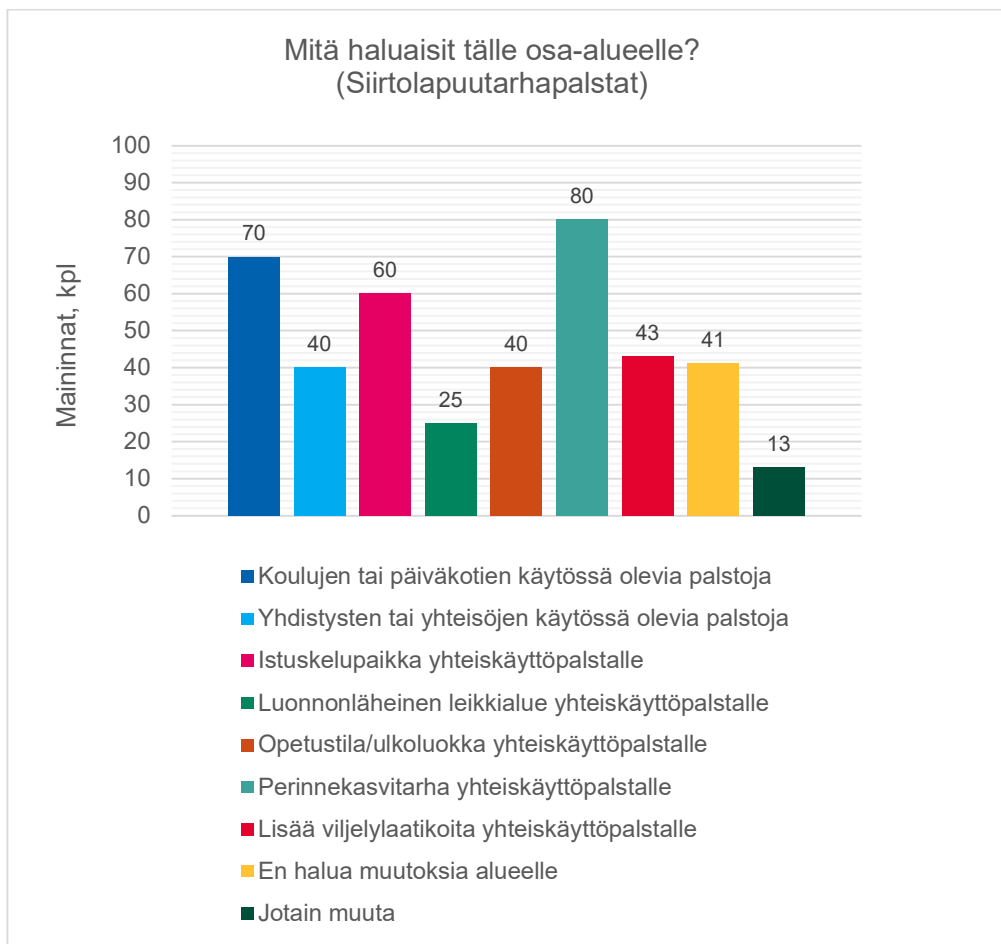
Siirtolapuutarhapalstat

Mitä haluaisit tälle osa-alueelle? Voit valita useampia vaihtoehtoja.

Tällä osa-alueella on 56 viljelyyn vuokrattua palstaa ja yksi mökitön yhteiskäyttöpalsta.

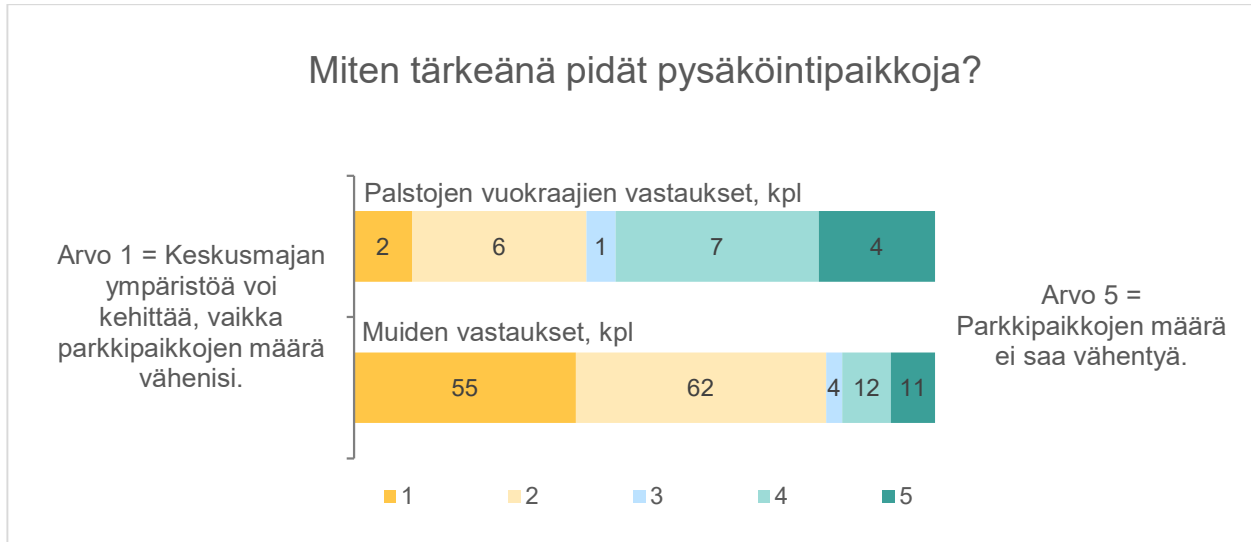
Alueelle toivottiin kaikkein eniten perinnekasvitarhaa, jonka oli valinnut 80 vastaajaa (lähes 42 % kysymykseen vastanneista). Seuraavaksi eniten toivottiin koulujen tai päiväkotien käytössä olevia palstoja (70 mainintaa) sekä istuskelupaikkaa yhteiskäyttöpalstalle (60 mainintaa). Myös muut ideat keräsivät kymmeniä mainintoja. Hieman useampi kuin joka viides vastaaja ei halunnut alueelle muutoksia.

YLEISET KYSYMYKSET

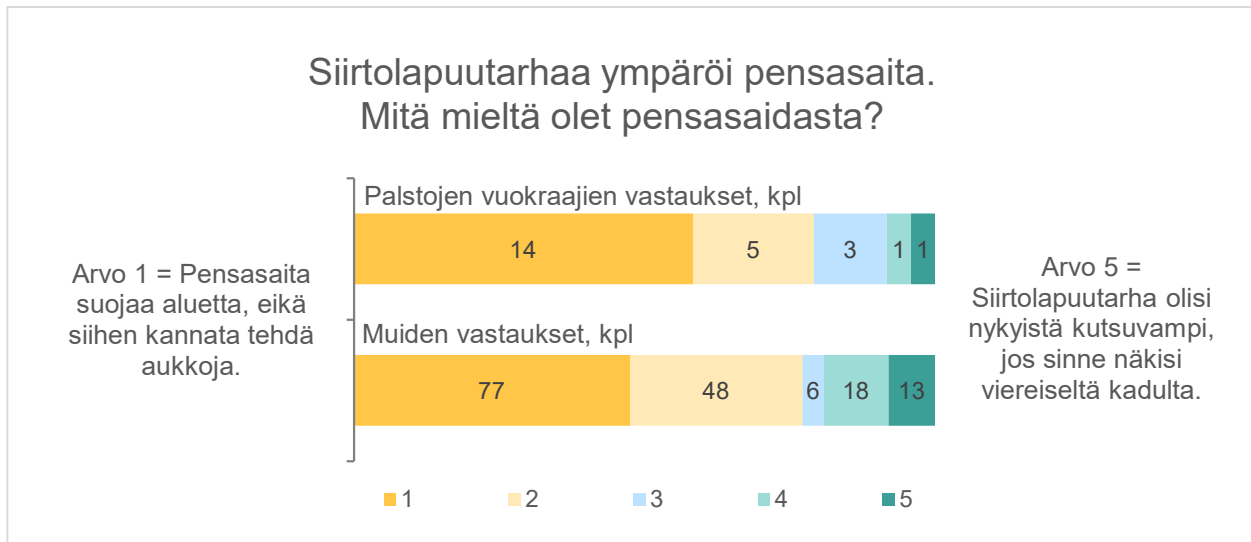
Miten tärkeänä pidät pysäköintipaikkoja?

Yli 76 % kaikista kysymykseen vastanneista kannatti osittain tai täysin väitettä *Keskusmajan ympäristöä voi kehittää, vaikka parkkipaikkojen määrä vähenisi*. Palstojen vuokraajista tätä mieltä oli 40 %.

Siirtolapuutarhaa ympäröi pensasaita. Mitä mieltä olet pensasaidasta?

Pensasaidan säilyttämistä kannatettiin huomattavan yksimielisesti. Yli 77 % vastaajista kannatti täysin tai osittain väittämää *Pensasaita suojaa aluetta, eikä siihen kannata tehdä aukkoja*.

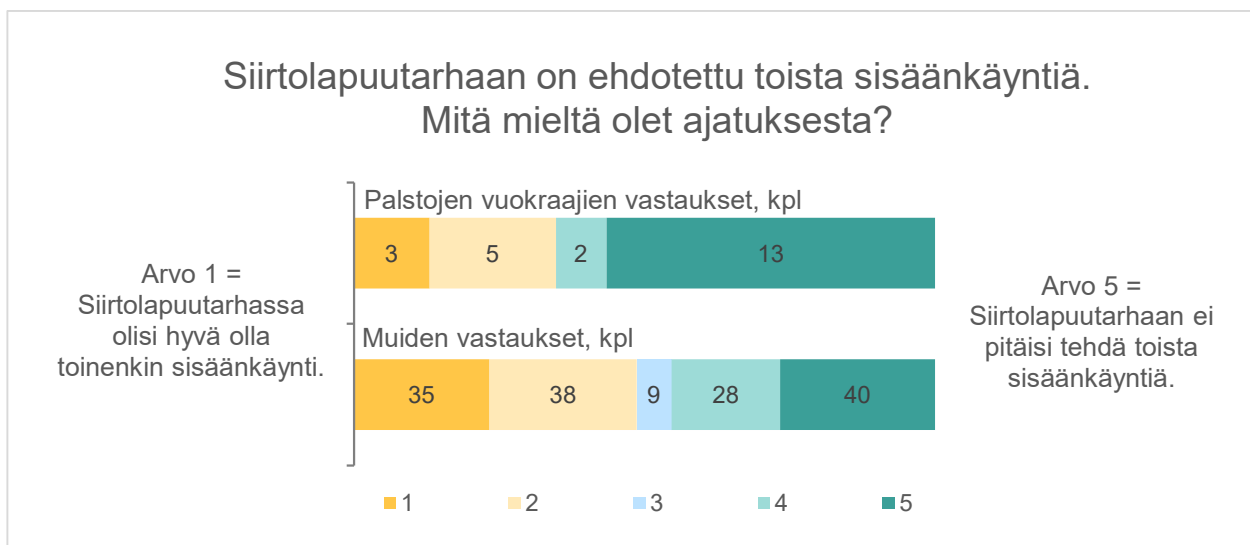

Siirtolapuutarhaan on ehdotettu toista sisäänkäyntiä (katso alla oleva kuva). Mitä mieltä olet ajatuksesta?

Ajatus kuvassa esitetystä toisesta sisäänkäynnistä jakoi vastaajia. Noin 48 % kaikista kysymykseen vastanneista kannatti täysin tai osittain väittämää *Siirtolapuutarhaan ei pitäisi tehdä toista sisäänkäyntiä*. Isompi osa heistä oli täysin väittämän kannalla. Noin 47 % vastanneista kannatti osittain tai täysin väittämää *Siirtolapuutarhassa olisi hyvä olla toinenkin sisäänkäynti*.

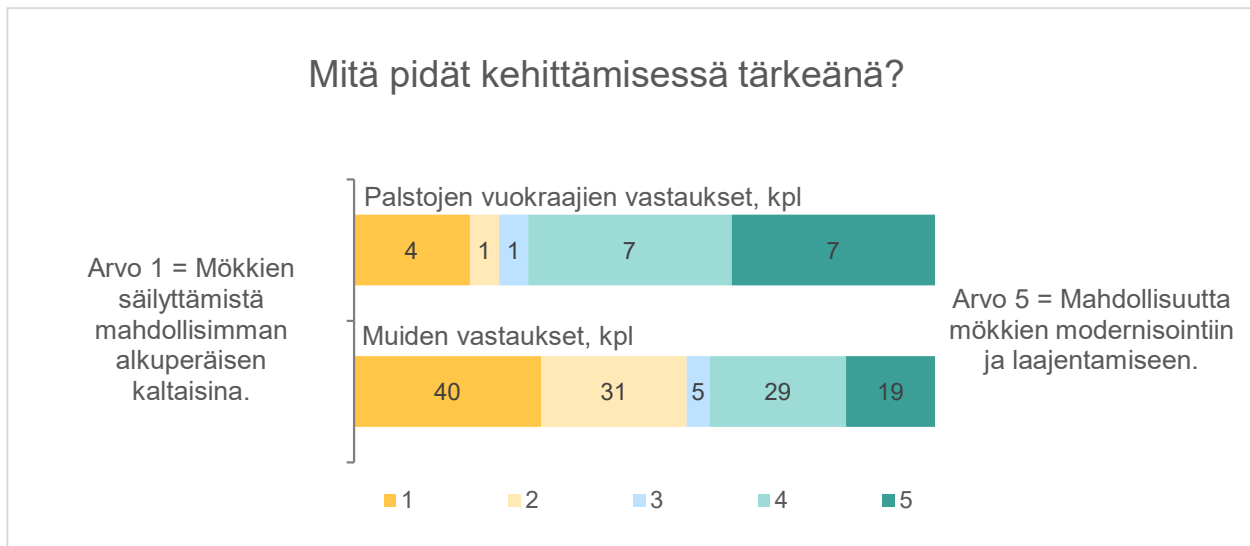
Kyselyssä esitettiin vain yksi ehdotus uuden sisäänkäynnin paikaksi. On huomattava, että jos mahdollinen uusi sisäänkäynti sijoittuisi toisin tai uusia sisäänkäyntejä olisi useita, vastaukset saattaisivat poiketa nyt saaduista.

MÖKKEJÄ KOSKEVAT KYSYMYKSET

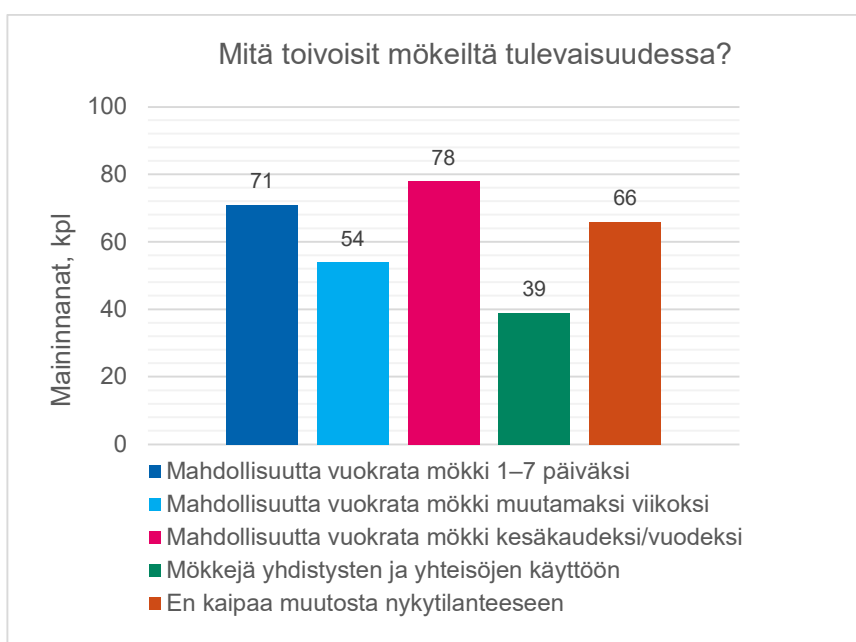
Mitä pidät kehittämisessä tärkeänä?

Vastaukset hajautuivat myös, kun kysyttiin, mitä vastaajat pitivät mökkien kehittämisessä tärkeänä. Kaikista kysymykseen vastanneista noin 53 % kannatti täysin tai osittain mökkien säilyttämistä mahdollisimman alkuperäisen kaltaisina. Noin 43 % kannatti osittain tai täysin mahdollisuutta mökkien modernisointiin ja laajentamiseen.

Mitä toivoisit mökeiltä tulevaisuudessa? Voit valita useampia vaihtoehtoja.

Uudenlaiset mökkien käyttötavat kiinnostivat vastaajia. Eniten kannatusta saivat *mahdollisuus vuokrata mökki kesäkaudeksi/vuodeksi*, jonka valitsi 40 % kysymykseen vastanneista, sekä *mahdollisuus vuokrata mökki 1–7 päiväksi* (noin 36 % vastanneista). Vaihtoehdon *En kaipaa muutosta nykytilanteeseen* valitsi noin 34 % kysymykseen vastanneista.

TULEVAISUUDEN VISIOT

6.6.2023 pidetyssä kaikille avoimessa ideapajassa osallistujat saivat visioida, millainen Kupittaaan siirtolapuutarha voisi tulevaisuudessa olla. Esiin nousseista ajatuksista koottiin kaksi erilaista visiota: *Siirtolapuutarhan peruskunnostus* ja *Pieni kylä Kupittaaalla*.

Internetkyselyn vastaajat saivat halutessaan tutustua visioihin ja kommentoida niitä. Visiota *Siirtolapuutarhan peruskunnostus* kommentoi 72 vastaajaa, visiota *Pieni kylä Kupittaaalla* puolestaan 59 vastaajaa.

Visio Siirtolapuutarhan peruskunnostus

Visio *Siirtolapuutarhan peruskunnostus* oli kiteytetty näin: *”Säilytämme siirtolapuutarhaympäristön rauhallisena keitaana Turun ytimessä ja peruskunnostamme sitä vanhaa kunnioittaen. Siistimme ja selkeytämme alueen yleisilmettä. Siirtolapuutarhatoiminta on edelleen keskiössä. Alue on pääasiallisesti kesäkäytössä. Varaamme tilaa erilaisille vierailijoille, viljelytavoille ja -kokeiluille yhteiseltä alueelta.”* Visiossa esitettiin yhteisöllistä toimintaa tukevia toimenpiteitä.

Osa vastaajista piti tätä pienimuotoista kehittämistä oikeansuuntaisena ja alueen arvoja kunnioittavana. Osa taas piti visiota liian varovaisena.

Poimintoja vastauksista:

”Visio kuulostaa hyvältä ja se säilyttäisi kohta 90-vuotiaan siirtolapuutarhan todennäköisesti nykyisen kaltaisena herttaisena keitaana kaupungin keskellä.”

”Alueelle halutaan tapahtumia ja yritystoimintaa. Se ei mielestäni sovi siirtolapuutarha-alueen perusfilosofiaan: tarkoitus ei ole tukea yritysmaailman ajattelua vaan luontoelämyksiä, niitä jotka eivät maksa mitään ja joita on vaikea mitata kaupungin talousarvioissa.”

”Todellakin kaipaa uusia mahdollisuuksia kaikille kaupunkilaisille”

”Toisesta sisäänkäynnistä plussaa. Lisäksi WC- ja suihkutilat sisältävä huoltorakennus olisi tärkeä lisä alueelle. Kylmätilat voisivat toimia hyvin myös mahdollisten puutarhamarkkinoiden (elonkorjuun aikaan esim.) tuotteiden säilytyspaikkana. Tämän vision miinus olikin se, ettei siinä puhuttu mahdollisista markkinoista ja muista lisätapahtumista.”

”Toinen sisäänkäynti voi lisätä läpikulkuliikennettä, joten en pidä sitä hyvänä ideana. Jos on oikeasti kiinnostunut tulemaan alueelle, jaksaa kyllä tulla nykyisestä paikasta. Keskusmaja pitäisi saada ympärivuotiseen käyttöön.”

”Ei mitään järkeä olla tekemättä mitään muutosta ja silti kutsua sitä tulevaisuudeksi. Museo siis johon ulkopuolisilla ei ole asiaa.”

”Visio on varmasti toteuttamiskelpoinen, mutta sangen varovainen. Nykyiseen toimintaan verrattuna uutta ei ole paljon. Ehkä radikaalein uudistus on toinen portti alueelle, joka lisäisi alueen kauttakulkua ja ikävässä tapauksessa myös häiriöitä.”

"Vähintään nämä toimet pitäisikin tehdä. Toteutuessaan suunnitelma parantaisi puutarha-alueen käytettävyyttä huomattavasti."

"Tämä tuntuisi hyvältä ensimmäiseltä kehittämisen vaiheelta."

"Siirtolapuutarhan säilyttäminen ja pienimuotoinen kehittäminen alkuperäistä ideaa hieman jalostamalla on erittäin kannatettavaa."

"kunnioittaa alueen perinteitä parhaiten."

"Jag vill att området nuvarande, säregna karaktär bevaras [...]. Det unika i dagens läge är hur mångsidig och rik vegetation lotterna har och att odlingsverksamhetens är prioritet nummer ett. Detta kräver att stugorna hålls små och enkla samt hyrestiden tillräckligt lång för att hinna utveckla sin trädgård. De nuvarande stugorna är värdefulla och borde restaureras eller byggas enligt gamla planerna."

"Puutarhan alue on hyvä juuri tällaisena kuin se nyt on."

"Minusta Kupittaa siirtolapuutarha saa säilyä pääosin viljelijöiden ja yhdistyksen omassa käytössä, kuten kaikki muutkin Suomen siirtolapuutarhat. On hienoa, jos aluetta parannellaan viljelijöitä ajatellen, esim. keskusmajan ja huoltorakennuksen suhteen."

"Siirtolapuutarhan peruskunnostuksessa olisi minusta hyvin tärkeää ottaa huomioon luontokadon pysäyttämisen ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen. [...] Siirtolapuutarha ei ole vain ihmisille iloa tuottava, vaan sen pitää edistää koko luonnonympäristön hyvinvointia."

"Aivan ihana, kun on luontoa, kukkia, kasveja näin lähellä keskustassa asuvia, perinteistä vanhaa, ihanaa pihameininkiä, rauhallista oloa, aivan jotain muuta kuin puistot. Kun menee siirtolapuutarhaan, menee sisälle luontoseikkailuun kaupungin sydämessä."

"Pelkkä kesäkäyttö jättää paljon potentiaalia hyödyntämättä."

"Hyvä ainakin kunnostaa wc ja suihkut sekä keskusmaja erilaisiin tapahtumiin. Samoin kaupungin alue Uudenmaantien vieressä. Kehittäminen yhdessä yhdistyksen sekä kaupungin kanssa."

Visio Pieni kylä Kupittaalla

Pieni kylä Kupittaalla -visio sisälsi edelliseenkin visioon sisältyneiden toimienpiteiden lisäksi isompia muutoksia: "Nykyinen pysäköintialue kehitetään pienimuotoiseksi torimaiseksi alueeksi, joka on kutsuva sisäänkäynti alueelle ja kokoontumisten sydän. Uudet pienimuotoiset rakennukset ja rakenteet tukevat mm. toritoimintaa ja kausitapahtumia. Pyrimme mahdollistamaan alueen ympärivuotisen käytön. Laajennamme yhteistyötahojen kanssa tehtävää toimintaa hankkien uusiakin kumppaneita." Yhteisöllisyyttä tukevia toimenpiteitä oli esitetty enemmän kuin Siirtolapuutarhan peruskunnostus -visiossa.

Tämä visio miellytti monia. Erityisesti ajatukset ympärivuotisesta toiminnasta herättivät kiitosta. Osa vastaajista piti kuitenkin visiota liian kaupallisena tai muutoksia liian suurina.

Poimintoja vastauksista:

"Tämä miellytti. Myös talvinen käyttö mukaan. Ja kesäkahvila + majoitus. Kummassakin suunnitelmassa hirtittää Citymarketin suunnan levottomuuksien tulo alueelle uuden portin vuoksi."

"Ehdotus vaikuttaa markkinapaikalta joka on joka suuntaan avoin läpikulku alue, joka lisää levottomuutta ja ilkivaltaa."

"Ei tässäkään visiossa suurta vikaa ole. Tulee kuitenkin muistaa, että täysin pysäköintiä/autolla puutarhalle saapumista ei voida estää, koska palstalaisten tulee voida kuljettaa paikalle palstoilla tarvittavaa materiaalia [...] Uudenmaantien puoleisen alueen kehittämisessä tulee ottaa käytävän varrella sijaitsevien palstojen vuokralaisten mielipiteet huomioon."

"Kylä kaupungin sylissä. Paikka, jossa piipahtaa rentoutumassa ja virkistymässä, vaikei olisikaan puutarhavuokraaja."

"Pysäköintialueen muuttaminen torimaiseksi kuulostaa hyvältä. Olemme keskustassa, eikä oletuksena voi olla se, että paikalle saavutaan autolla."

"Tämä visio on selvästi edellistä parempi. Plussaa oikeastaan kaikesta siihen sisältyvästä. Ympärivuotinen käyttö olisi varmasti toteutettavissa, vaikka vaatiikin varmasti hieman enempi ideointia ja innovointia. Kahvila-toiminnan laajentaminen (erityisesti lämpimämpään vuodenaikaan) toisi alueen laajemmin kaikkien keitaaksi. Lämpölampuin olisi toki mahdollista tehdä jotain myös talvisin. Voisin myös kuvitella, että alueelle voisi saada luotua erittäin tunnelmalliset ja hienot joulumarkkinat."

"Laajempi mahdollisuus yhdistyksille käyttää alueen tiloja olisi plussa. Tässä nyt toki vastaajalla järjestötoimijana oma lehmä ojassa."

"Ei toista porttia eikä yritystoimintaa pikkumökkeineen eikä myöskään mitään hiihtämistä. [...] Ei kannata ihan kaikkea alueelle yrittää sijoittaa, vaikka yhteisöllisyyttä lisättäisiinkin."

"Lisää toimintaa keskuspihalle ja -majalle sekä yhteisalueelle on hyvä idea. Palstat täytyy säilyttää nykyisten palstalaisten hoidossa."

"Keskusaukiolle rakennettavat kojut ja muut ei kuulosta mitenkään realistiselta ja ympäristöön sopiviksi. Tulisi ahdasta ja alueen luonne muuttuisi kokonaan. Ei hyvä!"

"Edes jonkinlainen kehittämisaihio, joka pitäisi buustata moninkerroin rohkeammilla ideoilla."

"Pieni kylä olisi vastoin siirtolapuutarhan perinteitä. Alue on Turun vanhin siirtolapuutarha, sen rauhaa ja kauneutta ei pidä kaupallistaa. Toki alueelle voisi tuoda tapahtumia [...]."

"Kehittämispotentiaalia on paljon, resursseja todennäköisesti vähän. Siksi kannattaa edetä vähittäin mutta määrätietoisesti ja ottaa mukaan yhdistykset harrastajineen ja oppilaitokset kursseineen ja hankkeineen, yhteistyössä palstaviljelijöiden kanssa."

"Paljon hyviä ideoita, jotka mahdollistaisivat alueen tähänastista monipuolisempaa käyttöä. Erityisesti viehättää ajatus ympärivuotisesta toiminnasta."

"Tällaista pitää olla."

"Mahdollisuus vuokrata palstamökki muutamaksi viikoksi olisi hieno juttu."

"Lähtökohtaisesti kuulostaa tämäkin ihan hyvältä. [...] Hiihtolatu, sauna ja pienimuotoinen yritystoiminta kuulostaa tosi kivalta!"

"Pieni kylä Kupittaaalla olisi ihanteellinen luontokeidas kaikille kaupunkilaisille, ei vain siirtolapuutarhapalstan vuokraajille tai omistajille. [...] Puutarhapalstojen viljelijöille ei kuitenkaan saa aiheutua haittaa kulkijoista."

"Hieno ajatus, mutta kunnioittaen mökkien omistajien mielipidettä ❤️"

Kommentteja molemmista visioista:

"I båda fallen måste man vara försiktig med renoveringar för att ta vara på områdets historiska värden och biologiska kulturarv."

"Alue on säilytettävä sellaisena kun se on nyt. Se on Suomelle arvokas hyötykasvien tutkimuksen ja historian kannalta, lisäksi se on aito biodiversiteettien tutkimuskohde lajimääränsä takia."

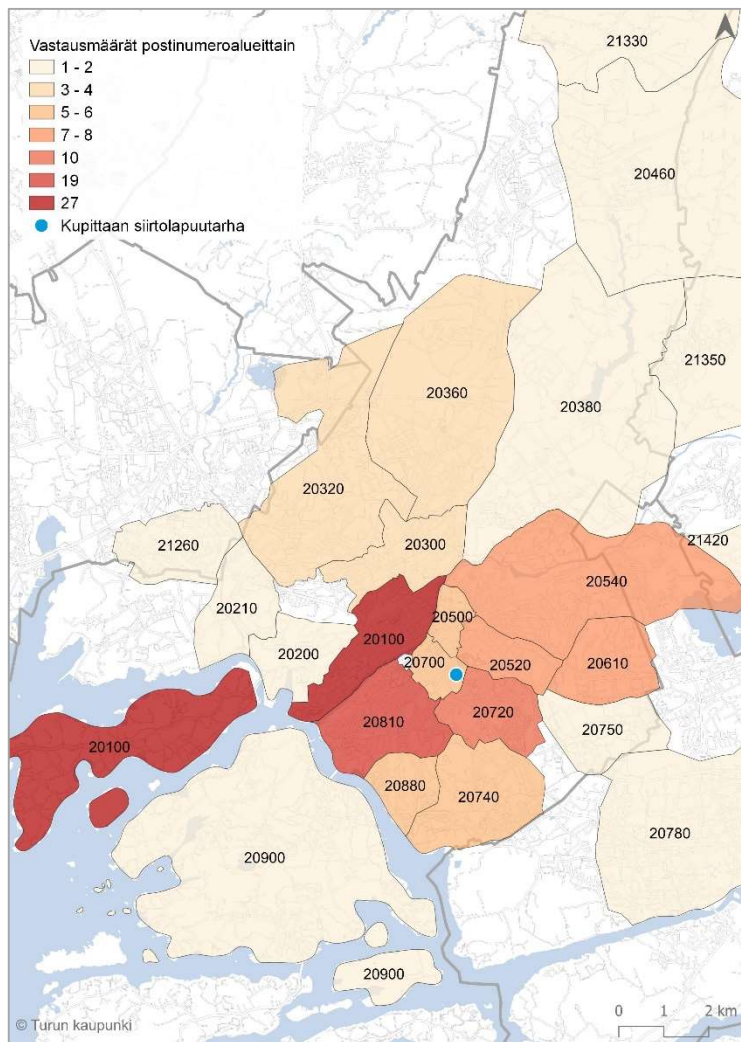
"Tärkeintä on siirtolapuutarhatoiminnan jatkuminen nykyisillä palstalaisilla ja ottaa molemmista vaihtoehdoista parhaimmat osiot mukaan kehitykseen."

TAUSTATIEDOT

Ahkerimmin kyselyyn vastasivat 50–64-vuotiaat. Heitä oli vajaa kolmannes taustatietonsa kertoneista. Seuraavaksi eniten oli 65 vuotta täyttäneitä sekä 40–49-vuotiaita. Alle 40-vuotiaita oli viidennes vastaajista. Alle 18-vuotiaita ei kysymykseen vastanneiden joukossa ollut lainkaan.

Noin 70 % vastaajista oli naisia.

Postinumeroalueensa ilmoittaneista vastaajista 88 % oli turkulaisia. Eniten vastauksia saatiin postinumeroalueelta 20100 Turku Keskus, joka käsittää läntisen keskustan. Seuraavaksi eniten vastauksia kertyi alueilta 20810 Martti-Korppolaismäki, 20720 Vasaramäki, 20540 Nummi–Ylioppilaskylä, 20520 Kupittaa ja 20610 Varissuo.

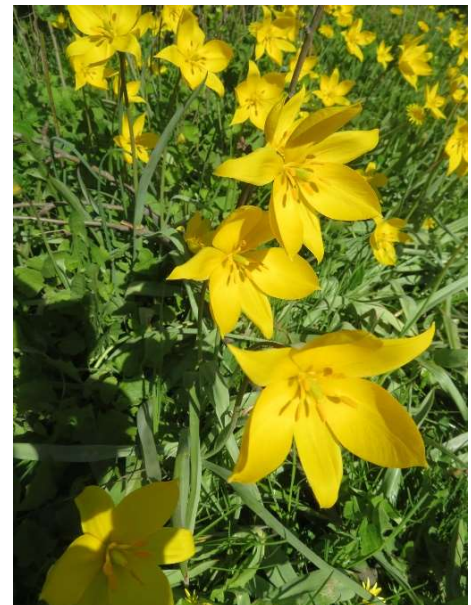

Vastaajien mainitsemat postinumeroalueet. (Huom. Ruissalo kuuluu postinumeroalueeseen 20100 Turku Keskus.) Karttapohja © Turun kaupunki.

LIITE 2 KUPITTAAN SIIRTOLAPUUTARHAN VANHAT KASVIT

Petri Pulli, Sirkku Pihlman, Sirkka Juhanoja: Kasvi-inventointi (kevät-kukkijoita sekä kurjenmiekat, päivänliljat ja liljat), 2016

IDÄNSINILILJA, *Scilla sibirica* (nyk. *Othocallis sibirica*), rysk blåstjärna
KIRJOPIKARILILJA, *Fritillaria meleagris*, kungsängslilja
KELTAKURJENMIEKKA, *Iris pseudacorus*, svärdsliilja
KELTANARSISSI, *Narcissus pseudonarcissus*, "torvinarsissi", "päsiäislilja", påskliilja
KELTAPÄIVÄNLILJA, *Hemerocallis lilio-asphodelus* (nyk. *lilioasphodelus*), gul daglilja
KEVÄTTÄHTI, *Chionodoxa luciliae* (nyk. *Scilla luciliae*) isokevättähti, stor vårstjärna
KÄÄPIÖKURJENMIEKKA, *Iris pumila*, "iiris", *Iris pumila* -ryhmä, dvärgiris
LUMIKELLO, *Galanthus nivalis*, snödroppe
METSÄTULPPAANI, *Tulipa sylvestris*, vildtulpan
NURMILAUKKA, *Allium oleraceum*, backlök
PARVITULPPAANI, *Tulipa tarda* (nyk. *urumiensis*), flocktulpan
POSLEINIHYASINTTI, *Puschkinia scilloides*, poslinshyacint
RUSKOLILJA, *Lilium bubiferum*, "keisarinkruunu", brandlilja
RUSOPÄIVÄNLILJA, *Hemerocallis fulva*, brunröd daglilja
SAKSANKURJENMIEKKA eli **TARHAKURJENMIEKKA**, *Iris x germanica* (nyk. Germanica-ryhmä), tyskiris, trädgårdsiris. Esiintyy Kupittaalla tiedonantojen mukaan yleisesti, myös vanhana vaaleanviolettina muotona ja cracchus-muotona.
SARJATÄHDIKKI, *Ornithogalum umbellatum (angustifolium)*, morgonstjärna
SIPERIANKURJENMIEKKA, *Iris sibirica*, (Sibirica-ryhmä – loistokurjenmiekat), strandiris
SYYSMYRKKYLILJA, *Colchicum autumnale*, "alastonimpi", tidlösa
TAATANKURJENMIEKKA, *Iris variegata*, skäggiris
TALVENTÄHTI, *Eranthis hyemalis*, vintergäck
TARHATULPPAANI, *Tulipa gesneriana*, tulpan
TIIKERILILJA, *Lilium lancifolium*, tigerlilja
TUMMAHELMILILJA, *Muscari armeniacum*, armenisk pärlhyacint
VALKONARSISSI, *Narcissus poeticus*, "runoilijannarsissi", pingstlilja
VARJOLILJA, *Lilium martagon*, krollilja

Metsätulppaani puistopuutarhan pohjoispäässä palstalla 9 (kuvat: Sirkku Pihlman).

Inventoinnin aikana otetuista kuvista Aaja Peura tunnistanut myös

AKILEIJA, *Aquilegia vulgaris*, akleija
ALPPIASTERI, *Aster alpinus*, alpaster (palsta 40)
HOPEAHÄRKKI, *Cerastium tomentosum*, silverarv
ILTAHELOKKI, *Oenothera biennis*, äkta nattljus
KALLIOINEN, *Erigeron sp*, binka
KELTALAUKKA, *Allium moly*, guldlök
KEVÄTPIKKUSYDÄN, *Dicentra eximia*, furirhjärta (palsta 33)
KURJENPOLVI, *Geranium sp*, nävesläktet
KUUNLILJA, *Hosta sp*, funkia
LEHTOLAUKKA, *Allium oreophilum*, berglök (palsta 33)
PALAVARAKKAUS, *Silene chalcedonica* (ent. *Lychnis*), brinnande kärlek
PEURANKELLO, *Campanula glomerata*, toppklocka
TARHA-ALPI, *Lysimachia punctata*, praktlysing
TARHAPÄHKÄMÖ, *Betonica macrantha* (ent. *Stachys macrantha/grandiflora*), praktbetonica
TULIKELLUKKA, *Geum coccineum*, röd nejlirkrot
UKONHATTU, *Aconitum sp*, stormhatt
VUORIKAUNOKKI, *Centaurea montana*, bergklint
VUORIREVONPAPU, *Thermopsis montana*, lupinväppling

Sirkku Pihlman: Pionikartoitus, 2017–2018

PIONIT, *Paeonia*, pion, runsas ja monipuolinen pionilajikkeisto, mm.

Juhannuspioni (esim. palstat 14, 24, 40, 52 ja 55)

Kartanonpioni (esim. palsta 39)

Kiinanpioni

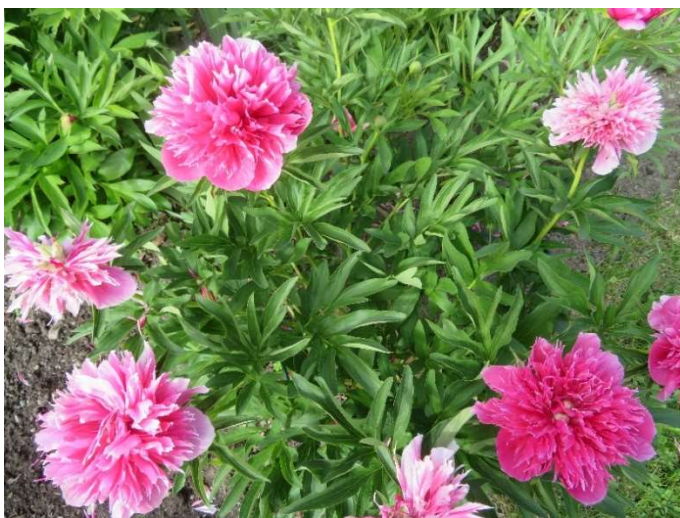
Kuolanpioni

Tarhapioni (esim. palstat 20, 24, 27, 51, 55 ja 57)

Tillipioni (esim. palstat 20 ja 51)

Vuoripioni (esim. palsta 20)

Edellä mainittujen palstojen pionit olivat mukana Luken pionitutkimuksessa (*Rakkaat vanhat pionit – kansalaisten aarteet geenipankkiin ja markkinoille* -hanke sekä *Pohjolan pionit – pionien parhaimmisto turvaan ja saataville* -hanke).

Tarhapioni 'Rosea Plena' palstalla 51 ja juhannuspioni palstalla 24 (kuvat: Sirkku Pihlman).

Pertti Dahström: Kupittaaan siirtolapuutarha 2015. Kasvikartoitus. (poimintoja)

Pensaat (puuvartistet):

Aitalikusteri
Hortensia
Jasmike
Kääpiömanteli
Köynnöskuusama
Mahonia
Onnenpensas
Ruusu, useita erilaisia, mm. nukkeruusu,
valamonruusu, teresanruusu
Ruusukvitteni
Syreeni
Syrikka

Pihasyreeni (kuva: Petri Pulli).

Monivuotiset ravintokasvit:

Hyvänheikinsavikka

lisoppi
Koiruoho
Minttu (useita)
Oregano
Parsa
Piparjuuri
Purasruoho
Raparperi
Ruohosipuli
Saksankirveli
Sikuri
Sitruunamelissa
Särmälaukka
Tarhamaltsa
Viinisuolaheinä

Monivuotiset koristekasvit:

Ampiaisyrtti
Arovuokko
Auringonsäde
Etelänkylmänkukka
Hopealehti
Glebionis
Harmaakäenkukka
Helminukkajäkkärä
Hevonminttu
Hopeavillakko
Isohirvenjuuri
Isotähtiputki
Jalokiurunkannus
Jalopähkämö
Kallionauhus (useita)
Kanadanvuokko

Kupittaaan musta peruna eli Hiliman peruna, palstalta 4 (kuva: Sirkku Pihlman).

Kangasvuokko
 Kauriinkello
 Keijunkukka
 Keltakatkerok
 Keltakiurunkannus
 Ketoneilikka sp
 Kevättruusuleinikki
 Kiiltomalva
 Kilkkaruoho
 Kullero
 Kultahelokki
 Kultakärsämö
 Kultapallo
 Kärhöt (4, mm. viinikärhö)
 Kääpiökello
 Loistotädyke
 Lumikki
 Lumitähti
 Lyhtykoiso
 Maariankello
 Malvikki
 Mehitähti
 Mooseksenpalavapensas
 Myskimalva
 Niittysalvia
 Nukkapähkämö
 Oranssikeltano
 Palsamipietaryrtti
 Peikonkakkara
 Peurankello
 Pihakäenkaali
 Preeriapäivänhattu
 Punakärsämö
 Punalatva
 Punatähkä
 Puuliljat
 Päivänkakkara (jalost.)
 Päivänliljat
 Päivänsilmä
 Reunuspäivänkakkara
 Ritarinkannus (useita)
 Rohtorasti
 Ruostekukka

Arovuokko (kuva: Petri Pulli).

Sammalleimu
 Sinipiikkiputki
 Siperiankärsämö
 Sormustinkukka
 Sulkaneilikka
 Syysasteri
 Syysshohde
 Syysleimut, useita värejä
 Syyspäivänhattu
 Särkynytsydän
 Tarhajuoro
 Tarhatyräkki
 Tarhaukonhattu
 Tiikerinsilmä
 Tuhatkauno
 Tuoksukurjenpolvi
 Tähkätädyke
 Valkoalpi
 Valkopielus
 Viiruhelpi
 Virginiantädyke
 Vuorineilikka
 Väriminttu

Kulttuuriseuralaiset ja vanhat hyötykasvit

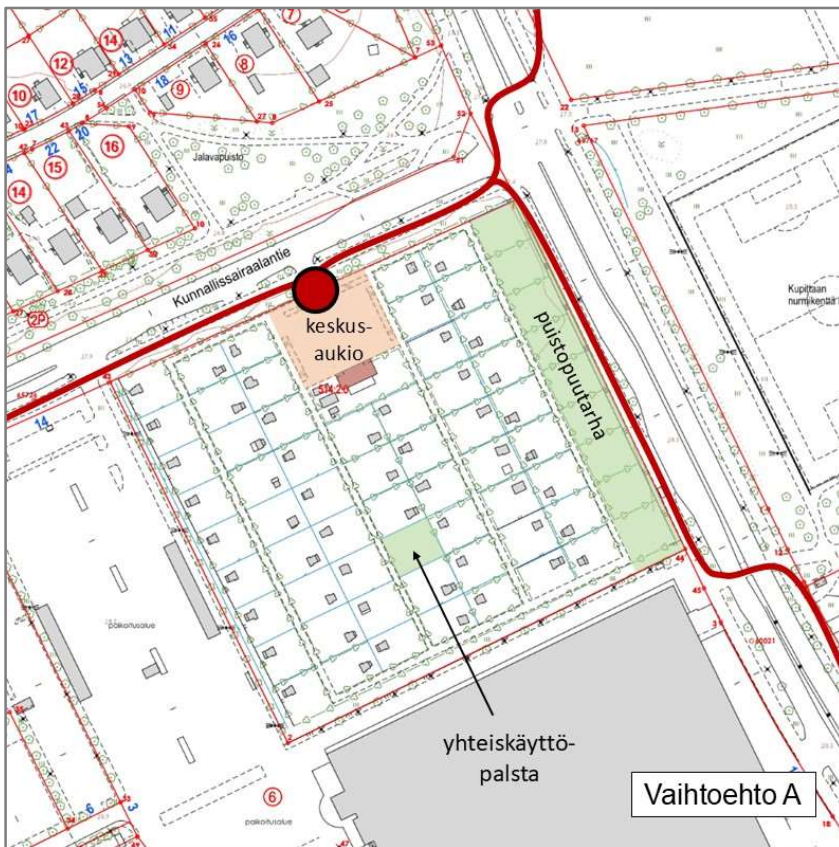
Hietalaukka	Rohtoraunioyrtti
Hukanputki	Sikoangervo
Illakko	Suopayrtti
Jänönapila	Tummatulikukka
Litulaukka	Ukontulikukka
Maahumala	Vuohenkello
Punakoiso	Vuohenputki

Muita lajeja, joita alueella tiedetään kasvavan

Karhunkumina	Mukulaleinikki
Kevätesikko	Neidonkieli
Kultatyräkki	Väinönputki

LIITE 3 SISÄÄNKÄYNTIVAIHTOEHTOJEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

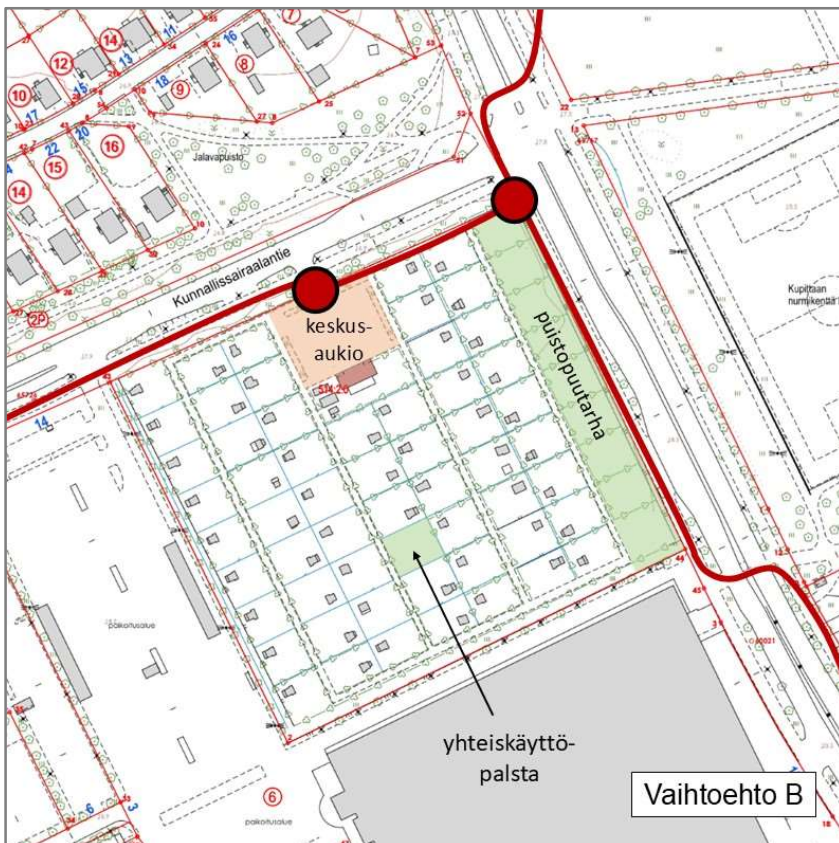
Tutkitut sisäänkäyntivaihtoehdot

Vaihtoehto A:

Ei uusia sisäänkäyntejä

Siirtolapuutarha-alueelle kuljetaan nykyisen sisäänkäynnin kautta.

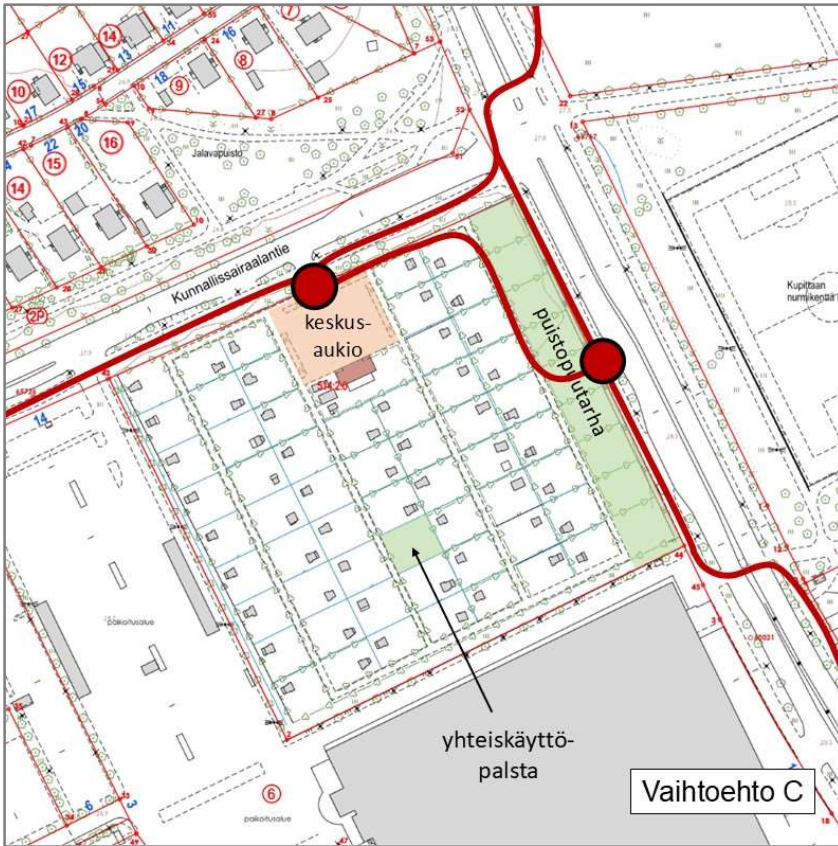

Vaihtoehto B:

Uusi sisäänkäynti puistopuutarhan pohjoispäähän

Tarkasteltu sisäänkäynnin paikka on puistopuutarhan nurkassa. Uudenmaantie on jonkin verran puistopuutarhan korkeusasemaa ylempänä.

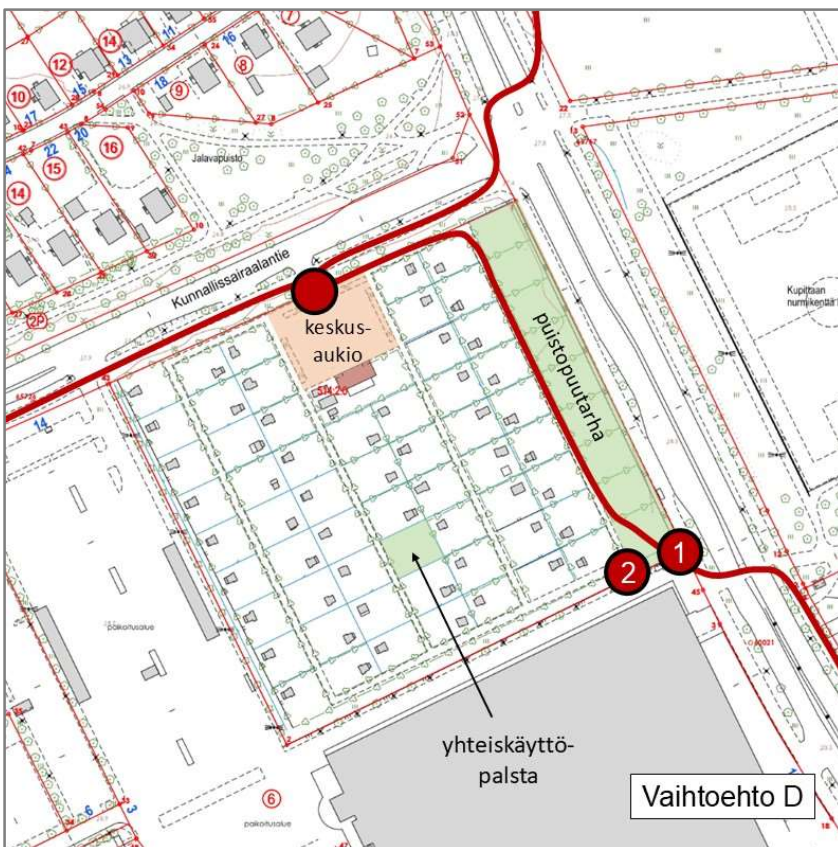
Karttapohjat © Turun kaupunki.

Vaihtoehto C:

Uusi sisäänkäynti Uudenmaantien puoleiselle reunalle

Uudenmaantie on jonkin verran puistopuutarhan korkeusasemaa ylempänä.

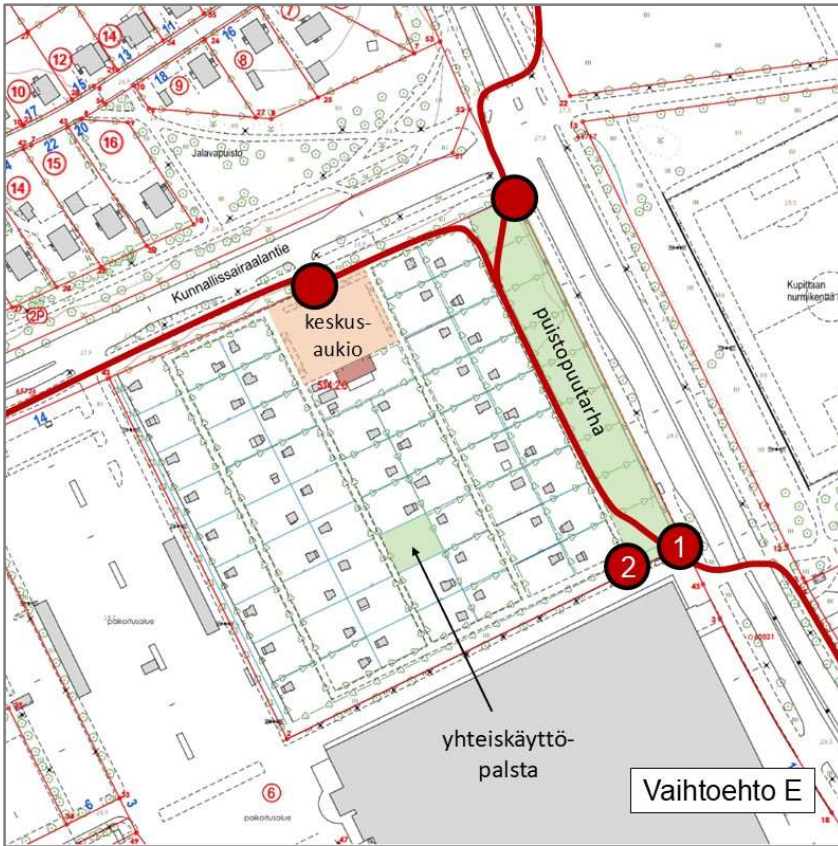
Vaihtoehto D:

Uusi sisäänkäynti puistopuutarhan eteläpäähän

Tarkasteltuja sisäänkäynnin paikkoja ovat puistopuutarhan nurkka (paikka 1) sekä siirtolapuutarhan käytävän pää Citymarketin puolella (paikka 2).

- Citymarketin viereinen jalankulun ja polkupyöräilyn väylä on siirtolapuutarhan korkeusasemaa huomattavasti ylempänä.
- Paikassa 1 korkeusero on pienempi ja kulkureitti on luontevampi kuin paikassa 2.
- Sisäänkäyntiä ei voida toteuttaa ilman neuvottelua Citymarketin kanssa.

Karttapohjat © Turun kaupunki.

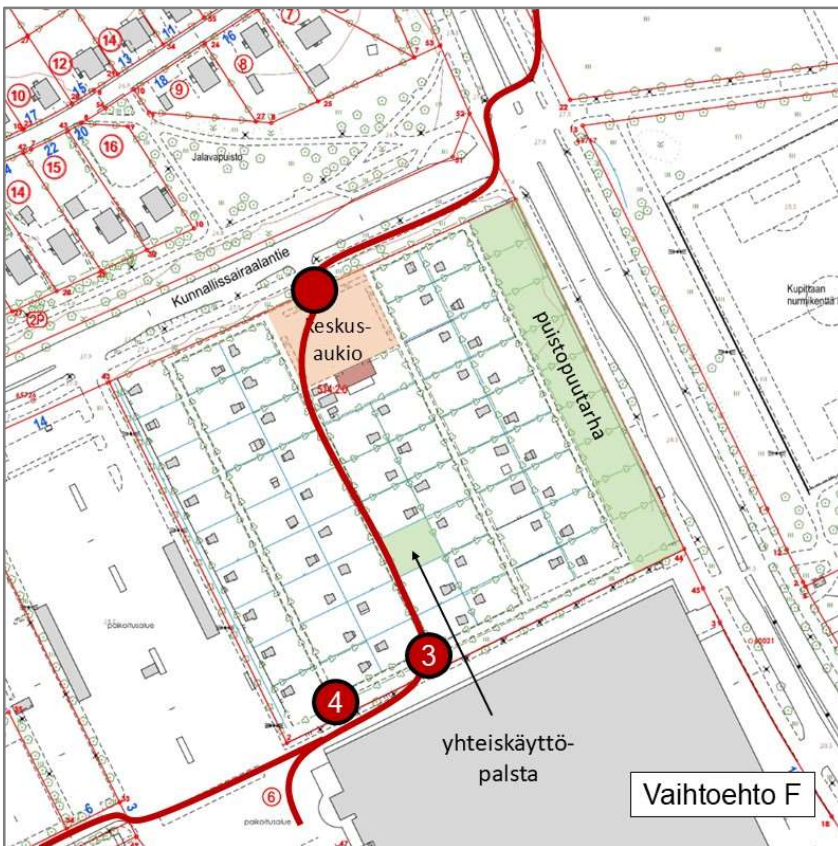

Vaihtoehto E:

Uudet sisäänkäynnit puistopuutarhan molempiin päihin

Pohjoisemman sisäänkäynnin paikka on sama kuin vaihtoehdossa B.

Eteläisemmän sisäänkäynnin osata tarkastellut paikat ovat samat kuin vaihtoehdossa D.

Vaihtoehto F:

Uusi sisäänkäynti lähelle Citymarketin pääsisäänkäyntiä

Tarkasteltuja sisäänkäynnin paikkoja ovat siirtolapuutarhan kahden käytävän päät.

- Citymarketin viereinen jalankulun ja polkupyöräilyn väylä on siirtolapuutarhan korkeusasemaa huomattavasti ylempänä.
- Paikka 3 tarjoaa selkeämmän reitin siirtolapuutarhan läpi kuin paikka 4.
- Sisäänkäyntiä ei voida toteuttaa ilman neuvottelua Citymarketin kanssa.

Karttopohjat © Turun kaupunki.

Porttiratkaisujen vertailua

Sisäänkäynti ilman porttia

– Ei keinoja ehkäistä roskaantumista, häiriökäyttäytymistä ja ilkivaltaa. Epäsiisteys ja turvattomuuden tunne voivat vähentää siirtolapuutarhan kutsuvuutta.

– Aluetta ei ole mahdollista sulkea esim. päiväkotiryhmän toiminnan ajaksi. Vilkasliikenteiset Uudenmaantie ja Kunnallissairaalan tie voivat muodostaa turvallisuusrisikin, eikä puistopuutarhaa välttämättä pystytä hyödyntämään ulkona oppimisessa.

+/? Sisäänkäynnin toteutus- ja ylläpitokustannukset ovat pienet. Puistopuutarhan kunnossapidon kustannukset saattavat lisääntyä roskaantumisen ja ilkvallan takia.

Suljettava portti (ei lukitusmahdollisuutta)

– Ei todennäköisesti ehkäise roskaantumista, häiriökäyttäytymistä tai ilkivaltaa. Epäsiisteys ja turvattomuuden tunne voivat vähentää siirtolapuutarhan kutsuvuutta.

+/? Jos valitaan portti, jota päiväkotiryhmä ei pysty itse avaamaan, alue on mahdollista sulkea esim. päiväkotiryhmän toiminnan ajaksi. Porttia on kuitenkin valvottava toiminnan aikana, koska vierailijat voivat jättää sen auki.

– Sisäänkäynnin toteutus- ja ylläpitokustannukset ovat suuremmat kuin avoimen sisäänkäynnin. Puistopuutarhan kunnossapidon kustannukset saattavat lisääntyä roskaantumisen ja ilkvallan takia.

Lukittava portti

+ Portin lukitseminen yöajaksi ja talvikaudeksi ehkäisee roskaantumista, häiriökäyttäytymistä ja ilkvallaa merkittävästi.

+/? Jos lisäksi valitaan portti, jota päiväkotiryhmä ei pysty itse avaamaan, alue on mahdollista sulkea esim. päiväkotiryhmän toiminnan ajaksi. Porttia on kuitenkin valvottava toiminnan aikana, koska vierailijat voivat jättää sen auki.

– Lukittavan sisäänkäynnin toteutus- ja ylläpitokustannukset ovat suuremmat kuin sisäänkäynnin ilman lukitusmahdollisuutta.

Lukittava portti voidaan toteuttaa joko mekaanisena tai sähköisenä ratkaisuna:

- Mekaanisella ratkaisulla tarkoitetaan sitä, että lukko suljetaan ja avataan henkilötyövoimalla. Mekaanisen ratkaisun toteutuskustannukset ovat pienemmät kuin sähköisen, mutta ylläpitokustannukset ovat pitkällä aikavälillä korkeat, koska ratkaisu vaatii henkilön fyysistä käyntiä paikalla.
- Sähköinen lukitus mahdollistaa portin automaattisen sulkemisen ja avaamisen. Ratkaisuun tarvitaan lukitusjärjestelmä sekä sen vaatima oma sähköliittymä ja sähkökeskus.

Toteutuskustannukset riippuvat merkittävässä määrin siitä, paljonko kaivutyötä sähkönsyötön toteuttaminen vaatii. Sähköisen lukituksen toteutuskustannukset ovat suuremmat kuin mekaanisen, mutta ylläpitokustannukset ovat pienet. Merkittävin toistuva kulu on sähköliittymän kustannus.

- Suositeltavampi lukitusratkaisu on sähköinen lukitus, koska se on pitkällä aikavälillä edullisempi vaihtoehto eikä sido henkilöstöresursseja.
- Mikäli sisäänkäyntiin liittyvät muut rakenteet pystytään toteuttamaan esteettöminä, myös lukitusjärjestelmän toteuttaminen esteettömänä on tärkeää, vaikka se lisää järjestelmästä koituvia kustannuksia jonkin verran.
- Portti tulee varustaa sähköisellä lukitusjärjestelmällä myös silloin, jos portti sijoittuu vuokra-alueelle. Jos valitaan mekaaninen lukitusjärjestelmä ja portin sulkeminen ja avaaminen on yhdistyksen vastuulla, kollektiivinen vastuu ei välttämättä toimi.

Vaihtoehtojen vertailua

	Vaihtoehto A Ei uusia sisäänkäyntejä	Vaihtoehto B Uusi sisäänkäynti puistopuutarhan pohjoispäähän	Vaihtoehto C Uusi sisäänkäynti Uudenmaantien puoleiselle reunalle	Vaihtoehto D Uusi sisäänkäynti puistopuutarhan eteläpäähän	Vaihtoehto E Uudet sisäänkäynnit puistopuutarhan molempiin päihin	Vaihtoehto F Uusi sisäänkäynti lähelle Citymarketin pääsisäänkäyntiä
Siirtolapuutarhan saavutettavuus	– Saavutettavuus ei parane nykyiseen verrattuna.	+ Uusi sisäänkäynti näkyvällä paikalla. + Yhteys keskustan ja Kupittaanpuiston suunnalta lyhenee.	+ Alue saavutettavissa myös Kupittaanpuiston suunnalta. + Alue saavutettavissa helposti joukkoliikenteellä. – Uusi sisäänkäynti voi jäädä helpommin huomaamatta kuin vaihtoehtoissa B, D ja E.	+ Uusi sisäänkäynti näkyvällä paikalla. + Alue saavutettavissa myös Kupittaanpuiston ja Uudenmaantien suunnalta. – Ei lyhyttä yhteyttä keskustan suunnalta.	+ Uudet sisäänkäynnit näkyvillä paikoilla. + Alue saavutettavissa hyvin keskustan, Kupittaanpuiston ja Uudenmaantien suunnilta.	+ Lähin sisäänkäynti uudistuvan Mooriantunnaan asuinalueen, Kurjenmäen ja Citymarketin suunnalta saavuttaessa. – Saavutettavuus keskustan ja Kupittaanpuiston suunnalta ei parane.
Siirtolapuutarhan kutsuvuus	– Alue voi vaikuttaa yksityiseltä.	+ Kutsuvuus voi lisääntyä.	+ Kutsuvuus voi lisääntyä. – Roskaantuminen voi vähentää kutsuvuutta.	+ Kutsuvuus voi lisääntyä. – Roskaantuminen voi vähentää kutsuvuutta.	+ Kutsuvuus voi lisääntyä. – Roskaantuminen voi vähentää kutsuvuutta.	+ Kutsuvuus voi lisääntyä. – Roskaantuminen voi vähentää kutsuvuutta.
Keskusaukion ja keskusmajan rooli	+ Keskusaukion ja keskusmajan rooli alueen ytimenä säilyy.	– Uudesta sisäänkäynnistä voi tulla suosituin sisäänkäynti. Keskusaukion ja keskusmajan rooli voi vähentyä.	Keskusaukio ja keskusmaja jäävät syrjään, jos valtaosa käyttää uutta sisäänkäyntiä.	Keskusaukio ja keskusmaja jäävät syrjään, jos valtaosa käyttää uutta sisäänkäyntiä.	– Keskusaukio ja keskusmaja jäävät syrjään pääkulkureiltä.	Keskusaukion ja keskusmajan rooli riippuu lähestymissuunnasta.
Puistopuutarhan toiminnallisuus	Tapahtumiin on vaikeampi löytää sattumalta.	+ Suora pääsy puistopuutarhaan. + Tapahtumiin voi löytää sattumalta.	+ Suora pääsy puistopuutarhaan. + Tapahtumiin voi löytää sattumalta.	+ Suora pääsy puistopuutarhaan ja läpikulkumahdollisuus. + Tapahtumiin voi löytää sattumalta.	+ Suora pääsy puistopuutarhaan ja läpikulkumahdollisuus. + Tapahtumiin voi löytää sattumalta.	– Puistopuutarha jää syrjään pääkulkureiltä.
Roskaantuminen	+ Alue on parhaiten suojassa roskaantumiselta.	Roskaantumisriski on pienempi kuin vaihtoehtoissa C, D, E ja F.	– Sisäänkäynti bussipysäkin läheisyydessä lisää roskaantumisriskiä.	– Sisäänkäynti Citymarketin sisäänkäynnin lähellä lisää roskaantumisriskiä merkittävästi.	– Sisäänkäynti Citymarketin sisäänkäynnin lähellä lisää roskaantumisriskiä merkittävästi.	– Sisäänkäynti Citymarketin pääsisäänkäynnin lähellä lisää roskaantumisriskiä merkittävästi.
Häiriökäyttäytyminen ja ilkeä	+ Alue on parhaiten suojassa häiriökäyttäytymiseltä ja ilkeältä.	Häiriökäyttäytymisen ja ilkevän riski on pienempi kuin vaihtoehtoissa C, D, E ja F.	– Sisäänkäynti bussipysäkin läheisyydessä lisää häiriökäyttäytymisen ja ilkevän riskiä.	– Häiriökäyttäytymisen ja ilkevän riski huomattava.	– Häiriökäyttäytymisen ja ilkevän riski huomattava.	– Häiriökäyttäytymisen ja ilkevän riski huomattava.

	Vaihtoehto A Ei uusia sisäänkäyntejä	Vaihtoehto B Uusi sisäänkäynti puistopuutarhan pohjoispäähän	Vaihtoehto C Uusi sisäänkäynti Uudenmaantien puoleiselle reunalle	Vaihtoehto D Uusi sisäänkäynti puistopuutarhan eteläpäähän	Vaihtoehto E Uudet sisäänkäynnit puistopuutarhan molempiin päihin	Vaihtoehto F Uusi sisäänkäynti lähelle Citymarketin pääsisäänkäyntiä
Lasten turvallisuus	+ Alue on suojaisa ja turvallinen. Päiväkotikäisten ja esikouluikäisten valvonta on helppoa.	Sisäänkäynti vilkkaan tien puolella. Puistopuutarhan käyttäminen päiväkotijä ja esikoulutoimintaan vaatii enemmän valvontaa.	Sisäänkäynti vilkkaan tien puolella. Puistopuutarhan käyttäminen päiväkotijä ja esikoulutoimintaan vaatii enemmän valvontaa.	– Sisäänkäynti vilkkaan tien puolella. Puistopuutarhan käyttäminen päiväkotijä esikoulutoimintaan vaatii enemmän valvontaa. – Huumeineulat voivat muodostaa turvallisuusriskin.	– Kaksi sisäänkäyntiä vilkkaan tien puolella. Puistopuutarhan käyttäminen päiväkotijä esikoulutoimintaan vaatii enemmän valvontaa. – Huumeineulat voivat muodostaa turvallisuusriskin.	– Sisäänkäynti vilkkaan tien puolella. Puistopuutarhan käyttäminen päiväkotijä esikoulutoimintaan vaatii enemmän valvontaa. – Huumeineulat voivat muodostaa turvallisuusriskin.
Vaikutus viljelypalojen käyttöön	+ Yleinen virkistyskäyttö ja viljely ovat hyvin sovitettavissa yhteen.	+ Yleinen virkistyskäyttö ja viljely ovat hyvin sovitettavissa yhteen.	+ Yleinen virkistyskäyttö ja viljely ovat hyvin sovitettavissa yhteen.	– Läpikulku saattaa häiritä itäisimpien palstojen käyttäjiä.	– Läpikulku saattaa häiritä itäisimpien palstojen käyttäjiä.	– Läpikulku saattaa häiritä useampia palstojen käyttäjiä kuin muissa vaihtoehdoissa.
Kustannukset	+ Ei investointitarvetta uusiin sisäänkäynteihin.	Uuden sisäänkäynnin toteuttamisen kustannukset. Kustannuksiin vaikuttaa se, toteutetaanko portti lukittavana.	– Uuden sisäänkäynnin toteuttamisen kustannukset. – Portin sähköistys ja lukitusjärjestelmä lisäävät kustannuksia merkittävästi.	– Uuden sisäänkäynnin toteuttamisen kustannukset. – Portin sähköistys ja lukitusjärjestelmä lisäävät kustannuksia merkittävästi.	– Kahden uuden sisäänkäynnin toteuttamisen kustannukset. – Portin sähköistys ja lukitusjärjestelmä lisäävät kustannuksia merkittävästi.	– Uuden sisäänkäynnin toteuttamisen kustannukset. – Portin sähköistys ja lukitusjärjestelmä lisäävät kustannuksia merkittävästi. – Jos lukitseminen on yhdistyksen vastuulla (mekaaninen lukko), kollektiivinen vastuu ei välttämättä toimi.
YHTEENVETO	Saavutettavuus ei parane, mutta alue on suojaisa ja turvallinen. Ei sisäänkäyntejä suoraan puistopuutarhaan. Kustannukset pienemmät kuin muissa vaihtoehdoissa.	Sisäänkäynti puistopuutarhaan näkyvällä paikalla, vahvistaa yhteyttä keskustaan ja Kupittaanpuistoon. Riskit pienemmät kuin muiden uusien sisäänkäyntivaihtoehtojen kohdalla. Portin toteutuskustannukset.	Saavutettavuus Kupittaanpuiston suunnalta sekä joukkoliikenteellä paranee. Helpottaa poikkeamista siirtolapuutarhaan. Haittojen minimoimiseksi kaupungin investoitava lukittavaan porttiin.	Saavutettavuus Kupittaanpuiston suunnalta paranee. Läpikulku ohjautuu puistopuutarhaa pitkin ja keskusaukion kautta. Haittojen minimoimiseksi kaupungin investoitava lukittavaan porttiin.	Hyvä saavutettavuus keskustan ja Kupittaanpuiston suunnalta. Läpikulku ohjautuu puistopuutarhaa pitkin. Keskusaukio ja keskusmaja syrjässä pääkulkureitiltä. Haittojen minimoimiseksi kaupungin investoitava lukittavaan porttiin.	Hyvä saavutettavuus Mooriantunna suunnalta. Läpikulku ohjautuu viljelypalsta-alueen ja keskusaukion kautta. Puistopuutarha syrjässä pääkulkureitiltä. Haittojen minimoimiseksi kaupungin investoitava lukittavaan porttiin.

Avoimuutta ja turvallisuutta edistävät toimet	Vaihtoehto A Ei uusia sisäänkäyntejä	Vaihtoehto B Uusi sisäänkäynti puistopuutarhan pohjoispäähän	Vaihtoehto C Uusi sisäänkäynti Uudenmaantien puoleiselle reunalle	Vaihtoehto D Uusi sisäänkäynti puistopuutarhan eteläpäähän	Vaihtoehto E Uudet sisäänkäynnit puistopuutarhan molempiin päihin	Vaihtoehto F Uusi sisäänkäynti lähelle Citymarketin pääsisäänkäyntiä
	<ul style="list-style-type: none"> • Avataan näköhyteys puistopuutarhaan Kunnallissairaalan ja Uudenmaantien kulmaan. • Ohjataan siitä sisäänkäynnille opastein. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suljettava portti, jota päiväkotikäinen ei pysty avaamaan, helpottaa lasten valvontaa. • Yöksi ja talveksi luokittava portti voi olla hyödyllinen, muttei välttämätön. • Sisäänkäynneille ohjeet vierailijoille. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suljettava portti, jota päiväkotikäinen ei pysty avaamaan, helpottaa lasten valvontaa. • Yöksi ja talveksi luokittava portti ehkäisee haittoja ja riskejä merkittävästi. • Sisäänkäynneille ohjeet vierailijoille. • Avataan näköhyteys puistopuutarhaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suljettava portti, jota päiväkotikäinen ei pysty avaamaan, helpottaa lasten valvontaa. • Yöksi ja talveksi luokittava portti ehkäisee haittoja ja riskejä merkittävästi. • Sisäänkäynneille ohjeet vierailijoille. • Avataan näköhyteys puistopuutarhaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suljettava portti, jota päiväkotikäinen ei pysty avaamaan, helpottaa lasten valvontaa. • Yöksi ja talveksi luokittavat portit ehkäisevät haittoja ja riskejä merkittävästi. • Sisäänkäynneille ohjeet vierailijoille. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suljettava portti, jota päiväkotikäinen ei pysty avaamaan, helpottaa lasten valvontaa. • Yöksi ja talveksi luokittava portti ehkäisee haittoja ja riskejä merkittävästi. • Sisäänkäynneille ohjeet vierailijoille. • Avataan näköhyteys puistopuutarhaan.
<p>Kaikki vaihtoehdot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehdään nykyisestä sisäänkäynnistä kutsuvampi. • Toteutetaan opasteet keskeisiin tulosuuntiin ja infotaulu sisäänkäynnin ulkopuolelle. • Lisätään viestintää alueen avoimuudesta. • Pidetään palstojen pensasaidat niin matalina, että käytäviltä näkee palstoille. 						